

Analýza potřeb v území

aktualizované vydání pro potřeby KAP III

**Zpracoval realizační tým projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
v Jihočeském kraji III**

České Budějovice, duben 2023

Tento dokument byl vytvořen v rámci projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji III (reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0022871).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

1 OBSAH

1	ÚVOD	4
2	VSTUPNÍ ANALÝZA A ŠIRŠÍ KONTEXT PROBLEMATIKY	5
2.1	STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA KRAJE ^[1]	5
2.2	DEMOGRAFICKÉ DOPADY NA VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM A TRH PRÁCE V JČK	6
2.3	VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM	9
2.3.1	<i>Naplněnost jednotlivých středních škol a oborů v čase</i>	10
2.3.2	<i>Šetření profesní orientace žáků v Jihočeském kraji</i>	13
2.3.2.1	Profesní orientace žáků ZŠ ^[9]	13
2.3.2.2	Profesní orientace žáků SŠ ^[10]	15
2.4	ODVĚTVOVÁ STRUKTURA HOSPODÁŘSTVÍ ^[10]	21
2.4.1	<i>Klíčoví zaměstnavatelé ^[10]</i>	21
2.4.2	<i>Spolupráce škol a firem</i>	22
2.5	TRH PRÁCE	24
2.5.1	<i>Vzdělanostní struktura zaměstnanců</i>	24
2.5.2	<i>Nejvýznamnější profese v JČK a vývoj jejich zaměstnanosti v čase</i>	25
2.5.3	<i>Nezaměstnanost v JČK</i>	27
2.5.4	<i>Nezaměstnanost absolventů škol a jejich uplatnitelnost na trhu práce</i>	27
3	ŠKOLNÍ AKČNÍ PLÁNY	31
3.1	INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	31
3.2	KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ	31
3.3	ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ VČ. SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI	32
3.4	POLYTECHNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ	32
3.5	KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ	32
3.6	CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	33
3.7	NEPOVINNÁ TÉMATA	33
3.7.1	<i>ICT</i>	33
3.7.2	<i>Cizí jazyky</i>	33
3.7.3	<i>Čtenářská gramotnost</i>	33
3.7.4	<i>Matematická gramotnost</i>	33
4	OPERAČNÍ PROGRAMY EU	34
5	ZHODNOCENÍ AKTUÁLNÍCH POTŘEB ÚZEMÍ NA ZÁKLADĚ KLÍČOVÝCH A DALŠÍCH TÉMAT KAP	36
5.1	ROZVOJ PODNIKAVOSTI, INICIATIVY A KREATIVITY	36
5.1.1	<i>SWOT analýza</i>	36
5.1.2	<i>Rozvojové priority</i>	38
5.2	POLYTECHNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ	39
5.2.1	<i>SWOT Analýza</i>	39
5.2.2	<i>Rozvojové priority</i>	41

5.3	PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI	42
5.3.1	<i>SWOT analýza</i>	42
5.3.2	<i>Rozvojové priority.....</i>	44
5.4	KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ.....	45
5.4.1	<i>swot analýza.....</i>	45
5.4.2	<i>Rozvojové priority.....</i>	47
5.5	PODPORA ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	48
5.5.1	<i>SWOT ANALýza.....</i>	48
5.5.2	<i>Rozvojové priority.....</i>	49
5.6	PODPORA MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI.....	50
5.6.1	<i>SWOT analýza</i>	50
5.6.2	<i>Rozvojové priority.....</i>	51
5.7	ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE/ŽÁKA/STUDENTA/ÚČASTNÍKA NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	52
5.7.1	<i>SWOT analýza</i>	52
5.7.2	<i>Rozvojové priority.....</i>	54
5.8	PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTICKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ	57
5.8.1	<i>SWOT analýza</i>	57
5.8.2	<i>Rozvojové priority.....</i>	59
5.9	DALŠÍ TÉMATA KAP.....	60
5.9.1	<i>Digitální kompetence</i>	60
5.9.1.1	<i>SWOT analýza</i>	60
5.9.1.2	<i>Rozvojové priority.....</i>	61
5.9.2	<i>Celoživotní učení.....</i>	62
5.9.2.1	<i>SWOT analýza</i>	62
5.9.2.2	<i>Rozvojové priority.....</i>	63
6	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	64
7	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	68
8	PŘÍLOHY	71
8.1	SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI POLYTECHNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ.....	71
8.2	SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI PODPORA ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	73
8.3	SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI PODPORA MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI.....	74
8.4	SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE/ŽÁKA/STUDENTA/ÚČASTNÍKA NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	75
8.5	SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTICKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ.....	80
8.6	SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI DIGITÁLNÍ KOMPETENCE	82
8.7	SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI CELOŽIVOTNÍ UČENÍ.....	82

1 ÚVOD

Dokument Analýza potřeb v území je dokument, který vznikl jako součást projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji III (KAP III) a popisuje problematiku potřeb území v oblasti vzdělávání v souvislosti s demografickým vývojem, vývojem trhu práce a odvětvovou strukturou hospodářství a jejími krajskými specifiky. Při zpracování analýzy pro KAP III navázal realizační tým na vyhodnocení Dokumentu KAP II, zpracovaného a realizovaného v období KAP II, a intervence, které již v území proběhly. Analýza je v souladu s Postupy KAP III zpracována podle metodického materiálu Metodický list č. 01 Analýza potřeb v území, zpracovaného zástupci projektu Metodická podpora akčního plánování (P-AP), jehož realizátorem je Národní pedagogický institut České republiky.

Analýza je rozdělena do pěti logických celků, přičemž první část je věnována úvodu do problematiky.

Druhá část se věnuje vstupní analýze, popisuje základní charakteristiky Jihočeského kraje, zabývá se demografickými dopady na vzdělávací systém a trh práce v kraji. Blíže je zde popsán vzdělávací systém a naplněnost středních škol a oborů v čase a jsou představeny výsledky šetření profesní orientace žáků základních i středních škol v Jihočeském kraji. Pro oblast odvětvová struktura hospodářství a především spolupráce škol a firem čerpáme informace vedle Analýzy potřeb škol v Jihočeském kraji (NPI, 2021) také z výsledků Mapování spolupráce škol a firem na odborném vzdělávání v Jihočeském kraji 2022, realizovaného Jihočeskou hospodářskou komorou. Tato kapitola se věnuje rovněž trhu práce, vzdělanostní struktuře zaměstnanců kraje, sleduje vývoj zaměstnanosti nejvýznamnějších profesí v kraji a v neposlední řadě se zabývá nezaměstnaností, a to i z pohledu absolventů a jejich uplatnitelnosti na trhu práce.

Třetí oblastí, kterou se daný dokument zabývá, jsou Školní akční plány a Plány aktivit, kde čerpáme z dokumentu Přehled aktivit škol v Jihočeském kraji (NPI, 2022), a sledujeme vývoj plánování činností a stanovování cílů jihočeských škol v povinných i nepovinných tématech krajského akčního plánování.

Čtvrtá část rekapituluje, jakými dotačními programy EU a JČK bylo v programovém období 2014–2020 podpořeno vzdělávání v Jihočeském kraji. Dále uvádí, jaké možnosti se nabízejí pro programové období 2021–2027.

Poslední a nejobsáhlejší část analýzy tvoří zhodnocení aktuálních potřeb území na základě klíčových témat KAP III JČK. Kapitola je rozdělena na jednotlivá klíčová témata. V rámci každé oblasti byla provedena SWOT analýza a následně stanoveny rozvojové priority kraje v jednotlivých oblastech za pomoci schématu PROBLÉM → PŘÍČINA → ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL.

2.1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA KRAJE ^[1]

Jihočeský kraj je s rozlohou 10 058 km² druhým největším krajem v České republice (rozprostírá se na 12,8 % území ČR). Více než třetinu území pokrývají lesy, 4 % vodní plochy, přibližně 20 % území kraje tvoří chráněná území, a to nejen přírodního, ale i památkového charakteru.

Území kraje mělo vždy spíše charakter rekreační s potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu než průmyslově vyspělé oblasti. K nejvýznamnějším chráněným přírodním územím patří Národní park Šumava, chráněná krajinná oblast Šumava, Třeboňsko a Blanský les. Městské památkové rezervace se nacházejí především v historických centrech měst České Budějovice, Český Krumlov (zapsán mezi památky UNESCO), Jindřichův Hradec, Prachatice, Slavonice, Tábor a Třeboň. Kromě toho se v kraji nachází řada dalších historických pamětihodností. Mezi památky UNESCO byla dále zařazena náves v Holašovicích reprezentující lidovou architekturu tzv. „selské baroko“.

K 31. 12. 2021 zde žilo 637 047 obyvatel, což ukazuje, že se jedná o kraj s nejnižší hustotou zalidnění z celé České republiky, odpovídající přibližně 63,3 obyvatel na 1 km². Z jeho sedmi okresů má největší hustotu obyvatelstva okres České Budějovice, kde žije cca 30 % obyvatel kraje. Obce do 200 obyvatel tvoří zhruba 36 % z celkového počtu obcí, žijí v nich přibližně 4 % obyvatel kraje. Ukazuje se tak vysoce roztržitá sídelní struktura, spíše venkovského charakteru, jež patří mezi specifika regionu.

Obyvatelstvo kraje je ve srovnání s celou Českou republikou nepatrně starší. Od demografické struktury kraje se výrazněji odlišuje pohraniční okres Český Krumlov s pestřejším národnostním složením a mladší věkovou strukturou. Spolu s okresem České Budějovice obvykle mívá nejvyšší porodnost a nejnižší úmrtnost v kraji.

Na tvorbě hrubého domácího produktu České republiky se kraj podílí přibližně 5 % a v přepočtu na 1 obyvatele se trvale pohybuje pod republikovým průměrem.

Z hlediska zdrojů surovin patří Jihočeský kraj k těm chudším, nacházejí se zde ložiska písků a štěrkopísků, cihlářské hlíny, kameniva a sklářských písků. Z ostatních surovin je nejvýznamnější rašelina a v některých lokalitách také vápenec, křemelina a grafit. Na území kraje se nenacházejí žádné zdroje energetických surovin. Významným přírodním bohatstvím jsou již zmiňované lesy, a to především smrkové a borové. Na lesní porosty v poslední letech ovšem nepříznivě působí různé extrémní situace (např. intenzivní sucho) a hmyzí škůdci.

V zemědělství převažuje v rostlinné výrobě pěstování obilovin, olejnin a píce, významná je též produkce brambor. V živočišné výrobě se jedná především o chov skotu a drůbeže. Celkově se zde vytváří zhruba 10 % zemědělské produkce celé republiky. Dlouholetou tradici má v kraji rybníkářství. Celková plocha rybníků, v nichž se chovají ryby, se pohybuje kolem 25 000 ha. Vytváří se v nich polovina produkce ryb České republiky, významný je také podíl v chovu vodní drůbeže (kachen a hus).

Průmyslová výroba je koncentrována především v českobudějovické aglomeraci. Jihočeský kraj však nepatří mezi rozhodující průmyslové oblasti České republiky. Stavební podniky kraje zajišťují především práce na inženýrských stavbách. V regionálním srovnání podle objemu stavebních prací patří Jihočeský kraj ke krajům střední důležitosti. Zásadní význam však mají jižní Čechy pro českou energetiku. Především díky jaderné elektrárně Temelín kraji náleží druhé místo ve výrobě elektřiny s pětiovým podílem na celorepublikové hodnotě.

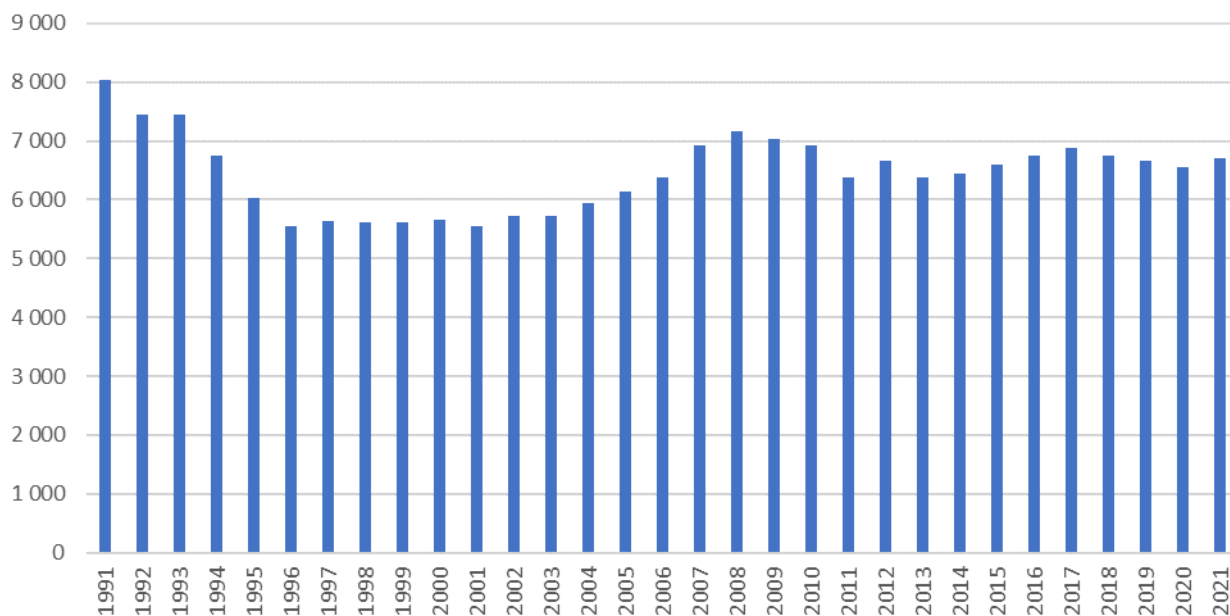
V kraji je zaznamenávána stále se zvyšující intenzita dopravy, zejména silniční. Přes jeho území sice nevedou hlavní železniční koridory, přesto je zde několik důležitých uzlů. Silniční síť zajišťuje dostatečnou základní dopravní dostupnost sídel, území kraje však v současné době není napojeno na republikovou dálniční síť.

Příhraniční charakter kraje poskytuje možnosti efektivní přeshraniční spolupráce ve výrobní oblasti i v oblasti služeb spolu s rozvojem cestovního ruchu, kde je využívána celková atraktivita kraje s méně narušenou přírodou a množstvím kulturních památek.

2.2 DEMOGRAFICKÉ DOPADY NA VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM A TRH PRÁCE V JČK

Strukturu vzdělávací soustavy významným způsobem ovlivňuje demografický vývoj. Vývoj počtu živě narozených byl od počátku 90. let minulého století ovlivněn změnami chování mladé generace v reprodukčním věku. Od tohoto období začala klesat porodnost.^[2]

Graf 1: Počet živě narozených v JČK

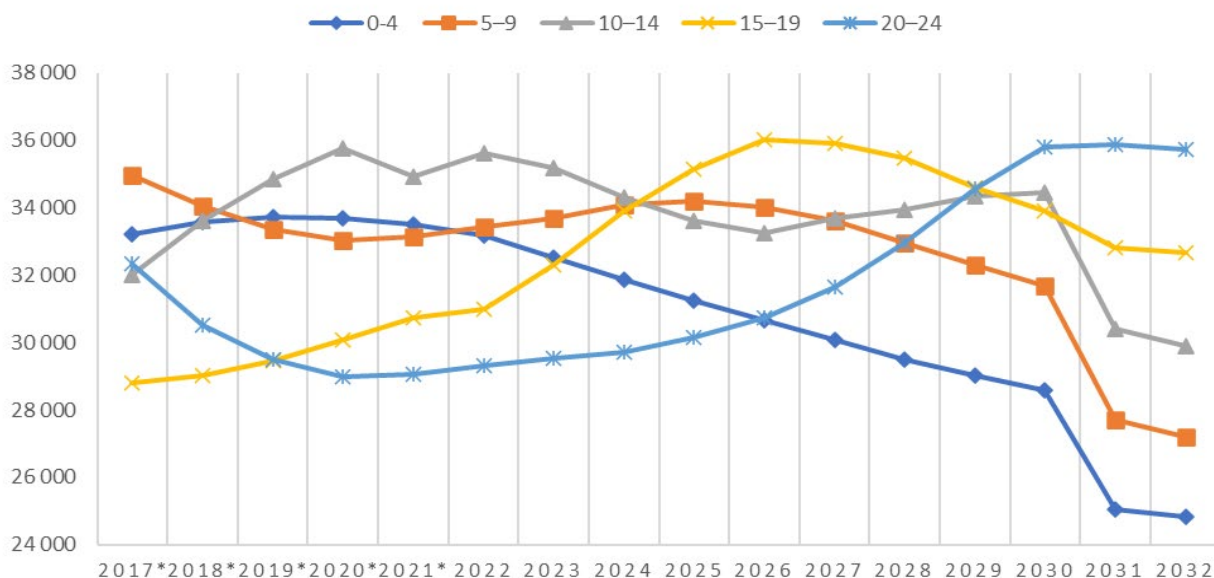

Zdroj: Věkové složení obyvatel podle jednotek věku (ČSÚ, 2022)

Poté, co na počátku 90. let minulého století docházelo k postupnému poklesu narozených dětí na území Jihočeského kraje (JČK) z 8 tis. na 5,5 tis., projevila se na začátku tohoto tisíciletí zvýšená plodnost způsobená odkládaným rodičovstvím silných populačních ročníků 70. a 80. let minulého století. V roce 2008 dosáhla porodnost v JČK téměř 7 tis. narozených dětí. V tomto roce byla zaznamenána nejvyšší porodnost i v rámci celé ČR (119,6 tis.) a vize budoucnosti byla optimistická. Nástup ekonomické krize, která se bohužel stala krizí dlouhodobou, však snížil plodnost na úroveň, která se dosud nevyrovnala situaci z roku 2008. Rokem 2017 kulminovalo pětileté období stoupajícího počtu živě narozených, jejichž počty se blížily hodnotám z konce předchozího desetiletí. Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2070 (ČSÚ, 2019) předpokládala setrvalý populační pokles, který by se měl stabilizovat kolem roku 2033 na hodnotách kolem 5,5 tis. živě narozených.^[2] Uvedená projekce nicméně nemohla postihnout důsledky nepředvídatelných událostí celospolečenského dopadu, jako jsou pandemie koronaviru, válka na Ukrajině a následná ekonomická krize.

Počet dětí navštěvujících mateřské školy (MŠ) od roku 2013 stagnuje na hodnotě okolo 23 tis. V průběhu příštích let lze z důvodu předpokládaného dalšího postupného poklesu počtu živě narozených očekávat, že se bude počet dětí v MŠ snižovat.

Graf 2: Demografická projekce věkových skupin v JČK

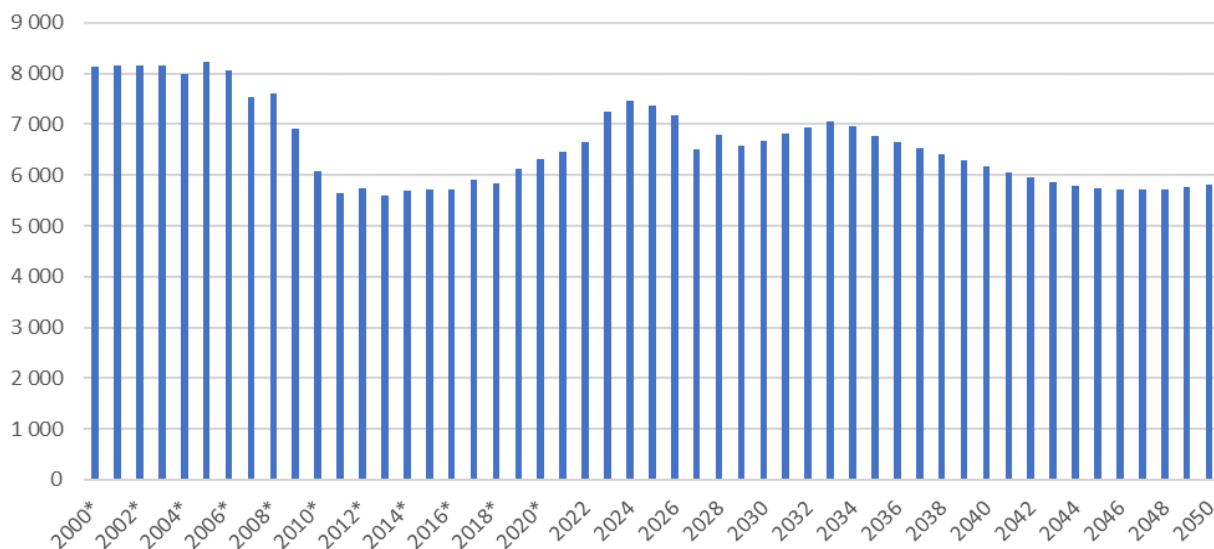
Zdroj: ČSÚ Věkové složení obyvatel podle jednotek věku, ČSÚ Projekce obyvatelstva JČK do 2070

* reálná data vycházející z Věkového složení obyvatel dle jednotek věku, údaje pro rok 2021 z Věkového složení obyvatel k 31. 12. 2021

Klesající trend celkového počtu žáků v základních školách (ZŠ) ustal kolem roku 2011, kdy se na 2. stupni ZŠ pokles zastavil a na 1. stupni začaly nastupovat populačně silnější ročníky z MŠ. Nejvyšší dosažený celkový počet žáků navštěvujících ZŠ byl dosažen ve školním roce 2020/2021 (54 tis. žáků v roce 2015; 58 tis. žáků v roce 2020), ale již v tomto roce se projevil mírný pokles žáků 1. stupně ZŠ. Tento trend lze s ohledem na demografické predikce očekávat i do budoucna.

Počínaje rokem 2007 došlo k postupnému, avšak zřetelnému snižování populačního ročníku ve věku 15 až 16 let tradičně vstupujícího do středních škol (graf č. 3). Prudký meziroční demografický propad v počtech žáků vstupujících do středních škol (SŠ) se počátkem minulého desetiletí zastavil a nyní se otáčí. Důsledkem populačního růstu mezi léty 2002 až 2008 byl počínaje rokem 2018 zvyšující se počet žáků vstupujících na střední školu. Z údajů o mladších věkových skupinách je zřejmé, že během následujících tří let bude počet žáků středních škol přibývat. V dalších letech dojde opět k přechodnému mírnému poklesu. [2]

Graf 3: Demografická projekce věkové skupiny 15letých v JČK

Zdroj: ČSÚ Věkové složení obyvatel podle jednotek věku, ČSÚ Projekce obyvatelstva JČK do 2070

* reálná data vycházející z Věkového složení obyvatel dle jednotek věku, údaje pro rok 2021 z Věkového složení obyvatel k 31. 12. 2021

Věková skupina devatenáctiletých a starších tvoří potenciál studentů vstupujících do terciárního vzdělávání, kterému v regionálním školství odpovídá studium vyšší odborné školy (VOŠ). Na této věkové kategorii se nyní nejvíce projevuje pokles počtu potenciálních studentů, stejně jako se dříve dotkl segmentu SŠ. Kvantitativní expanze zejména vysokých škol (VŠ) a demografický pokles odpovídajících věkových skupin bude mít pravděpodobně za následek další snížení zájmu uchazečů o studium na VOŠ ve prospěch studia na VŠ, ačkoliv i VŠ se potýkají s nepříznivým demografickým vývojem. Opětovný nárůst počtu studentů spojený s příchodem demograficky silnějších ročníků lze na úrovni VŠ/VOŠ očekávat po roce 2023.^[2]

2.3 VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM

Předškolní vzdělávání probíhá v mateřských školách zřizovaných obcí, církví, soukromým subjektem, krajem, MŠMT a v přípravných třídách základních škol. V Jihočeském kraji bylo k 1. 9. 2021 v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 332 mateřských škol. Největší počet, 299 mateřských škol, je zřizován obcemi (90 %), soukromé osoby zřizují 20 mateřských škol, 4 mateřské školy jsou zřízeny církví, 8 zřizuje kraj a 1 je zřízena MŠMT. Z celkového počtu je 11 mateřských škol speciálních, v rámci běžných mateřských škol všech zřizovatelů je zřízeno 8 speciálních tříd.^{[3], [4]}

Základní vzdělávání bylo v Jihočeském kraji k 1. 9. 2021 zajišťováno 270 základními školami. Nejvíce základních škol, a to 223, je zřizováno obcemi. Dále v kraji působí 20 základních škol zřizovaných krajem, 21 základních škol soukromých, 4 základní školy zřizované církví a 2 zřizované MŠMT. Z celkového počtu základních škol je jich 26 samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. V základních školách všech uvedených zřizovatelů plní ve školním roce 2021/2022 povinnou školní docházku 58 296 žáků.^{[3], [4]}

V oblasti středoškolského vzdělávání zřizoval JČK k 1. 9. 2021 72 středních škol. V JČK zajišťovalo střední vzdělávání v regionálním školství ještě dalších 18 subjektů jiných zřizovatelů. Střední vzdělávání probíhá na 16 gymnáziích zřízených JČK a na 2 gymnáziích zřízených soukromým zřizovatelem, 55 středních školách (včetně SŠ praktických) zřízených JČK a 12 středních školách ostatních zřizovatelů. V JČK působí 1 konzervatoř. Ve školním roce 2021/2022 navštěvovalo střední školy všech zřizovatelů 27 755 žáků, ve středních školách zřizovaných Jihočeským krajem to bylo 24 698 žáků.^{[3], [4]}

Změnou prošel model přijímacího řízení: od roku 2017 byla do oborů vzdělání s maturitní zkouškou (mimo umělecké obory s talentovou zkouškou) plošně zavedena povinnost konání centrálně zadávané jednotné zkoušky v 1. kole, a to formou písemných testů z českého jazyka a literatury a z matematiky.^[4]

Změnou prošla i maturitní zkouška. Novou maturitní zkoušku i nadále tvoří dvě části: část společná a část profilová. Žák získá střední vzdělání s maturitní zkouškou, jestliže úspěšně vykoná obě části maturitní zkoušky. Ke změně došlo novelou školského zákona z 02/2021, kdy jsou zkoušky společné části omezeny pouze na didaktické testy. Písemné práce a ústní zkoušky jsou součástí profilové části maturitní zkoušky. Zároveň došlo novelou zákona ke zrušení povinné maturitní zkoušky z matematiky ve společné části maturitní zkoušky.^[4]

V oborech vzdělání s výučním listem probíhají jednotné závěrečné zkoušky. Ústní, praktické i písemné zkoušky se připravují podle jednotného zadání, úroveň by proto měla být srovnatelná na všech školách. Sjednocení závěrečných zkoušek by mělo přispět k obnovení důvěry zaměstnavatelů k výučnímu listu.^[4]

V oblasti středního vzdělávání musí být struktura oborů vzdělání více sladěna s dynamicky se vyvíjejícím trhem práce a potřebami kraje. Nově zařazované obory vzdělání nebo změna jejich kapacit by měly co nejlépe odpovídat předpokládanému dlouhodobému uplatnění absolventů na trhu práce a v dalším studiu.^[4]

Zápis nových středních škol, nových míst poskytování vzdělávání nebo navýšování kapacit středních škol nebude JČK dle platného Dlouhodobého záměru podporovat s ohledem na dostačující nabídku širokého spektra oborů středního vzdělávání a vzhledem k neobsazeným kapacitám škol. Výjimkou mohou být pouze odůvodněné případy, zhoršená dostupnost stávajících kapacit nebo naplněnost dané střední školy, kvalita školy nebo aktuální potřeby trhu práce.^[4]

V Jihočeském kraji působilo k 1. 9. 2021 celkem 16 vyšších odborných škol, z toho 12 zřizovaných krajem a 4 soukromými subjekty. Z celkového počtu 16 vyšších odborných škol jich je 13 zřízeno při středních odborných školách (12 krajem, 1 soukromým subjektem) a 3 jsou samostatné (všechny zřízené soukromými subjekty). Ve školním roce 2021/2022 studovalo v denní formě studia na VOŠ v JČK celkem 528 studentů, což je v porovnání se školním rokem 2014/2015 pokles o 664 studentů, tedy pokles o 55,7 %.^{[3], [4]}

Vysokoškolské vzdělání lze v Jihočeském kraji získat studiem na některé ze 2 veřejných vysokých škol – Jihočeské univerzity (s 8 fakultami: Ekonomická fakulta, Filosofická fakulta, Pedagogická fakulta, Přírodovědecká fakulta, Fakulta rybářství a ochrany vod, Teologická fakulta, Zdravotně sociální fakulta, Fakulta zemědělská a technologická s 8 772 studenty denního studia) a Vysoké školy technická a ekonomické (3 084 studentů denního studia v roce 2021). Vysoká škola evropských a regionálních studií (294 studentů denního studia v roce 2021) je školou soukromou.^{[5], [41]} Dále je možné získat vysokoškolské vzdělání na Filmové akademii Miroslava Ondříčka v Písku, o.p.s., v CEVRO institutu, z. ú. se střediskem v Českém Krumlově nebo na Fakultě managementu Vysoké školy ekonomické v Praze sídlící v Jindřichově Hradci.

Součástí sítě škol a školských zařízení v Jihočeském kraji jsou také subjekty poskytující zájmové, jazykové a umělecké vzdělávání. Základní umělecké školy (ZUŠ) poskytují systematické vzdělávání nadaných a talentovaných žáků; vzhledem k jejich rovnoměrnému rozmístění v kraji jsou dostupné většině žáků, kteří o toto vzdělání mají zájem. K 1. 9. 2021 nabízí základní umělecké vzdělávání pro 14 245 žáků 22 škol zřizovaných krajem, 9 škol zřizovaných obcemi a 9 soukromých škol; školy jsou doplněné řadou odloučených pracovišť. Počet ZUŠ včetně poboček je v JČK dostatečný. Jazykové vzdělávání v jednoletých kurzech cizích jazyků v denním studiu realizují kromě jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky (JŠ s právem SJZ) také soukromé JŠ splňující podmínky pro zápis do přílohy vyhlášky o dalším studiu. V JČK bylo k 1. 9. 2021 zapsáno v rejstříku škol a školských zařízení 10 JŠ s právem SJZ, které poskytovaly výuku cizích jazyků podle § 110 školského zákona a vyhlášky o JŠ s právem SJZ, a to 5 zřizovaných JČK při středních školách a 5 samostatných, zřizovaných soukromým subjektem. Zájmové vzdělávání se v JČK uskutečňuje především v domech dětí a mládeže (DDM), školních družinách (ŠD) a školních klubech (ŠK). K 1. 9. 2021 působilo na území JČK 12 samostatných domů dětí a mládeže, z toho 8 zřizovaných krajem, 2 církví (Salesiánské středisko mládeže České Budějovice, Biskupské gymnázium J. N. Neumanna a Církevní ZŠ České Budějovice), 1 DDM je soukromý (Dětské centrum Arpida České Budějovice) a 1 DDM zřizuje město Týn nad Vltavou. Stávající síť středisek volného času je dostatečná a není nutné ji navyšovat. V ŠD a ŠK je zájmová činnost realizována především příležitostnou či pravidelnou činností a otevřenou nabídkou spontánních činností. V JČK je celkem 263 ŠD, z toho je 223 ŠD zřizovaných obcemi, 16 ŠD je krajských, 4 církevní a 19 soukromých. V JČK je celkem 43 ŠK, z toho je 31 zřizovaných obcemi, 4 jsou krajské, 3 církevní a 4 soukromé. ŠD a ŠK plní také významnou úlohu při přípravě žáka na vyučování.^{[3], [4], [6]} Podle dat z výzkumného projektu *Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství* zadaného MŠMT Technologické agentuře ČR poskytují ŠD a ŠK z pohledu ZŠ i MŠ především bezpečné prostředí, ve kterém se mohou žáci a děti věnovat zejména svým oblíbeným aktivitám a zálibám.^[43] V souladu se Strategií dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení v rámci Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky bude v ŠD a ŠK umožněno navyšování kapacit podle potřeby s ohledem na kapacity základních škol v dané oblasti.^{[3], [4]}

Dalším důležitým článkem sítě škol a školských zařízení je poradenství, které je zastoupeno pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálně pedagogickými centry a školními poradenskými pracovišti. Škála zřizovatelů je široká, od kraje přes MŠMT až po soukromé a církevní zřizovatele.^[4] Z údajů výzkumného projektu TAČR vyplývá, že spolupráce s těmito institucemi (SPC, PPP) je z pohledu ZŠ na dobré úrovni. 37 % ZŠ ji hodnotí jako velmi dobrou, 26 % jako dobrou a 6 % jako dostačující. Obdobně je tomu i z pohledu MŠ, v trochu nižší míře i SŠ. Do budoucna by z pohledu škol ke zlepšení této spolupráce přispělo posílení personálních kapacit na straně ŠPZ (44 % MŠ, 49 % ZŠ, 32 % SŠ), užší spolupráce s pracovníky ŠPZ (např. častější terénní práce pracovníků ŠPZ uvádí 51 % MŠ, 49 % ZŠ a 31 % SŠ) a navýšení finanční podpory (MŠ 30 %, ZŠ 41 %, 27 % SŠ) u SŠ navíc posílení personálních kapacit vlastního školního poradenského pracoviště (28 % SŠ).^[43]

2.3.1 NAPLNĚNOST JEDNOTLIVÝCH STŘEDNÍCH ŠKOL A OBORŮ V ČASE

Podle údajů OŠMT JČK se ve školním roce 2021/2022 v 88 středních školách všech zřizovatelů vzdělávalo v denní formě celkem 27 755 žáků. Největší část tvořili žáci maturitních oborů. V kraji byly dvě školy s více než 1 000 žáků v denní formě vzdělávání, 17 škol mělo nad 500 žáků v denní formě vzdělávání.

V jiných formách vzdělávání (dálkové, kombinované) bylo celkem 699 žáků, tj. o 119 žáků více než v předcházejícím školním roce. Jinou formu vzdělávání poskytovalo 14 škol zřizovaných krajem a 2 školy zřizované soukromými subjekty. Počet žáků v jiných formách vzdělávání meziročně spíše klesá – např. v roce 2010/2011 bylo v jiných formách vzdělávání 2 129 žáků, což je trojnásobek současného stavu.

Tabulka 1: Počet středních škol k 1. 9. 2021

Střední školy	Zřizovatel				Celkem
	kraj	církev	obec	soukromý subjekt	
Gymnázium	16			2	18
Gymnázium a SŠ /Gymnázium a ZŠ		1	1	2	4
SŠ a VOŠ	12			1	13
Konzervatoř	1				1
SŠ (SOŠ, SOU, PrŠ)	43	1	1	7	52
Celkem	72	2	2	12	88

Zdroj: OŠMT, KÚ JČK (2022), neuvedeny 2 školy zřizované MŠMT

Ve školních letech 2010/2011 až 2017/2018 počet žáků středních škol v Jihočeském kraji každoročně klesal. Kdysi výrazný každoroční úbytek přesahující tisíc žáků se začal stabilizovat na daleko nižších hodnotách. Ve školním roce 2018/2019 došlo k obratu a mírnému nárůstu počtu žáků, tento zvyšující se trend pokračuje až do školního roku 2021/2022.

Tabulka 2: Počet žáků SŠ v JČK všech zřizovatelů v denní formě studia od školního roku 2012/2013 (vč. žáků praktických škol)

	2012 2013	2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022
SOŠ a SOU	20 865	19 686	19 059	18 631	18 335	18 015	18 104	18 452	18 838	19 714
Gymnázia	8 024	7 869	7 766	7 769	7 763	7 778	7 810	7 810	7 796	7 877
Konzervatoř	154	147	144	143	148	146	165	148	155	164
Celkem	29 043	27 702	26 969	26 543	26 246	25 939	26 079	26 410	26 789	27 755
Změna celk. počtu	- 1 411	- 1 341	- 733	- 426	- 297	- 307	140	331	379	966

Zdroj: OŠMT, KÚ JČK (2022)

Mírnější pokles žáků zaznamenávala gymnázia. Od školního roku 2014/2015 se zde ovšem počet žáků dlouhodobě ustálil na hodnotě okolo 7 800 žáků. Celkem stabilní počet žáků je také v těch školách, které jsou svou oborovou nabídkou v kraji jedinečné.

Přehledy vývoje počtů žáků středních škol od školního roku 2012/2013 zřizovaných Jihočeským krajem, resp. jinými zřizovateli nabízejí následující tabulky.

Tabulka 3: Vývoj počtu žáků SŠ a konzervatoří zřizovaných krajem v denní formě vzdělávání od školního roku 2012/2013 (vč. Prš)

Okres	2012 2013	2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022
České Budějovice	9 087	8 757	8 565	8 418	8 258	8 100	8 257	8 402	8 552	8 868
Český Krumlov	1 708	1 632	1 618	1 585	1 543	1 522	1 519	1 555	1 561	1 605
Tábor	4 954	4 714	4 537	4 431	4 420	4 364	4 451	4 504	4 613	4 752
Písek	3 051	2 933	2 825	2 778	2 774	2 737	2 739	2 749	2 779	2 861
Strakonice	2 725	2 499	2 418	2 395	2 390	2 400	2 401	2 417	2 423	2 502
Prachatice	1 292	1 193	1 124	1 061	1 000	973	999	983	961	1 014
Jindřichův Hradec	3 625	3 442	3 260	3 164	3 077	2 962	2 885	2 947	2 964	3 096
Celkem	26 442	25 170	24 347	23 893	23 523	23 119	23 251	23 557	23 853	24 698

Zdroj: OŠMT, KÚ JČK (2022)

V rámci okresů došlo u středních škol zřizovaných JČK mezi školními roky 2012/2013 a 2021/2022 k nejmenšímu úbytku žáků v okresech České Budějovice (-2,6 %), Tábor (-4,1 %) a Český Krumlov (-6 %). Výraznější poklesy byly zaznamenány v okresech Jindřichův Hradec (-14,8 %) a Strakonice (-8,2 %). Nejvyšší poklesu v kraji dosáhl okres Prachatice, kde se mezi sledovanými roky počet žáků SŠ snížil o velmi vysokých 21,5 %. Školy ostatních zřizovatelů nelze takto srovnávat pro jejich malý počet, nerovnoměrné rozložení v kraji i rozdílnou strukturu typů SŠ, nicméně lze konstatovat, že po setrvalém poklesu počtu žáků navštěvujících střední školy ostatních zřizovatelů dochází od školního roku 2014/2015 k jejich každoročnímu nárůstu.

Tabulka 4: Vývoj počtu žáků SŠ ostatních zřizovatelů v denní formě vzdělávání od školního roku 2012/2013 (vč. Prš)

Okres	2012 2013	2013 2014	2014 2015	2015 2016	2016 2017	2017 2018	2018 2019	2019 2020	2020 2021	2021 2022
České Budějovice	1 681	1 672	1 776	1 846	1 892	1 930	1 947	1 971	2 017	2 098
Tábor	197	176	175	185	201	209	247	248	261	281
Písek	14									
Strakonice	598	570	545	562	563	627	634	634	658	678
Prachatice										
Jindřichův Hradec	55	49	44	26	28	13				
Celkem	2 566	2 494	2 570	2 650	2 723	2 820	2 828	2 853	2 936	3 057

Zdroj: OŠMT, KÚ JČK (2022)

Ve školním roce 2021/2022 navštěvovalo 24 698 žáků (89 %) z celkového počtu 27 755 žáků školy zřizované Jihočeským krajem a 3 057 žáků (11 %) školy zřizované ostatními zřizovateli. Ve školním roce 2015/2016 tento poměr činil 9:1.

Údaje o počtech žáků v denní formě vzdělávání dle oborové struktury ve školním roce 2021/2022 poskytuje následující tabulka.

Tabulka 5: Počty žáků v denní formě vzdělávání dle oborové struktury – školní rok 2021/2022

Skupina oborů		zřizovatel kraj				ostatní zřizovatelé				Celkem		
		obory				obory						
		maturitní zkouška		výuční list/bez výuč. listu		Celkem	maturitní zkouška		výuční list/bez výuč. listu		Celkem	
		M, L (K)	L – nást.	H, E/C, J	M, L (K)		L – nást.	H, E/C, J				
16	Ekologie a ochrana životního prostředí	211			211					211		
18	Informatické obory	733			733	95			95	828		
23	Strojírenství a strojírenská výroba	1 170	24	1 099	2 293			38	38	2 331		
26	Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika	1 043	50	674	1 767					1 767		
28	Technická chemie a chemie silikátů	101		10	111					111		
29	Potravinářství a potravinářská chemie	80		409	489			83	83	572		
31	Textilní výroba a oděvnictví			10	10					10		
33	Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů	87	33	333	453					453		
34	Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie	160			160					160		
36	Stavebnictví, geodézie a kartografie	734	19	545	1 298					1 298		
37	Doprava a spoje	157		33	190	42			42	232		
39	Speciální a interdisciplinární obory	349	33	38	420					420		
41	Zemědělství a lesnictví	1 001	35	836	1 872			41	41	1 913		
43	Veterinářství a veterinární prevence	260			260					260		
53	Zdravotnictví	1 215		137	1 352					1 352		
63	Ekonomika a administrativa	1 300			1 300	247			247	1 547		
64	Podnikání v oborech, odvětví		545		545		29		29	574		
65	Gastronomie, hotelnictví a turismus	625	54	837	1 516	76		63	139	1 655		
66	Obchod	107		297	404					404		
68	Právo, právní a veřejnosprávní činnost	179	30		209	324			324	533		
69	Osobní a provozní služby	160		467	627			112	112	739		
72	Publicistika, knihovnictví a informatika	70			70					70		
75	Pedagogika, učitelství a sociální péče	336		44	380					380		

Skupina oborů		zřizovatel kraj				ostatní zřizovatelé				Celkem		
		obory				obory						
		maturitní zkouška		výuční list/bez výuč. listu		Celkem	maturitní zkouška		výuční list/bez výuč. listu		Celkem	
		M, L (K)	L – nást.	H, E/C, J	M, L (K)		L – nást.	H, E/C, J				
78	Obecně odborná příprava	964		42	1 006	153		40	193	1 199		
79	Obecná příprava (K – gymnázia)	6 163			6 163	1 714			1 714	7 877		
82	Umění a užité umění	821		38	859					859		
Celkem		18 026	823	5 849	24 698	2 651	29	377	3 057	27 755		
z toho „technické“ skupiny oborů		4 025	126	2 694	6 845	137		57	175	7 020		

Zdroj: OŠMT, KÚ JČK (2022)

L - nást.* – nástavbové studium

tzv. „technické“ skupiny oborů – 18, 23, 26, 28, 33, 36, 37

Mezi školními roky 2015/2016 a 2021/2022 se počet žáků středních škol zvýšil o 805. Přesto můžeme identifikovat určité skupiny oborů, kde byly počty žáků sníženy.

Nejvyšší poklesy v absolutních číslech byly zjištěny u oborů Strojírenství a strojírenská výroba -394 (-14,5 %), Gastronomie, hotelnictví a turismus -210 (-11,3 %) a Pedagogika, učitelství a sociální péče -66 (-14,8 %), u nichž se také jednalo o nejvyšší procentní pokles. Pokles počtu žáků zaznamenaly i obory Zemědělství a lesnictví -72 (-3,6 %), Obchod -45 (-10 %), Technická chemie a chemie silikátů -11 (-9 %) a Ekonomika a administrativa -43 (-2,7 %).

Nejvyšší přírůstky v absolutních číslech byly zaznamenány u oborů Zdravotnictví +447 (+49,4 %), Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika +348 (+24,5 %), Obecně odborné příprava +281 (+30,6 %) a Umění a užité umění +238 (+38,3 %). Procentuálně se počty dále významně navýšily i u oborů Ekologie a ochrana životního prostředí (31,9 %), Publicistika, knihovnictví a informatika (34,6 %) a Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (33,2 %).

Počet žáků studujících technické obory se mezi sledovanými obdobími zvýšil o 396 (+6 %), tedy proporcionálně ke zvýšení celkového počtu žáků SŠ, který činil 6,7 %.

2.3.2 ŠETŘENÍ PROFESNÍ ORIENTACE ŽÁKŮ V JIHOČESKÉM KRAJI

Ve školním roce 2021/2022 si Jihočeský kraj nechal společností TREXIMA, spol. s r.o., vypracovat dotazníkové *Šetření profesní orientace žáků v Jihočeském kraji*. Toto šetření navazuje na *Výzkum vývoje profesní orientace žáků středních škol v Jihočeském kraji*, který byl touto společností realizován ve školním roce 2018/2019. V rámci aktuálního šetření byli vedle žáků posledních ročníků středních škol osloveni i žáci 8. a 9. ročníků základních škol. Do šetření se zapojilo 5 539 žáků ze 102 základních škol a 2 863 žáků ze 71 středních škol.

2.3.2.1 PROFESNÍ ORIENTACE ŽÁKŮ ZŠ ^[9]

Volba dalšího studia u žáků základních škol

Z údajů *Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků základních škol na území Jihočeského kraje* ^[9] vyplývá, že žáci mají největší zájem o odborné vzdělání ukončené maturitou, nejmenší naopak o střední odborné bez maturity a výučního listu.

Tabulka 6 Typ středního studia/vzdělání

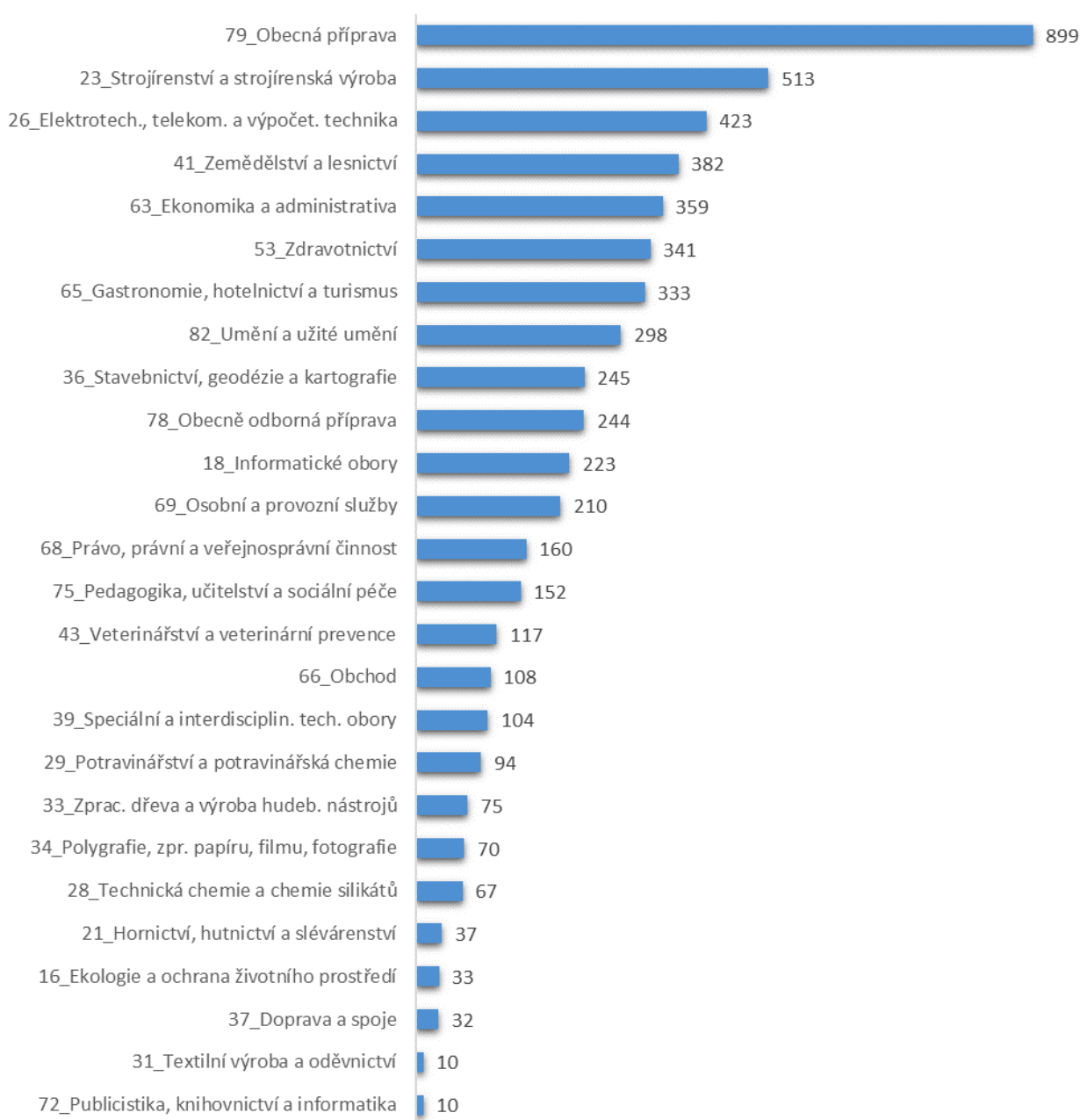
Typ studia/vzdělání	Podíl v %
Odborné maturitní	60 %
Učební	22 %
Gymnázium	16 %
Střední odborné bez maturity a výučního listu	2 %

Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků základních škol na území Jihočeského kraje; TRIXIMA, spol. s r.o. (2022)

Preferované obory SŠ u žáků základních škol

Nežádanějšími skupinami oborů dle Klasifikace kmenových oborů vzdělání (KKOV) jsou gymnázium (16 %), dále obory z oblasti 23 Strojírenství a strojírenská výroba (8 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (8 %). Nejméně žádanými jsou obory z oblasti 31 Textilní výroba a oděvnictví a 72 Publicistika, knihovnictví a informatika. Nejčastěji by žáci základních škol chtěli dosáhnout maturity (46 %), více než třetina by chtěla získat VŠ diplom (38 %) a šestina (16 %) výuční list.

Graf 4 Preferované obory SŠ u žáků základních škol

Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků základních škol na území Jihočeského kraje; TRIXIMA, spol. s r.o. (2022)

Preferované oblasti uplatnění žáků ZŠ

Nejčastěji žáci ZŠ volili povolání z oblasti zdravotnictví a sociální péče (14 %), zde převažovaly dívky, a dále z oblasti technika, průmysl, elektro (11,1 %), zde naopak převládá zájem chlapců. Dalšími nejpreferovanějšími oblastmi jsou vzdělání, výzkum a sport a zemědělství, lesnictví a veterinární péče (necelých 11 %). Nejnižší zájem byl zaznamenán u povolání z oblasti státní a veřejné správy (0,4 %).

Tabulka 7 Preferovaná povolání žáků ZŠ

Preferované povolání	Dívky	Chlapci	Celkem
Umělec (hudebník, výtvarník, herec...)	259	70	329
Programátor, IT specialista	27	275	302
Sportovec, trenér	76	194	270
Automechanik	16	179	195
Právník, advokát	132	58	190
Zdravotní sestra	174	3	177
Elektrikář, elektromechanik	7	170	177
Psycholog	152	21	173
Strážník, policista	98	72	170
Učitel základní nebo střední školy	111	58	169
Chovatel zvířat	127	19	146
Architekt	58	88	146
Veterinář	133	9	142
Kadeřnice	117	8	125
Číšník, barman	95	24	119
Zubní lékař	84	23	107
Lékař	78	25	103
Kuchař	34	69	103
Zemědělec farmář	24	79	103
Učitel mateřské školy	101	1	102

Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků základních škol na území Jihočeského kraje; TREXIMA, spol. s r.o. (2022)

2.3.2.2 PROFESNÍ ORIENTACE ŽÁKŮ SŠ ^[10]

Preferované oblasti uplatnění žáků SŠ

Podle *Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje* ^[10] téměř tři čtvrtiny respondentů (67 %) chtějí být v budoucnu zaměstnány, čtvrtina žáků (24 %, nárůst 2 p. b. oproti roku 2018) zvažuje do budoucna soukromé podnikání, celkem 8 % žáků (nárůst 2 p. b. oproti roku 2018) přiznává, že v ideálním případě v budoucnu pracovat nechtějí.

O nástupu do práce bez dalšího studia uvažuje polovina žáků učebních oborů a 18 % žáků maturitních oborů, což v celkovém počtu znamená významný nárůst o 16 p. b. oproti roku 2018. Více než třetina žáků maturitních oborů (38 %) plánuje kombinaci denního studia VŠ nebo VOŠ s prací, dlouhodobé studium zvažuje 6 % těchto žáků. O navazujícím denním studiu maturitního oboru uvažuje 19 % žáků učebních oborů, studium spolu s výdělkem zvažuje téměř šestina (14 %) těchto žáků.

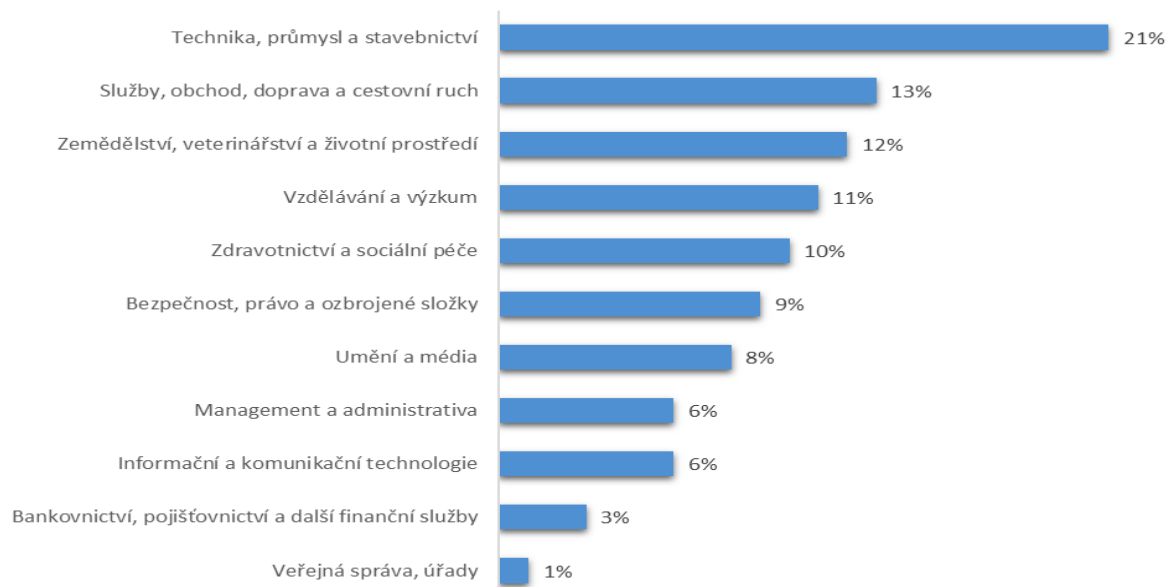
Z pohledu volby povolání jsou u žáků SŠ nejvíce upřednostňována povolání z oblasti technika, průmysl a stavebnictví (21 %), kde byl oproti roku 2018 zaznamenán nárůst o 4 p. b. Povolání z této oblasti volili častěji muži, stejně jako v oblastech informační a komunikační technologie, zemědělství, veterinářství a životní prostředí a bezpečnost, právo a ozbrojené složky. Ženy naopak významně preferují povolání v oblastech zdravotnictví a sociální péče a vzdělávání a výzkum. I u žáků SŠ byla nejméně volena povolání z oblasti veřejné správy (1 %). ^[10]

Důvody preference vybraného oboru uplatnění a hlavní priorita při výběru práce

Téměř tři čtvrtiny respondentů (70 %) zdůvodnily výběr povolání dlouhodobým zájmem o obor. Přibližně šestina žáků uvedla vyhovující pracovní podmínky (15 %) a dostatek pracovních míst (14 %). Nejméně jsou žáci SŠ ovlivněni snadným přijetím na VŠ nebo VOŠ (2 %).

Při výběru práce uvádí pětina žáků (21 %) jako hlavní prioritu její zajímavost a smysluplnost, pro další pětinu (19,2 %) je důležitý vysoký výdělek. Jako další byla uváděna možnost sladění pracovního a osobního života (17 %). Téměř žádnou roli nehrají příspěvky na sport a zábavu (0,4 %) nebo na zajištění dopravy do práce (0,5 %).

Graf 5 Preferované oblasti uplatnění žáků SŠ

Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje; TREXIMA, spol. s r.o. (2022)

Preference jednotlivých povolání jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 8 Preferovaná povolání žáků SŠ

Preferované povolání	Dívky	Chlapci	Celkem
Zemědělec farmář	13	87	100
Učitel střední školy	52	23	75
Programátor	10	65	75
Automechanik	6	69	75
Voják	8	50	58
Elektrikář	2	55	57
Psycholog	49	6	55
Lékař	33	15	48
Ředitel organizace	19	25	44
Všeobecná sestra	42	1	43
Sociální pracovník	38	4	42
Fyzioterapeut	35	5	40
Kuchař	18	20	38
Výzkumný pracovník v oblasti přírodních věd	17	20	37
Číšník, barman	24	12	36
Chovatel (koní, zvířat v ZOO, hospodářských zvířat a ryb)	28	8	36
Strojní inženýr	4	31	35
Veterinář	31	4	35

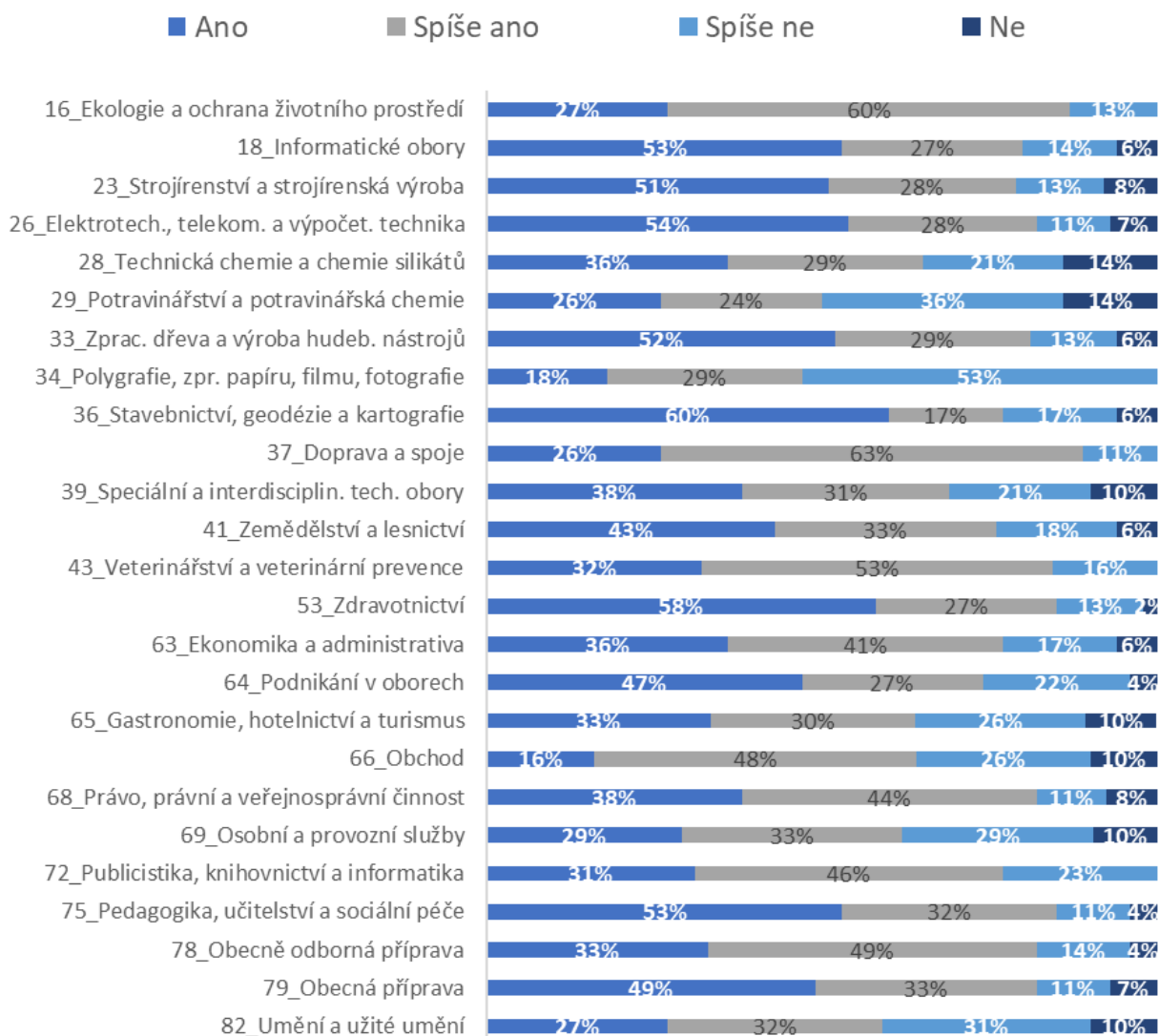
Preferované povolání	Dívky	Chlapci	Celkem
Truhlář	6	29	35
Advokát	21	14	35

Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje; TREXIMA, spol. s r.o. (2022)

Jako nejperspektivnější jsou žáky SŠ hodnoceny především obory z oblastí 37 Doprava a spoje a 16 Ekologie a ochrana životního prostředí. Naopak relativně špatně jsou z hlediska budoucí perspektivy hodnoceny např. obory z oblasti 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie nebo 29 Potravinářství a potravinářská chemie.

Graf 6 Vnímání perspektivnosti studovaného oboru v členění podle oborové skupiny

Žák považuje studovaný obor za perspektivní

Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje; TREXIMA, spol. s r.o. (2022)

Hodnocení studované školy a studia

Žáci hodnotili aktuálně studovanou školu jako celek formou klasické školní stupnice, kde hodnota 1 představuje nejlepší hodnocení a hodnota 5 nejhorší. Jako celek byla nejlépe hodnocená gymnázia (průměrná známka 2,2). Naopak nejhůře konzervatoře (průměrná známka 2,8), je však nutné brát v potaz nízký počet respondentů tohoto typu studia.

Žáci se dále mohli vyjádřit k 11 dílčím kritériím, z nichž bylo nejlépe hodnoceno kritérium dopravní dostupnost (průměrná známka 2,0). Nejhůře byla hodnocena nabídka volnočasových aktivit (průměrná známka 3,0). V hodnocení náročnosti získaly školy průměrnou známku 2,7.

Tabulka 9 Hodnocení studované školy žáků SŠ

	Odborné maturitní obory*	Učební obory	Gymnázia	Konzervatoř	Celkové hodnocení
Celkové hodnocení školy	2,5	2,6	2,2	2,8	2,5
Náročnost školy	2,6	2,9	2,5	3	2,7
Připravenost na praxi nebo další studium	2,6	2,5	2,5	2,5	2,5
Prestiž školy	2,5	2,7	2,3	3,3	2,5
Prostředí a atmosféra školy	2,3	2,6	2	2,3	2,4
Nabízené volnočasové aktivity	3,1	3,1	2,5	4	3
Přístup učitelů a výukové metody	2,5	2,6	2,4	3	2,5
Odborná praxe, exkurze, spolupráce se zaměstnavateli	2,7	2,6	3	3,8	2,8
Kultura a sport	2,9	3	2,5	2,5	2,9
Vybavení školy	2,4	2,6	2,2	2,5	2,5
Dopravní dostupnost	2	2,3	1,7	1	2
Obsah a forma výuky	2,4	2,5	2,3	3	2,4

* včetně nástavbového studia

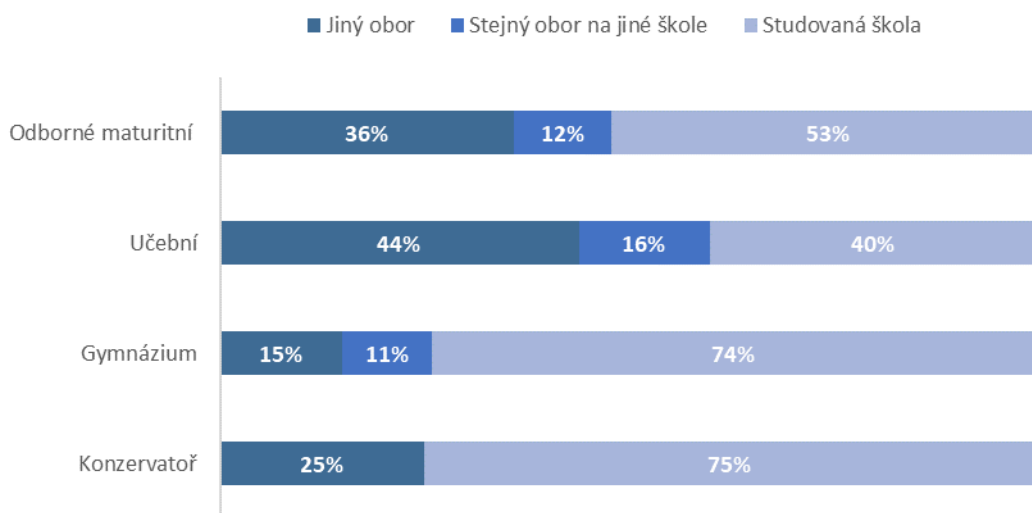
Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje; Trexima, spol. s r.o. (2022)

Aktuální představa o studiu

Více než polovina respondentů (52 %) by si znovu pro své studium vybrala školu, kterou nyní studuje, nejčastěji takto odpovídali žáci gymnázií (74 %) a konzervatoře (75 %). Studium zcela jiného oboru by si zvolila více než třetina respondentů (35 %), jedná se především o žáky učebních oborů (44 %).

Graf 7 Vztah ke studované škole a oboru

Vztah ke studované škole a oboru (žák by dnes volil)

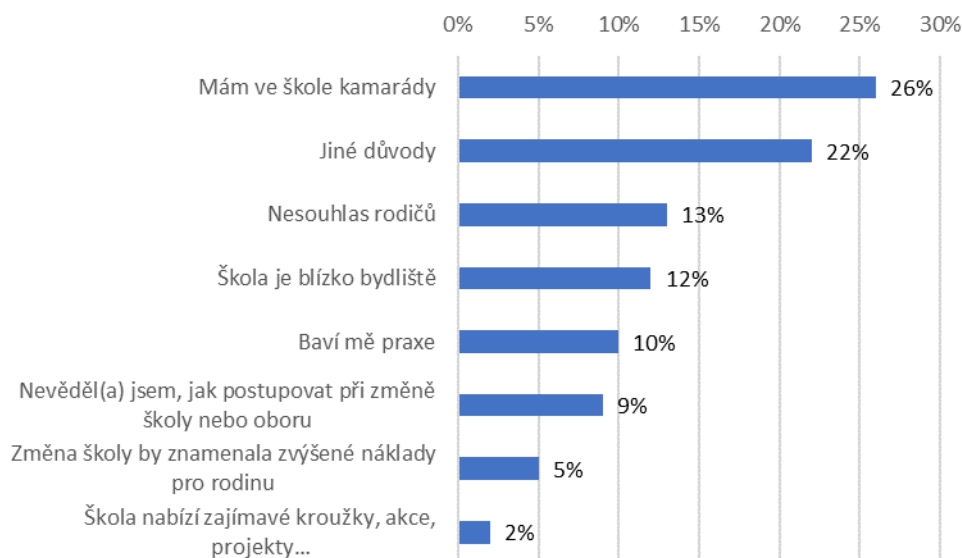

Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje, TREXIMA, spol. s r.o. (2022)

Žáci, kteří uvedli, že by nyní volili zcela jiný obor, uváděli navíc důvod setrvání v oboru až do posledního ročníku. Nejčastěji uváděným důvodem jsou kamarádi ve škole (26 %). Celkem 13 % žáků uvedlo, že s případnou změnou by nesouhlasili jejich rodiče.

Graf 8 Důvody dokončení školy /oboru u žáků nespokojených se studovaným oborem

Důvod dokončení školy/oboru

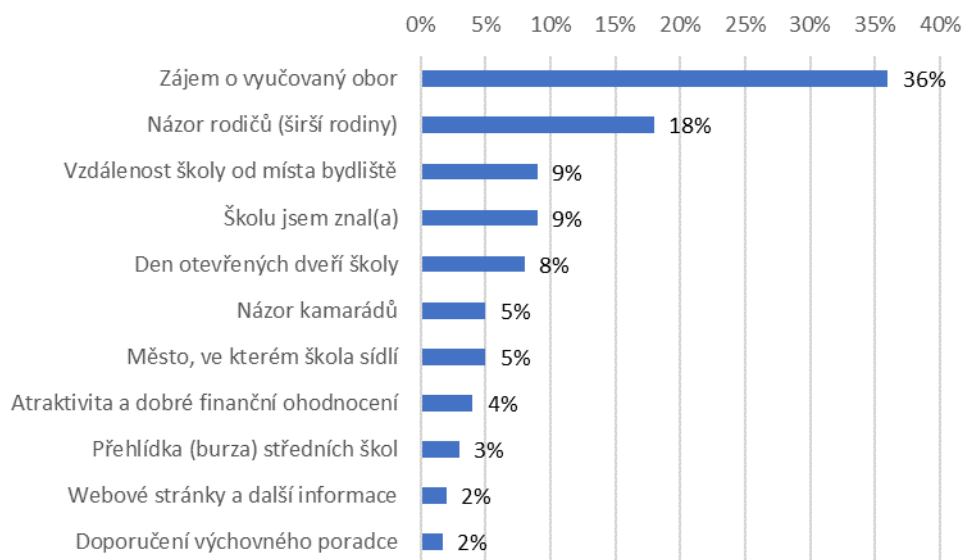
Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje, TREXIMA, spol. s r.o. (2022)

Důvody pro volbu studované SŠ

Žáci posledních ročníků uváděli jako nejčastější důvod pro volbu studované školy zájem o studovaný obor (36 %) a vliv rodiny (18 %). Dopravní dostupnost (vzdálenost) školy z místa bydliště ovlivnila 9 % žáků stejně jako dobrá znalost školy. Názor rodičů nejvíce ovlivnil při volbě střední školy žáky gymnázií (24 %).

Graf 9 Vliv na výběr studované školy

Největší vliv na výběr studované školy

.. Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje, TREXIMA, spol. s r.o. (2022)

Zdroje informací pro volbu povolání nebo dalšího studia

V případě potřeby pomoci s výběrem povolání nebo školy by více než čtvrtina žáků (28 %) využila především internetové portály s příslušnými informacemi. Pětina žáků (20 %) by se obrátila na rodiče, především žáci učebních oborů. Téměř šestina žáků (14 %) neví, na koho nebo kam se obrátit s žádostí o pomoc při volbě kariéry. Na úřad práce by se obrátilo 12 % žáků, muži častěji než ženy.

Kvalita a dostupnost informací pro rozhodování o volbě povolání nebo dalšího studia

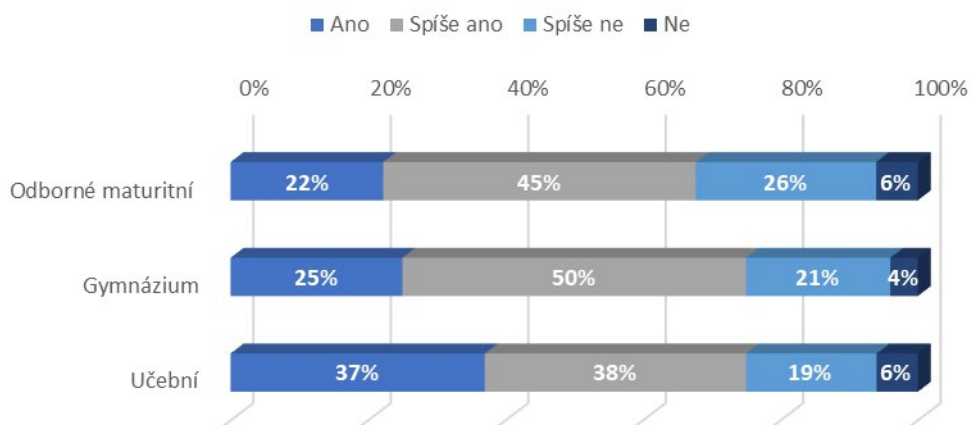
Téměř třetina žáků (31 %) uvádí, že rozhodně má dostatek kvalitních informací pro rozhodování o volbě povolání či dalšího studia, dalších 47 % považuje informace za spíše dostatečné. Určitý nebo zásadní nedostatek informací přiznává pětina žáků (22 %).

Téměř dvě třetiny žáků (59 %) učebních oborů neznají kariérového poradce pro volbu povolání na jimi studované škole. Naopak na gymnáziích znají kariérového poradce více než dvě třetiny žáků (70 %).

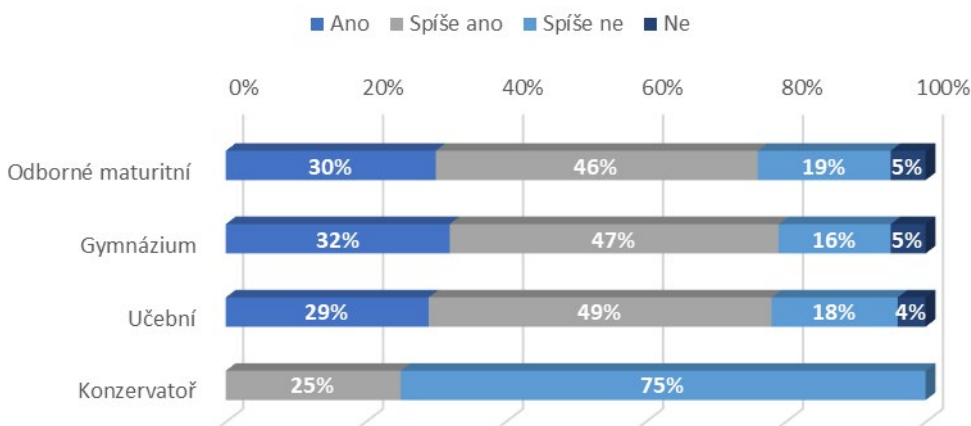
Údaje k porovnání dostupnosti a kvality informací pro kariérové rozhodování žáků středních škol v letech 2018 a 2022, rozděleno dle typu studia, uvádí graf níže.

Graf 10 Dostupnost a kvalita informací pro kariérové poradenství (2018/2022)

Žák má dost kvalitních informací pro kariérové rozhodování (2018)

Žák má dost kvalitních informací pro kariérové rozhodování (2022)

Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje; TREXIMA, spol. s r.o. (2022)

2.4 ODVĚTOVÁ STRUKTURA HOSPODÁŘSTVÍ ^[10]

Podle *Organizační statistiky v Jihočeském kraji k 31. 12. 2021* bylo k tomuto datu v Jihočeském kraji evidováno 168 648 ekonomických subjektů. Jejich počet se meziročně zvýšil o 1,1 % (+1 795 jednotek). U 51,9 % z nich byla zjištěna aktivita v rámci statistických zjišťování nebo z administrativních zdrojů.

Z uvedeného množství ekonomických subjektů bylo 132 284 fyzických osob, což představovalo meziroční nárůst o 0,7 % (78,4 % podíl na celkovém počtu ekonomických subjektů JČK). Mezi fyzickými osobami jednoznačně převažovali soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského zákona (s 90,7 % podílem na fyzických osobách kraje) nad zemědělskými podnikateli (4,0 % podíl) a fyzickými osobami provozujícími jinou podnikatelskou činnost podle zvláštních předpisů (4,2 % podíl). Zahraniční fyzické osoby a odštěpné závody zahraničních fyzických osob se podílely 1,1 % na všech fyzických osobách registrovaných v Jihočeském kraji. Fyzické osoby jako takové výrazně převládaly nad právníky osobami, jež tvořily 21,6 % subjektů v kraji (třebaže se meziročně počet právnických osob zvýšil o 2,3 % na celkem 36 364). Výrazný, a to 51,7 % podíl mezi právníky osobami zaujímaly obchodní společnosti, mezi nimi zcela jasně převažovaly společnosti s ručením omezeným.

Ve struktuře dle převažující ekonomické činnosti podle klasifikace CZ-NACE převládaly subjekty, které spadaly do odvětví velkoobchodu a maloobchodu; opravy a údržby motorových vozidel. V Jihočeském kraji tvořily 16,7 % ze všech ekonomických subjektů, ve srovnání s koncem roku 2020 jejich počty poklesly o 1,4 %. Druhou nejvíce zastoupenou činností bylo stavebnictví (13,3 %), třetí průmysl (12,1 %) a čtvrtou profesní, vědecké a technické činnosti (11,9 %). Nejvyšší nárůst počtu ekonomických subjektů v kraji zaznamenalo podnikání v oblasti informačních a komunikačních činností (+5,3 %), následované odvětvím administrativních a podpůrných činností (+3,7 %).

2.4.1 KLÍČOVÍ ZAMĚSTNAVATELÉ ^[10]

Z *Organizační statistiky v Jihočeském kraji k 31. 12. 2021* dále vyplývá, že u ekonomických subjektů v JČK převládal stav bez zaměstnanců (80,0 %). Mezi subjekty se zaměstnanci převažovaly tzv. mikropodniky (1–9 zaměstnanců). V kraji zaměstnávalo 250 a více zaměstnanců celkem 116 podniků, přičemž 55 z nich se nacházelo v okrese České Budějovice.

20 nejvýznamnějších zaměstnavatelů v Jihočeském kraji je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 10: 20 nejvýznamnějších/největších zaměstnavatelů v JČK v roce 2020

Odvětví	Název zaměstnavatele	Předmět činnosti	Počet zaměstnanců
Potravinářský průmysl	MADETA a. s.	Výroba potravinářských výrobků	1500–1999
	Vodňanská drůbež, a.s.	Výroba potravinářských výrobků	1500–1999
	Budějovický Budvar, národní podnik, Budweiser Budvar, National Corporation, Budweiser Budvar, Enterprise Nationale	Výroba nápojů	500–999
Výroba elektrických a optických přístrojů	Engel strojírenská spol. s r.o.	Výroba elektrických zařízení	500–999
	ROHDE & SCHWARZ závod Vimperk, s.r.o.	Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení	500–999
Výroba strojů a zařízení	KOVOSVIT MAS Machine Tools, a.s.	Výroba strojů a zařízení j. n.	500–999
Výroba dopravních prostředků	Robert Bosch, spol. s r.o.	Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	4000–4999
	DURA Automotive CZ, k.s.	Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	1500–1999
	THK RHYTHM AUTOMOTIVE CZECH a.s.	Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů	500–999
Dodávka vody, čištění a odvod odpadních vod, odpady a služby odstraňování odpadů	ČEVAK a.s.	Shromáždění, úprava a rozvod vody	1000–1499
Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel	JEDNOTA, spotřební družstvo České Budějovice	Maloobchod kromě motorových vozidel	1000–1499

Odvětví	Název zaměstnavatele	Předmět činnosti	Počet zaměstnanců
Veřejná správa a obrana	Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje	Ochrana života, zdraví, majetku	500–999
	Statutární město České Budějovice	Veřejná správa a obrana	500–999
Vzdělávání a výzkum	Biologické centrum AV ČR, v. v. i.	Výzkum a vývoj	500–999
	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	Vzdělávání	2000–2499
Zdravotní a sociální péče	Nemocnice České Budějovice, a.s.	Zdravotní péče	3000–3999
	Nemocnice Tábor, a.s.	Zdravotní péče	1000–1499
	Nemocnice Jindřichův Hradec, a.s.	Zdravotní péče	1000–1499
	Nemocnice Písek, a.s.	Zdravotní péče	500–999
	Nemocnice Strakonice, a.s.	Zdravotní péče	500–999

Zdroj: Regionální profil – shrnutí podmínek a faktorů ovlivňujících trh práce v kraji – Jihočeský kraj; JSRLZ (2020)

2.4.2 SPOLUPRÁCE ŠKOL A FIREM

V rámci projektu Implementace krajského akčního plánu Jihočeského kraje III bylo Asistenčním centrem Impuls pro kariéru provedeno *Mapování spolupráce škol a firem na odborném vzdělávání v Jihočeském kraji 2022* (JHK, 2022). Zapojilo se do něj celkově 101 firem, z nichž 33 doposud nenavázaly spolupráci se školami. Jako nejčastější důvod tyto firmy uváděly své nedostatečné personální kapacity a administrativní zátěž. Firmy, které spolupráci se školami již navázaly, vidí vedle nedostatečných personálních kapacit bariéry spolupráce v organizační a časové náročnosti a také v tom, že v okolí chybí školy se stejným oborovým zaměřením.

Vedle firem se do mapování zapojilo i 60 středních škol, mezi nimiž převažovaly školy s maturitními obory (37 %), následované školami kombinujícími maturitní a učební obory (23 %), dále se zapojily školy s obory gymnázií (20 %) a s učebními obory (20 %).^[14]

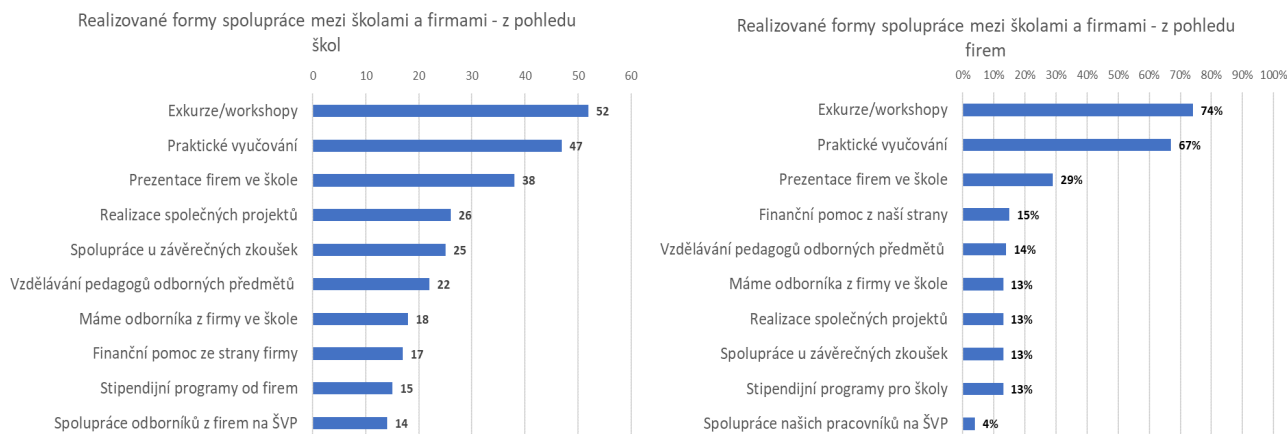
Jako nejčastější formu již probíhající spolupráce firmy i školy shodně uvádějí exkurze/workshopy, praktické vyučování a prezentaci firem ve škole. Dále byly zmiňovány realizace společných projektů, spolupráce u závěrečných zkoušek, vzdělávání pedagogů odborných předmětů, finanční výpomoc od firem a účast odborníka z firmy ve škole.^[14] Jak vyplývá z *Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji* (NPI, 2021), zhruba tři čtvrtiny škol uvádějí jako nejčastější formu podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli pořádání přednášek a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Jako další formy spolupráce zmiňují stáže pedagogů na pracovištích, kariérové poradenství a nábor ve spolupráci se zaměstnavateli.

Při organizaci praktického vyučování firmy spatřují bariéry a problémy především v nezájmu ze strany žáků, v organizační a časové náročnosti, v absenci škol v okolí se stejným oborovým zaměřením, mobilitě žáků, absenci instruktora ve firmě a v náročné legislativě. Firmy, které se školami doposud nespolupracují, identifikovaly navíc problémy při komunikaci.^[14]

Z pohledu škol jsou vedle již uvedených bariér při organizaci praktického vyučování dále zmiňovány nízké finanční prostředky.^[14]

Tyto výsledky korespondují se zjištěními z *Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji* (NPI, 2021): dvě pětiny škol se potýkají s malou dostupností firem vhodných pro daný obor a zaměření. Třetina škol naráží na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků nebo na firmy, které mají o spolupráci zájem, ale ve svých podmínkách ji nemohou zorganizovat, a na nedostatečnou motivovanost žáků pro práci v reálném pracovním prostředí.

Graf 11 Nejčastější problémy při organizaci praktického vyučování

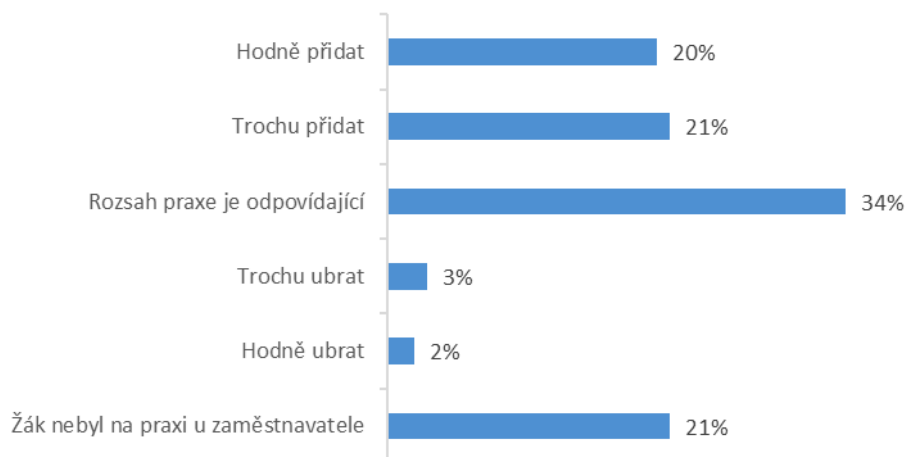
Zdroj: Mapování spolupráce škol a firem na odborném vzdělávání v Jihočeském kraji 2022 (JHK, 2022)

Součástí praktické výuky na středních školách je také odborný výcvik, který probíhá buď na školních pracovištích, anebo ve smluvních firmách. Jak vyplývá z *Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje*, pouze třetina žáků (34 %), vyjma žáků gymnázií, pro které byla otázka praxí u zaměstnavatelů nerelevantní, považuje rozsah praxe u zaměstnavatelů za vyhovující. Dvě pětiny žáků jsou pro rozšíření praxe u zaměstnavatelů (významné navýšení – 20 %, mírné navýšení – 21 %). Jedná se především o žáky odborných maturitních oborů. Naopak pro významnější snížení podílu praxe u zaměstnavatelů se vyslovila pouze 2 % žáků. Pětina žáků (21 %) uvádí, že na odborné praxi ve firmě nikdy nebyla. Tuto skutečnost ukazují i data z *Mapování spolupráce škol a firem na odborném vzdělávání v Jihočeském kraji 2022*, v němž 18 % škol uvedlo, že všichni jejich žáci absolvují praktické vyučování výhradně ve škole.

Bližší data k hodnocení praxí žáky SŠ uvádí graf níže.

Graf 12 Hodnocení rozsahu praxe na pracovištích zaměstnavatelů

Hodnocení rozsahu praxe u zaměstnavatelů

Zdroj: Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje; TREXIMA, spol. s r.o. (2022)

Školy i firmy se shodují v tom, že by si žáci během odborné praxe/výcviku měli osvojit především odborné znalosti, komunikační dovednosti, schopnost samostatně řešit úkoly a dále iniciativu a podnikavost. ^[14]

Do budoucna většina škol plánuje rozšíření spolupráce s firmami o další formy, a to především exkurze/workshopy, zapojení odborníků z firmy ve škole, praktické vyučování, vzdělávání pedagogů odborných předmětů. U většiny firem, které plánují rozšířit spolupráci se školami, by se nejčastěji jednalo o exkurze/workshopy a praktické vyučování. ^[14]

2.5 TRH PRÁCE

Rozložení pracovní síly v Jihočeském kraji (v průměru v roce 2021 čítala 314,2 tis. zaměstnanců) do hospodářských sektorů prezentuje následující tabulka. Dominantním sektorem je, jako v celé České republice, terciér – sektor služeb, s 55,2% podílem. Druhým nejvíce zastoupeným sektorem je sekundér, jenž kromě průmyslu zahrnuje ještě rozvod elektřiny a tepla společně se stavebnictvím, v kraji reprezentuje 40% podíl pracujících. Nejméně zastoupeným sektorem je primér zahrnující zemědělství, rybolov, lesnictví, který se na hospodářské struktuře podílí 4,8 %.

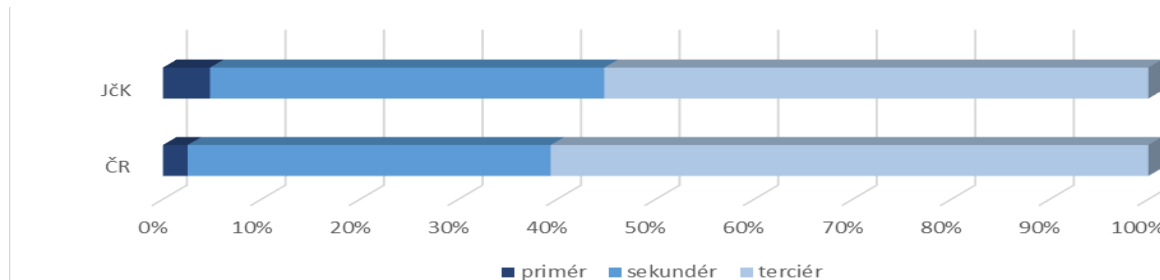
Tabulka 11: Podíl zaměstnanosti v sektorech národního hospodářství v JČK v roce 2021

Sektory (v tis. zaměstnanců)	Celkem	Muži	Ženy
Zemědělství	15	11	4
Průmysl	125,7	89,2	36,5
Služby	173,5	72,9	100,6

Zdroj: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry – 2021, (ČSÚ, 2022)

Z porovnání zastoupení jednotlivých hospodářských sektorů v JČK s celorepublikovým průměrem za rok 2021 vyplývá díky regionálním specifikům vyšší zastoupení primárního sektoru a rovněž lehce vyšší podíl sekundéru a zároveň nižší zastoupení terciárního sektoru. Ze změn mezi roky 2016 a 2019 je patrný neustálý pozvolný posun hospodářství Jihočeského kraje směrem k terciárnímu sektoru, který se v roce 2020 z důvodu pandemie COVID-19 zpomalil a přiblížil se stavu z roku 2016. V roce 2021 ale opět sledujeme mírný nárůst tohoto sektoru. Ovšem podíl pracujících v priméru se během sledovaného období snížil o 0,9 p. b. z 5,7 % v roce 2016 na 4,8 % v roce 2021. ^{[1], [13]}

Graf 13: Podíl zaměstnaných v jednotlivých sektorech národního hospodářství v JČK a ČR v roce 2021

Zdroj: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry – 2021, (ČSÚ, 2022)

2.5.1 VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA ZAMĚSTNANCŮ

Podle údajů ČSÚ uveřejněných v časopise *Statistika a my*^[17] se struktura zaměstnaných podle vzdělání v posledních letech proměnila. Porovnáme-li skupiny zaměstnaných a nezaměstnaných v národním hospodářství za posledních 10 let, zjistíme, že zejména podíl ekonomicky aktivních se středním vzděláním bez maturity se snižoval ve prospěch těch s vysokoškolským vzděláním. Na republikové úrovni klesl mezi lety 2009 a 2019 podíl ekonomicky aktivních se středním vzděláním bez maturity o 6 p. b., naopak vysokoškolsky vzdělaná pracovní síla posílila o 7,9 p. b.

Specifikem Jihočeského kraje je nadprůměrný počet zaměstnanců se středoškolským vzděláním na úkor zejména nižšího počtu zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním.

Tabulka 12: Průměrná úroveň vzdělání zaměstnanců v Jihočeském kraji v roce 2021 (v %)

Vzdělání	Jihočeský kraj			Česká republika		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Základní vzdělání	4,1	3,7	4,5	4,2	4	4,4
Střední bez maturity	36,4	41,3	30,3	31,7	36,8	25,1
Střední s maturitou	37,4	35,5	39,8	37,1	34,8	40
Vysokoškolské	22,2	19,5	25,4	27,1	24,4	30,4

Zdroj: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry – 2021, (ČSÚ, 2022)

Nejmenší podíl v zastoupení mezi zaměstnanci má v kraji základní vzdělání s podílem 4,1 % pracujících, střední vzdělání bez maturity má celkem 36,4 % pracovníků. Středním vzděláním s maturitním vysvědčením disponuje prakticky stejný podíl zaměstnanců, tedy 37,4 %. Vysokoškoláci se na zaměstnanosti v JČK podílejí více než dvacetiprocenty.

2.5.2 NEJVÝZNAMNĚJŠÍ PROFESE V JČK A VÝVOJ JEJICH ZAMĚSTNANOSTI V ČASE

V roce 2021 ČSÚ v Jihočeském kraji evidoval 314,2 tis. zaměstnaných, z nichž byly konkrétně dle specifikace CZ-NACE nejvýznamnější čili nejvíce zastoupené profese v odvětvích: Zpracovatelský průmysl (28,2 %), Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (11,7 %), Zdravotní a sociální péče (9 %), Stavebnictví (8,6 %), Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení (7,5 %), a Vzdělávání s podílem také 6,9 %. Porovnání těchto hodnot v Jihočeském kraji s Českou republikou uvádí tabulka níže.

Tabulka 13: Zaměstnaní v NH podle odvětví CZ-NACE (VŠPS) v Jihočeském kraji (průměr roku 2021)

Odvětví údaje v %	Jihočeský kraj			Česká republika		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Zemědělství, lesnictví a rybářství (A)	4,8 %	6,4 %	2,8 %	2,5 %	3,4 %	1,5 %
Těžba a dobývání (B)	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,6 %	0,9 %	0,2 %
Zpracovatelský průmysl (C)	28,2 %	32,8 %	22,5 %	26,1 %	31,1 %	19,6 %
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla (D)	1,7 %	2,4 %	0,8 %	1,1 %	1,4 %	0,7 %
Zásob. vodou; činnosti související s odpady (E)	1,4 %	1,6 %	1,1 %	1,2 %	1,7 %	0,6 %
Stavebnictví (F)	8,6 %	14,5 %	1,4 %	7,9 %	12,8 %	1,7 %
Průmysl (vč. stavebnictví) (B až F)	40,0 %	51,5 %	25,9 %	36,8 %	47,9 %	22,8 %
Velkoobchod a maloobchod; opravy mot. vozidel (G)	11,7 %	9,9%	13,8 %	11,1 %	9,0 %	13,7 %
Doprava a skladování (H)	4,6 %	6,4%	2,5 %	6,0 %	8,0 %	3,5 %
Ubytování, stravování a pohostinství (I)	3,2 %	2,3%	4,3 %	2,9 %	2,3 %	3,7 %
Informační a komunikační činnosti (J)	1,5 %	2,0%	0,8 %	4,0 %	5,6 %	2,1 %
Peněžnictví a pojišťovnictví (K)	1,4 %	1,0%	1,9 %	2,4 %	1,9 %	3,0 %
Činnosti v oblasti nemovitostí (L)	0,8 %	1,0%	0,5 %	0,9 %	0,9 %	0,8 %
Profesní, vědecké a technické činnosti (M)	3,3 %	3,2%	3,5 %	5,1 %	4,5 %	5,7 %
Administrativní a podpůrné činnosti (N)	1,7 %	1,2%	2,3 %	2,3 %	2,2 %	2,5 %
Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp. (O)	7,5 %	8,0%	7,0 %	6,6 %	5,8 %	7,5 %
Vzdělávání (P)	6,9 %	2,4%	12,5 %	7,4 %	3,0 %	13,0 %
Zdravotní a sociální péče (Q)	9,0 %	2,8%	16,6 %	7,7 %	2,7 %	14,1 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti (R)	1,3 %	1,3%	1,3 %	1,7 %	1,6 %	1,8 %
Ostatní činnosti (S)	1,7 %	0,6%	3,0 %	1,8 %	0,9 %	3,0 %
Služby (G až U)	55,2 %	42,1 %	71,3 %	60,6 %	48,7 %	75,7 %

Zdroj: Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry – 2021, (ČSÚ, 2022),
pozn. pro jihočeský kraj vlastní výpočty % podílů

Po setrvalém nárůstu počtu pracujících v Jihočeském kraji v letech 2014 až 2018 došlo v letech 2019 a 2020 k jeho poklesu. V roce 2021 dochází opět k obratu a nárůstu počtu pracujících. Zastoupení jednotlivých odvětví ve srovnání dat z let 2016 a 2021 můžeme označit za vyrovnané. Největší změny v zastoupení jednotlivých odvětví CZ-NACE byly zaznamenány u skupiny Zdravotní a sociální péče (+3,1 p. b.). Největší pokles podílu zastoupení identifikujeme u odvětví Ubytování, stravování a pohostinství (-1,3 p. b.). Celkově lze pozorovat pozvolný nárůst v zastoupení službových aktivit a pokles primárních aktivit Zemědělství, lesnictví a rybářství.

Tabulka 14: Zaměstnaní v NH podle odvětví CZ-NACE v Jihočeském kraji (vývoj v období let 2016–2021)

Odvětví údaje v tis. osob	Jihočeský kraj						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Meziroční posun* (2020–2021)
Zaměstnaní v NH Celkem	310,5	314,8	315,8	313,4	311,0	314,2	
Zemědělství, lesnictví a rybnářství (A)	17,7	15,3	17,2	16,8	13,9	15	7,9%
Těžba a dobývání (B)	0,8	0,6	0,8	0	1	0,6	-40,0%
Zpracovatelský průmysl (C)	90,6	88,7	94,3	90,7	88,5	88,5	0,0%
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla (D)	4	4,2	3,9	4,6	7,2	5,2	-27,8%
Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady (E)	3,7	3,5	3,7	2,8	3,7	4,3	16,2%
Stavebnictví (F)	27,6	28,3	25,5	24,2	27,5	27,1	-1,5%
Průmysl (vč. stavebnictví) (B až F)	126,7	125,3	128,3	122,3	127,9	125,7	-1,7%
Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel (G)	31,3	35,2	32,4	34,7	37,1	36,7	-1,1%
Doprava a skladování (H)	18,1	20,6	20,4	22	15,4	14,4	-6,5%
Ubytování, stravování a pohostinství (I)	13,7	12,3	11,1	11,1	10,2	9,9	-2,9%
Informační a komunikační činnosti (J)	5	5,2	4,4	3	4,9	4,6	-6,1%
Peněžnictví a pojišťovnictví (K)	5	6	6	4	5,4	4,5	-16,7%
Činnosti v oblasti nemovitostí (L)	1,9	1,1	1,7	1,9	1,1	2,4	118,2%
Profesní, vědecké a technické činnosti (M)	11,8	11,7	11,3	11,6	7,7	10,5	36,4%
Administrativní a podpůrné činnosti (N)	4,9	6,8	6,2	6,1	6,1	5,4	-11,5%
Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp. (O)	22,2	23,2	23,7	21,4	23,2	23,7	2,2 %
Vzdělávání (P)	19,5	20,1	19,2	22,6	22,3	21,8	-2,2 %
Zdravotní a sociální péče (Q)	18,3	20,9	20,9	21,5	22,5	28,2	25,3 %
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti (R)	6,8	3,1	4,6	5,9	5,5	4	-27,3 %
Ostatní činnosti (S)	5,5	5,2	5,8	6,3	5,4	5,3	-1,9 %
Služby (G až U)	166,1	174,2	170,4	174,3	169,2	173,5	2,5 %

Zdroj: Statistická ročenka Jihočeského kraje 2021 (ČSÚ, 2021), Statistická ročenka Jihočeského kraje 2019 (ČSÚ, 2019), Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry – 2020, (ČSÚ, 2021), Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry – 2021, (ČSÚ, 2022)

* vlastní výpočet procentního rozdílu hodnot v roce 2020 a 2021

V JČK jsou nadprůměrně zastoupena odvětví Zemědělství, lesnictví a rybnářství; Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu, což je dáno geografickými podmínkami kraje, které s sebou nesou rozdrobenou sídelní strukturu, ale rovněž přítomností ETE. Dalším nadprůměrně zastoupeným odvětvím je stavebnictví a Veřejná správa a obrana; povinné soc. zabezpečení. Zcela dominantní úlohu jak v kraji, tak v celé republice sehrává zpracovatelský průmysl. Kraj na druhou stranu za republikovým podílem zastoupení výrazně zaostává v terciérních i kvarterních odvětvích Informační a komunikační činnosti a Peněžnictví a pojišťovnictví. Z důvodu malého nerostného bohatství Jihočeský kraj zaostává rovněž v Těžbě a dobývání.

Z pohledu poptávky po pracovní síle byly v roce 2021 nejvíce žádané profese jako montážní dělník, řidič, zedník, obsluha strojů na výrobu a zpracování výrobků z plastu, pomocný pracovník ve výrobě, kuchař, nástrojař, skladník. ^[18] K 31. 5. 2022 to byly navíc profese svářeč, zámečnick, číšník, servírka a prodavač. ^[20]

2.5.3 NEZAMĚSTNANOST V JČK

Vývoj podílu nezaměstnaných osob v okresech JČK sledovaný k 31. 12. přibližuje následující tabulka. Jeho průměrné celokrajské hodnoty se od roku 2017 pohybují okolo 3 %, s poklesem k 2,4 % respektive 2,3 % v letech 2018 a 2019.

Nejnižší podíl nezaměstnaných osob byl koncem roku 2019 v Praze (1,90 %) a dále pak v krajích Pardubickém (2,20 %), Jihočeském (2,31 %) a Plzeňském (2,33 %). ^[17]

Tabulka 15: Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. na obyvatelstvu ve věku 15–64 let (v %)

Okres	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020**	2021**
České Budějovice	4,5	5,1	5,8	5,1	4,0	3,3	2,5	1,9	1,8	3,0	2,4
Český Krumlov	7,8	8,8	9,7	8,6	7,4	6,6	4,8	3,6	3,6	5,0	4,4
Tábor	7,1	7,2	7,9	7,5	6,2	5,6	4,2	2,9	2,7	3,5	3,3
Písek	5,4	5,8	6,5	5,4	4,3	3,5	2,5	1,9	1,9	2,5	2,5
Jindřichův Hradec	5,5	6,2	7,4	5,9	4,7	3,7	2,5	2,0	1,9	2,7	2,2
Prachovice	5,2	5,8	6,1	5,1	4,4	3,9	3,0	2,3	2,5	2,8	2,8
Strakonice	6,9	7,5	8,2	7,1	5,8	4,9	3,2	2,8	2,7	3,4	2,9
Jihočeský kraj	5,8	6,4	7,1	6,2	5,0	4,3	3,0	2,4	2,3	3,2	2,8

Zdroj: *Zpráva o situaci na trhu práce v Jihočeském kraji, o realizaci APZ v roce 2019 a strategie APZ pro rok 2020 (ÚP, 2020), ** Zpráva o situaci na trhu práce v Jihočeském kraji, o realizaci APZ v roce 2021 a strategie APZ pro rok 2022 (ÚP, 2022)

Nejnižší nezaměstnanosti dlouhodobě dosahují okresy České Budějovice, Písek a Jindřichův Hradec. Opačná situace je v okresech Strakonice a zejména Český Krumlov.

Průměrný podíl nezaměstnaných v roce 2020 v ČR, mimochodem zdaleka nejnižší v rámci celé EU, činil 2,6 %, odpovídá průměru Jihočeského kraje 2,8 %. Průměrná nezaměstnanost v EU v roce 2020 byla poznamenána pandemií COVID-19 a vystoupala na 7,1 %. ^[21]

K 31. 5. 2022 byl v JČK evidován 2,2% podíl nezaměstnaných, což je pokles o 0,8 p. b. oproti 31. 5. 2021. Tento podíl přibližně odpovídá celorepublikovému, který dosáhl 2,2 %, což byla nejnižší hodnota zaznamenaná mezi státy EU k datu 30. 4. 2022, přičemž průměr EU byl 6,2 %. ^[20]

2.5.4 NEZAMĚSTNANOST ABSOLVENTŮ ŠKOL A JEJICH UPLATNITELNOST NA TRHU PRÁCE

Trh práce v Česku byl v letech 2015–2019 celkově v dobré kondici. Stručně by se dal charakterizovat vysokou zaměstnaností a nízkou nezaměstnaností. ^[17]

Je zřejmé, že v roce 2019 byla situace v nezaměstnanosti absolventů silně atypická, protože existovala vysoká poptávka po pracovní síle. Tuto poptávku nepřímo posiloval dlouhodobý demografický pokles populace 15letých, který probíhal od roku 1989. Po roce 1990 také postupně narůstal podíl absolventů maturitních oborů, vstupujících do terciárního vzdělávání. Tento vývoj, spolu s rostoucí ekonomickou prosperitou, vedl k vysokému nedostatku pracovní síly. Z hlediska získání zaměstnání byla tedy situace pro absolventy velice příznivá, do roku 2019 zřejmě nejlepší v novodobé historii. ^[23]

V dubnu 2020 se projevilo zvýšení nezaměstnanosti absolventů, byl zaznamenán vysoký meziroční nárůst počtu nezaměstnaných absolventů k 30. 9., který činil 46 % v učebních oborech a 28 % v maturitních. ^[24]

Nešlo však jen o vliv koronavirové epidemie, protože náznaky vývoje k vyšším mírám nezaměstnanosti absolventů se objevily již v dubnu 2019. Koronavirus však vývoj zdramatizoval. ^[23]

Z pohledu struktury evidovaných uchazečů o zaměstnání v Jihočeském kraji však tato kategorie nepatřila v roce 2021 mezi problémové. Hlavním důvodem snižování počtu absolventů v evidenci Úřadu práce byl zájem zaměstnavatelů zaměstnat tyto absolventy, protože se jim nepodařilo sehnat na trhu práce zkušené pracovníky a raději si zaučili rovnou osoby vycházející ze škol či s krátkou praxí. Dalším důvodem byl trvalý zájem mladých lidí o další studium na vysokých školách. ^[18]

Porovnání míry nezaměstnanosti čerstvých absolventů v Jihočeském kraji s průměrem ČR mezi roky 2017 až 2021 nabízí následující tabulka.

Tabulka 16: Vývoj míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů v Jihočeském kraji (k 30. 4.) – denní studium

Kategorie vzdělání	2017		2018		2019		2020		2021	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR
Střední vzdělání s výučním listem (E+H)	4,9	7,0	3,3	5,0	2,4	4,2	4,8	6,5	8,2	9,8
Gymnaziální vzdělání (K)	2,8	2,5	1,6	1,5	1,1	1,4	1,9	1,6	2,2	2,0
Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání (L/O+L/5)	3,9	7,2	2,5	4,8	2,2	4,7	3,7	6,4	5,4	8,6
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	3,6	5,2	3,2	3,7	3,1	3,8	4,3	4,7	5,4	6,2
Vyšší odborné vzdělání (N)	2,7	2,9	3,5	1,8	1,4	1,9	3,2	3,4	4,3	3,4

Zdroj: Nezaměstnanost absolventů středních a vyšších odborných škol v Jihočeském kraji (NPI, 2021)

Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů v Jihočeském kraji byla již tradičně pod celostátním průměrem, a to jak v případě absolventů se středním vzděláním s výučním listem (JČK k 30. 4. 2021 – 8,2 %; ČR – 9,8 %), tak absolventů se středním vzděláním s maturitní zkouškou (JČK k 30. 4. 2021 – 5,4 %; ČR – 6,2 %). Nad celostátním průměrem byla míra nezaměstnanosti u absolventů vyšších odborných škol (JČK k 30. 4. 2021 – 4,3 %, ČR – 3,4 %).

Nezaměstnanost absolventů škol se sleduje jak u jednotlivých kategorií středního a vyššího odborného vzdělání, tak i podle skupin oborů vzdělání. U většiny skupin oborů platí, že absolventi s vyšší úrovní vzdělání vykazují nižší míru nezaměstnanosti.

Z tabulky níže vyplývá, že nezaměstnanost absolventů byla v Jihočeském kraji v roce 2021 nad republikovým průměrem vyšší (v tabulce označeno červeně) v případě kategorie Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání (L/O+L/5) v odvětví Obchod, Osobní a provozní služby. V kategorii M (Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou) v Polygrafii, zpracování papíru, filmu, fotografie a Technická chemie a chemie silikátů. Nejvíce absolventů VOŠ (kategorii N) zůstává nezaměstnaných v oborech Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, Ekonomika a administrativa a Zemědělství a lesnictví. Tyto údaje jsou ovšem mírně zavádějící, vzhledem k nízkému počtu absolventů VOŠ i nízký počet nezaměstnaných způsobí vysokou míru nezaměstnanosti.

Naopak oproti celorepublikovým průměrům byla zaznamenána nižší nezaměstnanost, někdy i velice výrazně, u absolventů takřka všech ostatních oborů v rámci kategorií vzdělání E až M.

Tabulka 17: Přehled nezaměstnanosti absolventů škol v Jihočeském kraji k 30. 4. 2021

Skupiny oborů (kód, název)	Střední vzdělání s výučním listem (E+H)				Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání (L/O+L/5)				Střední odborné vzdělání s MZ (M)				Vyšší odborné vzdělání (N)			
	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	mNZ absolventů v JČK (%)	mNZ absolventů v ČR (%)	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	mNZ absolventů v JČK (%)	mNZ absolventů v ČR (%)	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	mNZ absolventů v JČK (%)	mNZ absolventů v ČR (%)	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	mNZ absolventů v JČK (%)	mNZ absolventů v ČR (%)
Celkem	1537	126	8,2	9,8	406	22	5,4	8,6	2090	112	5,4	6,2	117	5	4,3	3,4
16 Ekologie a ochrana životního prostředí									36	3	8,3	12,9				
18 Informační technologie									142	10	7,0	8,3				
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví				14,3				0,0								
23 Strojírenství a strojírenská výroba	366	28	7,7	6,7	129	4	3,1	5,1	173	4	2,3	4,7	6	0	0,0	1,8
26 Elektrotech., telekom.	115	4	3,5	4,7	53	1	1,9	6,3	116	4	3,4	5,4	5	1	20,0	8,3

Skupiny oborů (kód, název)	Střední vzdělání s výučním listem (E+H)				Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání (L/0+L/5)				Střední odborné vzdělání s MZ (M)				Vyšší odborné vzdělání (N)			
	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	mNZ absolventů v JČK (%)	mNZ absolventů v ČR (%)	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	mNZ absolventů v JČK (%)	mNZ absolventů v ČR (%)	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	mNZ absolventů v JČK (%)	mNZ absolventů v ČR (%)	Počet absolventů	Počet nezam. absolventů	mNZ absolventů v JČK (%)	mNZ absolventů v ČR (%)
a výpočet. technika																
28 Technická chemie a chemie silikátů	9	0	0,0	5,8				4,3	12	1	8,3	3,7				33,3
29 Potravinářství a potravinářská chemie	98	14	14,3	13,1				16,7	33	3	9,1	7,4				0,0
31 Textilní výroba a oděvnictví	3	0	0,0	8,5								12,8				
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů				16,7								4,2				
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	67	8	11,9	11,1	1	0	0,0	14,3	9	0	0,0	7,0	7	0	0,0	0,0
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie				12,6	11	1	9,1	11,5	18	3	16,7	8,8				
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	104	8	7,7	9,9	2	0	0,0	11,1	115	3	2,6	5,5	3	0	0,0	0,0
37 Doprava a spoje	8	0	0,0	8,2				0,0	39	1	2,6	8,6	5	0	0,0	11,5
39 Speciální a interdisciplin. tech. obory	9	0	0,0	13,2	45	3	6,7	7,0	24	3	12,5	8,8				0,0
41 Zemědělství a lesnictví	248	16	6,5	7,6	9	0	0,0	8,6	195	15	7,7	6,7	10	1	10,0	3,1
43 Veterinářství a veterinární prevence									61	2	3,3	5,5				
53 Zdravotnictví	46	3	6,5	5,2				33,3	219	8	3,7	2,3	32	0	0,0	1,3
61 Filozofie, teologie																0,0
63 Ekonomika a administrativa									266	16	6,0	6,7	11	2	18,2	4,3
64 Podnikání v oborech, v odvětvích					93	6	6,5	11,4								5,1
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	245	27	11,0	13,7	34	3	8,8	10,7	143	8	5,6	9,3	19	1	5,3	3,1
66 Obchod	80	6	7,5	15,4	8	1	12,5	10,2				8,1				20,0
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost								9,1	104	8	7,7	8,3				3,7
69 Osobní a provozní služby	123	12	9,8	14,8	18	3	16,7	15,0				2,3				
72 Publicistika, knihovnictví a informatika									16	0	0,0	9,4	6	0	0,0	13,5
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	4	0	0,0	12,9					65	4	6,2	4,1	6	0	0,0	2,5
78 Obecně odborná příprava									210	10	4,8	3,9				
82 Umění a užité umění	12	0	0,0	5,6	3	0	0,0	4,2	94	6	6,4	8,2	7	0	0,0	8,0
Gymnaziální vzdělání – K									1292	28	2,2	2,0				

Vysvětlivka: mNZ – míra nezaměstnanosti

Zdroj: Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2021 (NPI), 2021

Z analýzy počtů a podílů absolventů středních škol v Jihočeském kraji v roce 2021 vyplývá, že největší podíl absolventů v kategoriích Střední vzdělání s výučním listem (E+H) náleží oborům Strojírenství a strojírenská výroba, Zemědělství a lesnictví a Gastronomie, hotelnictví a turismus. Zatímco v kategorii M – Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou převládá Ekonomika a administrativa, Zdravotnictví a Obecně odborná příprava. V další řídce zastoupené kategorii Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (L/0) a Nástavbového vzdělání (L/5) zaujímá téměř

třetinový podíl Strojírenství a strojírenská výroba a téměř 23% podíl Podnikání v oborech, v odvětvích. VOŠ (kategorie N) opustilo nejvíce absolventů v oborech Zdravotnictví a Gastronomie, hotelnictví a turismus.

Tabulka 18: Počty a podíly absolventů v roce 2021 v Jihočeském kraji – denní studium

Skupiny oborů	Střední vzdělání s výučním listem (E+H)		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem – L/0 + Nástavbové vzdělání – L/5		Střední odborné vzdělání s MZ (M)		Vyšší odborné vzdělání – N	
	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl
16 Ekologie a ochrana životního prostředí					36	1,7 %		
18 Informatické obory					142	6,8 %		
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství								
23 Strojírenství a strojírenská výroba	366	23,8 %	129	31,8 %	173	8,3 %	6	5,1 %
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	115	7,5 %	53	13,1 %	116	5,6 %	5	4,3 %
28 Technická chemie a chemie silikátů	9	0,6 %		0,0 %	12	0,6 %		
29 Potravinářství a potravinářská chemie	98	6,4 %			33	1,6 %		
31 Textilní výroba a oděvnictví	3	0,2 %						
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů								
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	67	4,4 %	1	0,2 %	9	0,4 %	7	6,0 %
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie			11	2,7 %	18	0,9 %		
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	104	6,8 %	2	0,5 %	115	5,5 %	3	2,6 %
37 Doprava a spoje	8	0,5 %			39	1,9 %	5	4,3 %
39 Speciální a interdisciplin. tech. obory	9	0,6 %	45	11,1 %	24	1,1 %		
41 Zemědělství a lesnictví	248	16,1 %	9	2,2 %	195	9,3 %	10	8,5 %
43 Veterinářství a veterinární prevence					61	2,9 %		
53 Zdravotnictví	46	3,0 %			219	10,5 %	32	27,4 %
61 Filozofie, teologie								
63 Ekonomika a administrativa					266	12,7 %	11	9,4 %
64 Podnikání v oborech, v odvětvích			93	22,9 %				
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	245	15,9 %	34	8,4 %	143	6,8 %	19	16,2 %
66 Obchod	80	5,2 %	8	2,0 %				
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost					104	5,0 %		
69 Osobní a provozní služby	123	8,0 %	18	4,4 %				
72 Publicistika, knihovnictví a informatika					16	0,8 %	6	5,1 %
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	4	0,3 %			65	3,1 %	6	5,1 %
78 Obecně odborná příprava					210	10,0 %		
82 Umění a užité umění	12	0,8 %	3	0,7 %	94	4,5 %	7	6,0 %
Celkem	1537	100,0 %	406	100,0 %	2090	100,0 %	117	100,0 %

Zdroj: Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2021 (NPI), 2021

3 ŠKOLNÍ AKČNÍ PLÁNY

Tato kapitola je zpracována na základě Přehledu aktivit škol v Jihočeském kraji, který byl zpracován Národním pedagogickým institutem v rámci projektu Metodická podpora akčního plánování (P-AP). Jedná se o agregované souhrnné informace ze Školních akčních plánů a Plánů aktivit středních škol z dubna 2022. ŠAP v JČK zpracovalo 71 škol, PA 6 škol. Protože RT KAP obdržel pouze souhrnná data za JČK, z nichž není patrný počet respondentů v jednotlivých klíčových tématech, vztahují se procentní podíly na celkový počet 77 ŠAP respektive PA.

Vyplývají z nich nejčastější cíle, které si školy stanovovaly pro ŠAP případně PA v rámci jednotlivých povinných i nepovinných témat KAP. Tvorba ŠAP je součástí postupně se rozvíjejícího modelu krajského akčního plánování, jehož cílem je uplatnění strategického řízení a plánování ve vzdělávání a sladění tohoto řízení a plánování na úrovni státu, kraje a škol.

3.1 INKLUZIVNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

V důležitosti podpory sledovaných oblastí školy nejvíce upřednostňují Personální podporu, následovanou Modernizací zázemí a vybavení škol a Rozvojem a školením pedagogických pracovníků.

Jako aktivity související se zajištěním personální podpory školy nejčastěji volily Sestavení týmu pro rozvoj inkluzivního vzdělávání (26 %) a Školního psychologa (23 %).

V rámci Modernizace zázemí a vybavení škol byla zcela dominantně uváděna Bezbariérovost – reorganizace, úprava prostor pro výuku nebo výcvik, ergonomická úprava pracovních míst (45 %).

U Rozvoje a školení pedagogických pracovníků si školy kladou za cíl především vytvořit učitelům dostatečnou nabídku DVPP pro společné vzdělávání a zajistit jej (39 %).

Plán aktivit pro nadané (včetně monitoringu a evaluace pro rozvoj žáků), spolupráce s krajským koordinačním střediskem (10 %), Plán inkluzivního rozvoje školy a Prevence předčasných odchodů včetně monitoringu a identifikace žáků byly nejčastější aktivity související s podporou spolupráce pedagogických pracovníků a rozvojem inkluzivního vzdělávání.

Dominantní aktivitou v rámci aktivit souvisejících s rozvojem inkluzivního vzdělávání nad rámec výuky byla práce se žáky oborů s vysokým podílem předčasného ukončení studia (22 %).

3.2 KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ

Školy identifikují jako naprosto nejdůležitější Podporu v oblasti kompetencí k podnikavosti v rámci výuky, jako důležité vnímají i Rozvoj a školení pedagogických pracovníků.

Vytvoření týmu, spolupráce je pro školy nejvýznamnější v rámci aktivit souvisejících se zajištěním personální podpory s podílem 18 %.

Mezi Aktivitami souvisejícími s rozvojem pedagogických pracovníků školy preferují Vzdělávání pro výchovu k podnikavosti (18 %) a Exkurze, stáže pro PP u zaměstnavatelů.

Dominantní aktivitou související s podporou Spolupráce pedagogických pracovníků a rozvíjením aktivit v rámci podpory kompetencí k podnikavosti je Zařazení tématu do ŠVP jednotlivých předmětů (16 %).

Nejdůležitějšími aktivitami souvisejícími s podporou kompetencí k podnikavosti ve výuce jsou Realizace projektové výuky (30 %), Exkurze (27 %) a Projektové dny (21 %).

U aktivit nad rámec výuky školy nejčastěji volí Zapojení žáků do aktivit školy (ples, DOD, veletrh, akademie, jarmark, kroužky, ukázkové dny, sportovní a kulturní akce, další vzdělávání, mimoškolní a zájmová činnost aj., 10 %), soutěže (10 %) a mimoškolní aktivity jako kempy, letní školy, kroužky pro rozvoj podnikavosti, klub (9 %).

3.3 ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ VČ. SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI

Ve sledovaných oblastech identifikují školy jako nejdůležitější Podporu v rámci výuky odborných předmětů a Rozvoj a školení pedagogických pracovníků.

Hlavní aktivita související se zajištěním personální podpory je v JČK Odborník z praxe ve výuce (26 %).

Dominantní aktivity související s rozvojem pedagogických pracovníků jsou DV pro osobní a profesní rozvoj v OV (23 %), Stáže učitelů/koordinátora ve firmách (18 %) a Exkurze/hospitace ve firmách jiných SŠ a VOŠ (13 %).

U aktivit souvisejících s podporou spolupráce pedagogických pracovníků, prohloubení spolupráce se zaměstnavateli a jinými potenciálními partnery v JČK dominuje Spolupráce s VŠ (14 %).

U podpory výuky v odborných předmětech bylo nejčastěji voleno Exkurze (21 %), Zapojování zaměstnavatelů a odborníků z praxe do výuky či Exkurze na pracovištích zaměstnavatele. U činností nad rámec výuky školy nejčastěji zajišťují stáže (12 %), zapojují žáky do soutěží /olympiád a organizují soutěže pro žáky (shodně 8 %).

V podpoře vnějších vztahů (PR, spolupráce) je v JČK nejvíce zastoupené Navázání/prohloubení/plánování/zlepšení vzájemné spolupráce se zaměstnavateli/aktéry na trhu/výzkumnými organizacemi (12 %) a Rozšíření sítě smluvních zaměstnavatelů pro daný obor (10 %).

3.4 POLYTECHNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci sledovaných oblastí školy nejvíce akcentují Modernizaci zázemí a vybavení škol a Rozvoj a školení pedagogických pracovníků.

Absolutně dominantní aktivita související s podporou modernizace zázemí a vybavení škol je Zkvalitnění/zlepšení materiálně technického vybavení školy pro polytechnické vzdělávání (55 %). Školy dále relativně často zmiňují Rekonstrukci/modernizaci/vybavení dílny, učebny, laboratoře pro polytechnickou výuku (18 %).

Nejvyššího podílu (45 %) mezi aktivitami souvisejícími s Rozvojem a školením pedagogických pracovníků dosáhly Kurzy DVPP zaměřené na didaktické dovednosti (didaktika přírodovědných a technických předmětů, moderní a efektivní formy výuky polytechnických předmětů – projektové vyučování, badatelská činnost, experimenty apod.), dále bylo často zmiňováno DV pro profesní rozvoj v oblasti polytechnického vzdělávání (21 %).

Hlavní aktivitou související s podporou spolupráce pedagogických pracovníků a rozvíjením polytechnického vzdělávání je Inovace/zkvalitnění vzdělávacího obsahu (ŠVP).

Nejdůležitějšími aktivitami souvisejícími s rozvojem polytechnického vzdělávání ve výuce jsou Exkurze, soutěže, olympiády (16 %) a projektové dny na podporu polytechnického vzdělávání (13 %).

V rámci podpory vnějších vztahů (PR, spolupráce) je pro jihočeské školy nejdůležitější Zvýšení informovanosti žáků/rodičů o polytechnickém vzdělávání (16 %).

3.5 KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Dominantní v rámci podpory sledovaných oblastí je Personální podpora, v níž se školy zaměřují na vytvoření týmu, který by spolupracoval na rozvoji kariérového poradenství (44 %) a dále na zajištění kariérového poradce (21 %) a výchovného poradce (16 %). Dále školy často volily rozvoj kariérového poradenství nad rámec výuky a spolupráci pedagogických pracovníků.

Aktivitou s největším zastoupením (32 %), která souvisí s rozvojem kariérového poradenství nad rámec výuky, je Práce se žáky oborů s vysokým podílem předčasných odchodů ze vzdělávání (konzultace, doučování, zlepšování dovedností, spolupráce s rodinou). Školy relativně často rozvíjí individuální poradenství (diagnostika, informace, kariérová orientace, sebereflexe, plánování a rozhodování, 23 %).

Nejdůležitější mezi aktivitami souvisejícími s podporou spolupráce pedagogických pracovníků a rozvíjením kariérového poradenství je Kariérová orientace žáků (21 %) a Prevence předčasných odchodů a monitoring a identifikace žáků (17 %).

V aktivitách souvisejících s Rozvojem a školením pedagogických pracovníků se školy v JČK dále významně zabývají Vzděláváním pedagogických pracovníků v kariérovém poradenství (35 %).

V JČK jsou v rámci aktivit souvisejících s rozvojem kariérového poradenství ve výuce nejvíce žádané Exkurze na technická pracoviště v ČR i zahraničí (školy, zaměstnavatelé, výzkumná centra aj.).

V rámci podpory vnějších vztahů (PR, spolupráce) mají v JČK vůdčí postavení Exkurze/praxe/stáže/studijní a poznávací pobyty v ČR i zahraničí (pro pedagog. prac., kariérové a výchovné poradce, žáky).

3.6 CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Jihočeské školy identifikují jako nejdůležitější podporu ve sledovaných oblastech Rozvoj dalšího vzdělávání v rámci výuky, přičemž hlavní aktivitou je realizace zájmové/občanské/seniorské výuky (jazyky, adaptační kurzy a ČJ pro cizince, ICT, keramika apod. (32 %).

V rámci Spolupráce pedagogických pracovníků a rozvojem dalšího vzdělávání byla nejčastěji volena tvorba, revize, inovace, aktualizace obsahu programů dalšího vzdělávání ve spolupráci se zaměstnavateli (9 %). Zároveň školy vidí potřebu ve školení pro koordinátora a tým v oblasti vzdělávání dospělých (marketing, NSK, zákon 179/2006 Sb., VŘ apod.; 13 %).

3.7 NEPOVINNÁ TÉMATA

V rámci šetření ŠAP nebylo pro školy povinné odpovídat na části týkajících se Nepovinných témat, proto nejsou výsledky kvůli nízkým počtům odpovědí především u čtenářské a matematické gramotnosti vypovídající.

3.7.1 ICT

V oblasti ICT školy vidí své největší rezervy především v pravidelné modernizaci ICT (26 %) včetně zajištění aktuálního SW, licencí a jejich aktualizaci (12 %). Jako důležité dále vnímají školení pedagogických pracovníků, a to především pro vyučující ICT předmětů v práci s HW, SW, didaktice a metodách výuky (10 %).

3.7.2 CIZÍ JAZYKY

Školy kladou důraz především na rozvoj cizích jazyků ve výuce, zde by nejčastěji uvítaly výměnné pobyty (16 %) a zapojení rodilého mluvčího ve výuce (10 %). Zároveň vidí potřebu ve zlepšení vybavenosti škol (10 %) a rozvoji a školení pedagogických pracovníků, zde se zaměřují především na další vzdělávání pro profesní rozvoj učitelů cizích jazyků (13 %).

3.7.3 ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

Školy JČK se hodlají zaměřit na podporu ČG napříč předměty, podporovat interdisciplinární výuku a praktikovat mezioborové učení (4 %) a zajistit další vzdělávání pedagogických pracovníků pro podporu čtenářské gramotnosti ve výuce všeobecných i odborných předmětů a zvýšit jejich odborné znalosti (9 %).

3.7.4 MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

V této oblasti školy vidí svůj potenciál v rozvoji a školení pedagogických pracovníků, spolupráci pedagogických pracovníků v rozvoji MG, např. inovací ŠVP a nastavením vhodných podmínek pro tuto spolupráci včetně organizačního zajištění a realizaci motivačních aktivit pro pedagogy. Ve výuce se hodlají zaměřit na podporu matematického a logického myšlení.

4 OPERAČNÍ PROGRAMY EU

Programové období 2014–2020^[2]

V programovém období 2014–2020 měla Česká republika možnost čerpat finanční prostředky z evropských strukturálních a investičních fondů v celkové výši téměř 24 mld. EUR, tedy necelých 650 mld. Kč.

Stěžejním programem pro oblast vzdělávání byl **Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV)** řízený MŠMT. Pro regionální školství byla určena prioritní osa 3 Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, na kterou připadalo 0,85 mld. EUR. Školy a školská zařízení v Jihočeském kraji byly zapojeny především do **výzev Šablony pro MŠ a ZŠ I – III a Šablony pro SŠ I – III**. Cílem výzvy byl rozvoj mateřských, základních a středních škol formou zjednodušených projektů (tzv. šablon). Aktivity byly zaměřeny na personální podporu škol, realizaci projektových dnů, podporu ICT nebo zahraniční stáže učitelů.

Operačním programem, v němž mohly školy a školská zařízení čerpat podporu, byl také **Integrovaný regionální operační program** řízený Ministerstvem pro místní rozvoj. Pro oblast vzdělávání byl určen zejména specifický cíl 2.4 Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělávání a celoživotní učení.

Dále bylo možné využít i prostředky z **Operačního programu Životní prostředí**, a to zejména z prioritní osy 5 zaměřené na snížení energetické náročnosti veřejných budov a na výstavbu budov v pasivním energetickém standardu.

Školy v JČK mohly rovněž využít dvou **Programů přeshraniční spolupráce** zaměřených na regionální a místní projekty s přeshraničním významem. Jednalo se o program **Interreg V-A Rakousko – Česká republika** a **Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014–2020**.

Finanční prostředky byly čerpány i z **Programu rozvoje venkova 2014–2020** a **Operačního programu Rybářství 2014–2020**. Poskytovatelem dotace bylo Ministerstvo zemědělství prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu.

Programové období 2021–2027^{[2], [25]}

K finálnímu schválení programových dokumentů jednotlivých operačních programů a vyhlášení prvních výzev došlo až v 1. polovině roku 2022. Školy a školská zařízení mají možnost zapojit se do výzev vyhlášených zejména v rámci **Operačního programu Jan Ámos Komenský (OP JAK)** řízeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, **Integrovaného regionálního operačního programu 2021–2027 (IROP)** řízeného Ministerstvem pro místní rozvoj, **Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 (OPŽP)** jehož řídicím orgánem je Ministerstvo životního prostředí a **Národního plánu obnovy (NPO)**.

V rámci **Operačního programu Jan Ámos Komenský** je na podporu výzkumu, vývoje a vzdělávání určeno 90 mld. Kč. Nový program navazuje na řadu podporovaných aktivit z předešlého Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) a současně přináší novinky reagující na aktuální globální výzvy jako jsou klimatické a společenské změny, posílení konkurenceschopnosti prostřednictvím digitalizace, robotizace a inovací.

Program má dvě priority. První je podpora výzkumu a vývoje, na niž je připraveno 43 mld. Kč. 47 mld. Kč v druhé prioritě je určeno na podporu všech úrovní vzdělávání – od předškolního po vysokoškolské. Jde o modernizaci cílů a obsahů vzdělávání, zatraktivnění učitelské profese a zajištění spravedlivého přístupu ke kvalitnímu vzdělání. Ještě před schválením operačního programu byly v rámci této priority vyhlášeny **dvě výzvy šablon OP JAK**. Důvodem bylo zajištění návaznosti finanční podpory na podpůrné pedagogické pozice na školách po ukončení projektů financovaných z OP VVV.

V **Integrovaném regionálním operačním programu 2021–2027** je pro oblast vzdělávání určen specifický cíl 4.1 Zlepšování rovného přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje přístupné infrastruktury, mimo jiné posilování odolnosti pro distanční a online vzdělávání a odbornou přípravu. Alokace je stanovena ve výši 14,1 mld. Kč. Cílem této oblasti je podpora regionálního školství, zejména rozšíření a zkvalitnění infrastruktury škol pro vzdělávání ve vazbě na přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, cizí jazyky nebo práci s digitálními technologiemi. Podporováno bude také navýšování kapacit mateřských škol v území, kde je identifikován nedostatek kapacit.

Prostřednictvím **Operačního programu Životní prostředí 2021–2027** lze čerpat v prioritní ose 1.1 Energetické úspory až 12,2 mld. Kč pro projekty zaměřené na snížení energetické náročnosti veřejných budov a veřejné infrastruktury, snížení energetické náročnosti/zvýšení účinnosti technologických procesů, zlepšení kvality vnitřního prostředí veřejných budov,

zvýšení adaptability veřejných budov na změnu klimatu a výstavbu nových veřejných budov, které budou splňovat parametry pro pasivní nebo plusové budovy.

V rámci **Národního plánu obnovy** má Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v gesci tři komponenty za celkem 23 mld. Kč. Z pilíře 3. Vzdělávání a trh práce to jsou 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace a 3.2 Adaptace školních programů. V pilíři 5. Výzkum, vývoj a inovace se jedná o komponentu 5.1 Program podpory excelentního výzkumu v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví – EXCELES.

5 ZHODNOCENÍ AKTUÁLNÍCH POTŘEB ÚZEMÍ NA ZÁKLADĚ KLÍČOVÝCH A DALŠÍCH TÉMAT KAP

U každého tématu je uvedeno jeho zhodnocení, na které navazuje SWOT analýza, v závěru jsou připojeny rozvojové priority jako soubor logických linek (schémat) PROBLÉM – PŘÍČINA – ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL, přičemž v některých případech tato schémata vycházejí z rozsáhlejších zdůvodnění zpracovaných členy pracovních týmů (kompletní texty těchto rozsáhlejších zdůvodnění jsou přílohou analýzy).

5.1 ROZVOJ PODNIKAVOSTI, INICIATIVY A KREATIVITY

Česká republika i celá Evropská unie prochází řadou změn, které mají mimo jiné vliv na trh práce a požadavky kladené na podnikatele i zaměstnance. Aby byli mladí lidé schopni na přicházející změny včas reagovat, je zapotřebí, aby na sobě neustále pracovali a rozvíjeli své klíčové kompetence.^[26]

V této souvislosti se v posledních letech dostává do popředí zájmu podnikatelské vzdělávání, jehož cílem je podpora podnikavosti a podnikatelského ducha, tedy schopností, postojů, dovedností a znalostí, které umožní nacházet, vytvářet a rozvíjet podnikatelský záměr, přeměnit nápady v činy a eliminovat možná rizika. K tomu je zapotřebí vhodná sada kompetencí, která obsahuje komunikační, plánovací, řídicí, marketingové, vůdcovské, ale i interpersonální dovednosti a dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií.^[26]

Podnikavost stojí na kompetencích a je tedy nezbytné využívat odpovídající formy a metody výuky (aktivizační, zkušenostní, badatelské, projektové aj.) tak, aby žáci získávali zkušenosti, využívali své znalosti a schopnosti v praxi a budovali si dovednosti a postoje.^[27] Školy mohou využívat i stávající nabídky některých organizací, které dlouhodobě provádějí školní projekty a podporují je výukovými materiály. Např. se jedná o JA Czech – Junior Achievement Czech Republic.

Tyto schopnosti a dovednosti by měly být u žáků rozvíjeny již od základních škol zapojováním příslušných forem výuky, tedy zejména takových, které ze strany žáků vyžadují aktivitu a samostatnost. Tyto formy mohou být realizovány i mimo oblast ekonomického vzdělávání – prakticky na jakémkoliv obsahu. Jedná se např. o individuální samostatnou práci (práce s pracovními listy, referát, seminární práce apod.), skupinovou práci v týmu (práce s případovými studiemi, zpracování projektu apod.), projektovou výuku, projektové dny, simulace, hry apod.^[27]

Cílem je, aby žáci probírané látce skutečně porozuměli (ústup od širokého objemu očekávaných znalostí). Je tedy nutno vytvořit dostatečný prostor, aby si žáci mohli poznatky osvojit, pochopit v souvislostech a aplikovat v reálných situacích.^[27]

5.1.1 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY

- Aktivity mimoškolních organizací – JHK, science centra, Centrum robotiky a další.
- Existence dílčích nástrojů (metodika, videa, workshopy, soutěže, pracovní skupiny, projektové dny) pro zkvalitnění podnikavosti a kreativity.
- Existující příklady dobré praxe.
- Fiktivní firmy.
- Zájem o spolupráci ze strany podniků.
- Rozvoj kompetencí PIK v odborných předmětech.
- Zkušenosti s čerpáním finančních prostředků EU.
- Široká zaměstnavatelská struktura.
- Poloha regionu rozšiřující možnosti také o vazby na Rakousko a Německo.

W – SLABÉ STRÁNKY

- Málo zažité téma v rámci Jihočeského kraje – mnohdy není ukotveno v ŠVP, pro žáky i učitele je málo známé (záměna za podnikání, fiktivní firmy), proto málo atraktivní/zajímavé, nízká podpora z vnější strany – kurzy, materiály apod.
- Nízká osvěta mezi učiteli a vedením školy.
- Nedostatečná práce s učiteli, jejich nedostatečné zapojení a motivace (v popředí je žák, ale prvotně musí být namotivován učitel).
- Konzervativní myšlení škol – pasivní přístup, nedůvěra v nové metody učení.
- Obtížné zapojení žáků do reálných školních firem a podnikatelských aktivit (legislativa).
- Chybějící metodika k rozvoji podnikavosti pro ZŠ.
- Neukotvenost/vytržení kompetencí k podnikavosti z běžné, každodenní výuky mezipředmětově.
- Velmi slabá úroveň učitelů v oblasti finanční gramotnosti a neexistující podpora rozvoje

S – SILNÉ STRÁNKY**W – SLABÉ STRÁNKY**

kompetence v oblasti podnikání a finanční gramotnosti.

- Chybějící finanční prostředky pro rozvoj podnikavosti, iniciativy, kreativity.
- Malý zájem žáků o aktivity a zapojení do projektů.

O – PŘÍLEŽITOSTI**T – HROZBY**

- Získané kompetence jsou využitelné v profesním i soukromém životě, vč. studia, zlepšují výchozí pozice na trhu práce.
- Návaznost na kompetenci 21. století – důležité kompetence pro zaměstnavatele.
- Zajímavé a „moderní“ téma rezonující ve společnosti.
- Pozitivní dopad na proaktivní myšlení žáků.
- Změna myšlení škol směrem k podnikavosti a kreativitě.
- Větší kompetence třídního učitele v oblasti podpory PIK.
- Osvěta tématu, sdílení inspirativní praxe.
- Zpestření výuky, navýšení prestiže školy, atraktivnosti pro potencionální žáky.
- Rozvoj a využívání IT technologií jako zdroje vzdělávání, informovanosti i kreativity.
- Podpora flexibility studijních programů (oborů, seminářů).
- Podpora exkurzí a praxí ve firmách, workshopů, soutěží apod.
- Podpora školských zařízení pro start up.
- Větší zapojení rodiny.
- Možnosti práce s talenty.
- Větší provázanost s trhem práce, popř. personálními agenturami.
- Podpora příhraniční spolupráce v dané oblasti.
- Zvyšování odbornosti pedagogů pomocí DVPP, stáží u zaměstnavatelů nebo stínováním pedagogů v obdobném typu školy.

- Financování stále jen pomocí projektů.
- Přetrvávající pasivní přístup škol/učitelů.
- Systém nepodporující aktivity PIK nad rámec výuky.
- Nezájem ze strany žáků.

5.1.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Podnikavost, kreativita, ani finanční gramotnost není samostatnou vzdělávací oblastí a rozvoji těchto témat na ZŠ/SŠ není věnováno dostatek pozornosti.	Nedostatečná metodická podpora pedagogům při zavádění prvků podnikavosti, kreativity a finanční gramotnosti do výuky.	Cílená metodická podpora pedagogických pracovníků , a to jak formou metodických materiálů, vzděláváním pedagogů, individuálním poradenstvím.
Nedostatečný rozvoj kompetencí k podnikavosti a finanční gramotnosti u žáků ZŠ/SŠ.	Nedostatečná nabídka aktivit, které rozvíjejí kompetence pro podnikavost, kreativitu a finanční gramotnost žáků ZŠ/SŠ.	Rozvoj kompetencí k podnikavosti a finanční gramotnosti u žáků ZŠ/SŠ: vytvoření souboru interaktivních vzdělávacích a doprovodných aktivit pro žáky ZŠ/SŠ v oblasti rozvoje kompetencí pro podnikavost, kreativitu a finanční gramotnost.
Nízká úroveň sdílení inspirativní praxe mezi školami i mezi regiony.	Nedostatečná podpora síťování zainteresovaných aktérů na regionální i celorepublikové úrovni.	Síťování aktérů na regionální i celorepublikové úrovni: stanovení pracovní skupiny a následná pravidelná setkávání zástupců zainteresovaných regionálních aktérů.

5.2 POLYTECHNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Oblast polytechnického vzdělávání je deklarována jako jedna z priorit národního vzdělávání. Zahrnuje přírodovědné, technické a environmentální vzdělávání a je definováno jako vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výroby, znalosti z technických a jiných oborů a všeobecně technické dovednosti. Přispívá nejen k rozšiřování poznatků, ale především k vytváření pracovních dovedností a návyků, které jsou využívány v běžném a později i pracovním životě. To je vázáno na technické myšlení jako aplikaci vědomostí, dovedností a zkušeností v členění na praktické, vizuální, intuitivní a koncepční myšlení. [28]

Cílem polytechnického vzdělávání je rozvíjet znalosti o technickém prostředí a pomáhat vytvářet a fixovat správné pracovní postupy a návyky, rozvoj spolupráce, vzájemnou komunikaci a volní vlastnosti a podporovat touhu tvořit a práci zdárně dokončit. Polytechnické vzdělávání má posilovat zájem nejen o technické obory, ale i o přírodovědné a environmentální obory. [28]

Kompetencí v oblasti přírodních věd se rozumí schopnost a ochota objasňovat přírodní zákony s využitím souboru znalostí a používaných metod, včetně pozorování a experimentování, s cílem nastolovat otázky a formulovat fakticky podložené závěry. Kompetence v oblasti technologií a inženýrství představují uplatňování těchto znalostí a metod v reakci na přání a potřeby lidí. Kompetence v oblasti přírodních věd, technologií a inženýrství vyžadují pochopení změn způsobených lidskou činností a občanskou odpovědnost každého jedince. [29]

Nejdůležitějšími znalostmi v oblasti přírodních věd, technologií a inženýrství jsou základní zákonitosti přírody, základní vědecké pojmy, teorie, zásady a metody, technologie a technologické výrobky a procesy, jakož i porozumění dopadu přírodních věd, technologií, inženýrství a lidské činnosti obecně na přírodu. Tyto kompetence by měly umožnit jedincům lépe chápat pokrok, omezení a rizika vědeckých teorií, aplikací a technologií ve společnosti obecně (v souvislosti s rozhodováním, hodnotami, morálními otázkami, kulturou atd.). [29]

Polytechnické vzdělávání reaguje na komplexní společenské změny, prudký rozvoj vědeckého a technologického výzkumu a na nedostatek pracovních sil zejména v technických povoláních a klade si za cíl připravit kvalitně vzdělané, flexibilní a odborně způsobilé pracovní síly, jejichž vzdělávání odpovídá struktuře a požadavkům trhu práce v souladu s Iniciativou Průmysl 4.0. [28]

5.2.1 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY	W – SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">• Podpora vzdělávání pedagogických pracovníků – všeobecné předměty, základní nabídka.• Možnost navázat na aktivity IKAP I; II; III (existující síť partnerů, existující síť odborníků i mimo školství); dlouhá tradice projektu IKAP; projekty pro podporu PTV; podpora projektových dnů.• Silná poptávka trhu práce po technicky vzdělaných absolventech.• Nadstandardní úroveň spolupráce firemního a vzdělavatelského sektoru (ochota podílet se vzdělávání pedagogů i žáků, poskytnutí zázemí).• Jedná se o velmi perspektivní odvětví, které je obecně vnímáno jako potřebné – aktivity mají jak politickou, tak veřejnou podporu.• Silné technické zázemí škol; postupné zkvalitňování materiálního a technického vybavení škol; možnost pořízení nových technologií.• Využívání vybavení SŠ základními školami; schopnost SŠ ukázat ZŠ moderní technologie; nakouknutí SŠ pod pokličku ZŠ.• Dostupné informace o PT vzdělávání.• Školy již mají zkušenosti s projekty, navázanou	<ul style="list-style-type: none">• Podpora vzdělávání současných i budoucích pedagogických pracovníků odborných předmětů; rozšíření nabídky vzdělávacích programů pro odborné školy v oblastech digitálních technologií – propojit s ČŽV; málo praktických DVPP.• Navýšit finanční prostředky na odborná školení a na další vzdělávací aktivity.• Velké rozdíly v přístupu k PTV mezi školami (jsou školy aktivní a méně aktivní).• Podpora projektové výuky na odborných školách – zapojení firem – témata a konzultace projektů; nedostatečný zájem ze strany firem o spolupráci v rámci výuky.• Nedostatek pedagogů, malá časová flexibilita pedagogů, kteří se chtějí zapojit; nízká účast na akcích, kde mohou učitelé sdílet zkušenosti, neochota pedagogů zařadit PTV do výuky.• Nedostatečné materiálně technické zázemí některých škol a malá podpora při jejich výběru/nákupu (chybí poradenství a sdílení zkušeností); finanční a obvykle prostorová náročnost vybavení PTV; vybavení pro výuku IT předmětů se musí neustále obnovovat –

S – SILNÉ STRÁNKY

- spolupráci se ZŠ; úzká regionální spolupráce se ZŠ; spolupráce škol s podobným zaměřením.
- Rozvoj volnočasových aktivit pro podporu polytechnického vzdělávání.
- Podpora žáků – stipendia, brigády...; zapojení žáků SŠ v aktivitách projektu.
- Možná provázanost s ostatními předměty – v TV i OV.
- Zapojení škol, které chtějí a mají v projektu tradici.
- Výjezdy a vícedenní aktivity.

W – SLABÉ STRÁNKY

- nedostatečné nebo zastaralé vybavení.
- Rychlé stárnutí technologií; rychlý vývoj technologií – malá možnost škol stačit tempu vývoje.
- Nízká podpora školám při úpravě ŠVP.
- Nezájem dětí o manuální činnosti (preferance dětí a rodičů).
- Malý zájem ze strany škol – mimo nábor žáků.
- Problémy s dělením hodin na ZŠ (pouze část má zájem o PTV) – potřeba většího počtu vyučujících.
- Problémy se zápůjčkou vybavení.
- Složitá administrativa projektů; nepružnost ve změnách v průběhu realizace; výše hodinových sazeb DPP.
- Duplicita: aktivit s jinými projekty (Šablony); podpory s HK nebo MAS.
- Nemožnost finančně pokrýt výjezdy do zahraničí.
- Výchovní a kariéroví poradci na ZŠ.
- Nemožnost přeskraje spolupráce.

O – PŘÍLEŽITOSTI

- Rozšířit polytechnické vzdělávání i na doposud neaktivní školy; aktivizace nových partnerů.
- Cílené vzdělávání pedagogů v oblasti PTV; nabídka odborných kurzů, seminářů apod. pro pedagogy.
- Rozvoj mimoškolních a volnočasových polytechnických aktivit pro žáky (soutěže, výstavy, kroužky aj.).
- Spolupráce s tradičními firmami; využívání vybavení firem pro exkurze a stáže žáků: vtáhnout firmy více do spolupráce se ZŠ.
- Najít atraktivní aktivitu pro výchovné a kariérové poradce.
- Možnosti škol na využití různých nástrojů (podpora ze strany zřizovatele a dalších institucí); EU projekty.
- Propagace PTV; masivnější spolupráce s médií; společný marketing aktivit projektu na soc. sítích.
- Zájem o odbornost, specializaci.
- Sdílení zkušeností při úpravě ŠVP, vytvoření lokálních sítí; provázanost subjektů.
- Možnost zařazení nepovinných předmětů do výuky.
- Zahraniční atraktivní výjezdy.

T – HROZBY

- Administrativní omezení projektových aktivit (nedělá se to, co je třeba, ale jen to, co umožňují pravidla), nedostatečná podpora MŠMT jako administrátora projektů.
- Pedagog. pracovníci: stárnutí + oborová skladba pedagogů; nedostupnost či neochota k dalšímu vzdělávání; nedostatečné fin. ohodnocení; nedostatečná kvalifikace; nedostatečné zaměření PedF, Přf na PTV.
- Pomalá reakce školství na současné potřeby firem a trhu práce, následkem toho ztráta motivace žáků setrvat v oboru, ale i firem se zapojovat do spolupráce.
- Stárnutí vybavení škol; rychlý vývoj technologií; nedostatek techniky, učebních pomůcek, materiálu.
- Klesající zájem zaměstnavatelů na odbornost – nedostatek zaměstnanců.
- Snižování / omezení finančních prostředků škol: náklady na energie, ekonom. krize.
- Malý zájem ze strany žáků a rodičů o učební obory – preference maturitních oborů.
- Nezájem nebo malý zájem žáků učebních oborů o nepovinné předměty.
- Nízká flexibilita dlouhodobých strategií vzdělávání.

5.2.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Nedostatek technicky a řemeslně vzdělaných a připravených absolventů s ambicemi pracovat v oboru.	Klesající zájem o perspektivní technické a řemeslné obory, nevhodně zvolená náborová strategie středních škol.	Systematická a koncepční spolupráce MŠ, ZŠ, SŠ, DDM a dalšími institucemi formou odborných kroužků, projektových dnů v SŠ nebo přímo ZŠ, spolupráce škol podobného typu a institucí (VŠ, výzkumné projekty, firmy), stáže pedagogů.
Nedostatečná motivace žáků k zaměstnání ve firmách plynoucí z neznalosti prostředí.	Nedostatečná informovanost výchovných/kariérových poradců o náplni konkrétních oborů s polytechnickým zaměřením.	Spolupráce ZŠ a zaměstnavatelů na platformě setkávání výchovných/kariérových poradců ZŠ, SŠ a personalistů firem formou metodických workshopů a konferencí.
Nedostatek technicky vzdělaných pedagogů v moderních technologiích.	Nedostatečná podpora vzdělávání současných i budoucích pedagogických pracovníků odborných předmětů; málo praktických DVPP.	Cílená odborná školení pedagogů: kurzy zaměřené na didaktické dovednosti, moderní a efektivní formy výuky polytechnických předmětů
Nezájem dětí o manuální činnosti (preferenci dětí a rodičů).	Nedostatečná spolupráce s rodiči/veřejností na všech úrovních.	Zvýšení povědomí veřejnosti o perspektivě oborů s polytechnickým zaměřením.
Klesající úroveň dovedností žáků v oblasti polytechnického vzdělávání.	Klesající zájem o perspektivní technické a řemeslné obory, nízká informovanost veřejnosti o možnostech, které polytechnické obory nabízejí.	Rozvoj mimoškolních a volnočasových aktivit pro podporu polytechnického vzdělávání určených pro širokou veřejnost (žáci, učitelé, rodiče).

5.3 PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI

Odborné vzdělávání má v českém vzdělávacím systému významné postavení, což se projevuje v počtech žáků, kteří do něj vstupují. V roce 2020 byl podíl žáků v programech odborného vzdělávání na středních školách 70,5 %. O dlouhodobé prvenství sice Česká republika přišla, přesto jde o druhý nejvyšší podíl v Evropské unii. ^[30]

Absolvent odborného vzdělávání musí disponovat kompetencemi nutnými pro vstup na trh práce s tím, že systém vzdělávání v profesním prostředí bude volně navazovat, a zároveň také kompetencemi pro studijní, ale i občanský život, aby byl připraven na celoživotní rozvoj a vzdělávání i fungování ve společnosti. ^[31]

Jak uvádí i *Pojetí tematické oblasti v projektu P-KAP Odborné vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli* (NPI, 2021), má-li být odborné vzdělávání atraktivní, je potřeba, aby v tomto prostředí žáci a studenti potkávali kvalifikované odborníky, kteří reflektují pokrok v oboru bez ohledu na to, zda jde o školní nebo firemní prostředí. Protože je spolupráce škol a zaměstnavatelů při výchově nové generace zcela klíčová, je potřeba v odborném školství vytvořit takové podmínky, aby se počáteční vzdělávání co nejvíce prolínalo s prostředím praxe a odráželo potřeby trhu práce a moderní trendy v jednotlivých sektorech. ^[32]

Spolupráce škol a zaměstnavatelů, potažmo důraz na učení se praxi a zajišťování kvality je jedním z nejdůležitějších pilířů odborného vzdělávání i z celoevropského hlediska. ^[32] Objevuje se ve strategických dokumentech jako jeden ze základních předpokladů zajištění kvality odborného vzdělávání, a to zejména s ohledem na uplatnitelnost absolventů na trhu práce. Žákům a studentům umožňuje osvojit si odborné dovednosti v reálném pracovním prostředí, tedy v reálném tempu, čase, se skutečnými nároky, a především v souladu s aktuálními potřebami trhu práce, který rychleji reflektuje nové trendy a dynamiku změn v odvětvích. Role zaměstnavatelů je nezastupitelná také při rozvíjení sociálních dovedností, které zaměstnavatelé od absolventů očekávají a škola sama je nemůže v plné míře zajistit. Mezi ně patří běžné pracovní návyky, jako např. dochvilnost, schopnost převzít zodpovědnost, pracovat v týmu nebo přijímat kritiku. Významná je také možnost poznat firemní procesy a zvyky, které se ve školním prostředí nasimulovat nedají. Tyto dovednosti usnadňují absolventům přechod ze školy do praxe, pomáhají jim lépe se identifikovat s oborem a orientovat se v reálném pracovním prostředí. ^[33]

Je tedy nutné rozšiřovat možnosti vzdělávání žáků a studentů v reálném pracovním prostředí, s využitím co nejširších možností a forem dobrovolné spolupráce škol a firem. ^[31]

Praktickou složku i propojení teorie a praxe lze posílit organizačně na úrovni školy (posílením mezipředmětových vztahů a aplikovanou výukou, spoluprací s podniky na společných vzdělávacích i jiných projektech a jejich následné realizaci atd.), pro hlubší změnu je potřeba zásadní revize RVP, a to zejména v oborech vzdělání s maturitní zkouškou. ^[32]

5.3.1 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY

- Široká nabídka oborů s odborným vzděláváním pro studium.
- Dostatečná časová dotace pro odborný výcvik v oborech s výučním listem.
- Firmy i školy vnímají důležitost praxí pro dané profese.
- Existence aktivit popularizující vybrané obory s OV pro žáky ZŠ (zvyšují zájem o studium).
- Burza škol.
- Odborné praxe na pracovištích části zaměstnavatelů.
- Zapojení odborníků z praxe do výuky.
- Účast zaměstnavatelů při závěrečných zkouškách.
- Zájem o obory s odborným vzděláváním ze strany zaměstnavatelů.
- Navázaná spolupráce škol a části firem včetně nastaveného systému spolupráce.
- Široká zaměstnavatelská struktura.
- Poloha regionu rozšiřující možnosti také o vazby na Rakousko a Německo.

W – SLABÉ STRÁNKY

- SŠ v pozici vzájemné konkurence se stejnými obory.
- Špatné vnímání oborů s výučním listem rodiči a veřejnost – nízký zájem o studium některých oborů.
- Nedostatečná motivovanost části žáků pro práci v reálném pracovním prostředí.
- Nedostatečná reakce v OV na současné trendy a potřeby firem.
- Náročná administrativa, některé prvky OV jsou nelogické, ztěžují práci školám i firmám.
- Nedostatečná časová dotace odborných praxí u některých maturitních oborů.
- Nedostatečné sledování kvality odborných praxí/výcviků.
- Nedostatečná podpora zaměstnavatelům při realizaci praxí/výcviků.
- Nedostatek pedagogů OV.
- Malý zájem zaměstnavatelů o odborné praxe žáků (především veřejný sektor).

S – SILNÉ STRÁNKY**W – SLABÉ STRÁNKY**

- Malý zájem zaměstnavatelů o odborné stáže vyučujících (především veřejný sektor)
- Nedostatečné zapojení odborníků z praxe.
- Nezájem ze strany podnikatelů (pokud nejsou finančně podpořeni, nechtějí spolupracovat).
- Bariérovost přechodu mezi různými formami vzdělání (přijímací zkouška na dálkové nástavbové studium pro studenta s výučním listem).

O – PŘÍLEŽITOSTI**T – HROZBY**

- Rostoucí zájem o spolupráci škol a firem na aktivitách zvyšujících kvalitu OV v kraji (oborové platformy, vzdělávání pedagogů odborných předmětů).
- Ochota firem podílet se na rozvoji odbor. vzdělávání.
- Zájem ze strany škol i firem o interaktivní workshopy JOB Day pro žáky SŠ (prohloubení a rozšíření kompetencí v daném oboru).
- Podpora praxí, stáží a exkurzí ve firmách.
- Zvýšená plánovitost oborových potřeb nadregionální úrovně.
- Podpora příhraniční spolupráce.
- Vysoká poptávka po pracovních v technický oborech.
- Stále větší nedostatek lidí na trhu práce vede k většímu zapojení firem a dalších institucí do OV, které přispívá ke zvyšování jeho kvality.
- Díky odborným praxím / výcvikům ve firmách navázání pracovní spolupráce již během studia.
- Nedostatečná adaptabilita vzdělávacího systému, především pro OV, aby odpovídal potřebám a požadavkům trhu práce.
- Nízká motivace škol/učitelů.
- Snižující se počet studentů /absolventů učebních/odborných škol z důvodu preference maturitních oborů ze strany rodičů/žáků.
- Roztříštěnost informací a podnikatelské lobby – přetahování žáků ze škol do firem, prosazování podpory vybraným oborům.
- Trh práce v příhraničních regionech Jihočeského kraje
- Mezioborová migrace – uplatnění absolventů v jiném oboru po ukončení studia, nevěnují se vystudovanému oboru.

5.3.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Nedostatečná reakce odborného vzdělávání na současné trendy trhu práce a potřeby zaměstnavatelů.	Nedostatečné kapacity škol i firem (personální, finanční, organizační) pro zajištění pravidelné interakce a kooperace škol a firem.	Zvýšení úrovně znalostí pedagogických pracovníků a žáků v oblasti odborného vzdělávání: zajištění potřebných kapacit a vytvoření databáze interaktivních vzdělávacích a doprovod. aktivit (workshopy, soutěže, exkurze apod.) pro žáky a PP SŠ, které rozšiřují OV s ohledem na potřeby trhu práce včetně zajištění jejich realizace.
	Chybějící data pro sledování trendů v odborném vzdělávání, zjišťování potřeb cílových skupin a kvalita spolupráce škol a firem v OV.	Zjišťování potřeb trhu práce: průběžný monitoring úrovně spolupráce a potřeb trhu práce, včetně zajištění údajů o stavu a očekávaném vývoji zaměstnanosti v regionu a potřebách trhu práce a následné šíření výsledků.
	Nízká úroveň podpory síťování a výměny inspirativní praxe mezi jednotlivými aktéry i mezi školami navzájem.	Zapojení firem do praktické výuky: pravidelná oborová setkání za účelem propojování a prohloubení spolupráce mezi školami a firemním sektorem.
	Omezená nabídka vzdělávání pedagogů v některých oblastech odborného vzdělávání, a to především ve spolupráci s firemním sektorem.	Vytvoření nabídky stáží pro pedagogy u zaměstnavatelů s cílem souladu poskytovaného vzdělávání s potřebami trhu práce.
Nedostatečná podpora vzdělávání pedagogických pracovníků.	Technologický růst, návaznost na Strategii 2030+. Rostoucí míra požadavků pracovníků škol na specifická odborná školení.	Podpora vzdělávání pracovníků škol ve specifických oblastech.

5.4 KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Společnost se mění a s ní i trh práce. Být dobrý v jednom povolání už mnohdy nestačí, pro úspěch v práci i v životě je třeba především proaktivita a umění adaptovat se na změny. ^[34]

Jedním z cílů škol v tomto procesu je připravit žáky na budoucí pracovní uplatnění. Pomoci jim, aby se uměli správně ptát, aby získané informace dokázali ověřit a znalosti a dovednosti ve správný okamžik využít, naučili se řešit obtížné situace a konflikty, uměli se rozhodovat a nést za svá rozhodnutí odpovědnost, domluvit se mezi sebou i přes vzájemné názorové odlišnosti. Pomoci žákům identifikovat, v čem jsou dobří, a podpořit je v reflexi míst, kde se jim daří méně – a jak s obojím nakládat. Dalšími cíli kariérového poradenství je posilování sebepoznání v kontextu rozvoje kariéry, podpora kariérového plánování, otevřenosti novým kariérovým a životním příležitostem. Orientovat se v možnostech, které život mimo školu (trh dalšího vzdělávání i práce) nabízí. Tento proces je vhodné vnímat jako kontinuální, zahájený v co nejnižším věku žáků. ^[34]

Významnou roli při přípravě žáků na tyto úkoly má kariérové poradenství. Kromě sebepoznávací, rozvojové a informační funkce plní kariérové poradenství i roli motivační. Má možnost podpořit i žáka, který měl dosud velmi slabou vzdělávací a životní motivaci, v naplnění svého potenciálu. ^[34]

Od rozvoje kariérového poradenství ve středním školství si lze slibovat snížení nezaměstnanosti absolventů, snížení počtu předčasných odchodů ze vzdělávání, a naopak vyšší množství žáků, kteří se budou vzdělávat i po úspěšném absolvování aktuálního vzdělávání a kteří se budou schopni snáze adaptovat na změny pracovního trhu v průběhu celé své životní – profesní dráhy. ^[33]

Tuto skutečnost dokládají i *Důkazy k celoživotnímu poradenství. Přehled nejdůležitějších zjištění pro účinnou politiku a praxi* Centra Euroguidance, kde se uvádí, že poradenství ve školách přispívá ke zvýšení aktivního zapojení a úspěšnosti žáků a studentů ve škole, neboť jim objasňuje význam školních předmětů pro budoucí příležitosti, a podporuje přechod ze škol tím, že poskytuje informace a dovednosti, jež jsou základem dobrého rozhodování. ^[35]

5.4.1 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY	W – SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">• Vybudovaný systém výchovného poradenství.• Aktuálně podporované téma získávající na významu – podpora v rámci IKAP – Impuls pro kariéru, JHK.• Rostoucí kvalita KP na školách.• Zapojení mentora do zkvalitňování kariérového poradenství na ZŠ.• Existence nástrojů (metodika, testy, videa, aplikace Salmondo, karty profesí apod.) pro zkvalitnění KP.• Organizování exkurzí do podniků, besed, workshopů, interaktivních workshopů, konferencí pro žáky i pedagogy, zapojení odborníků z praxe do výuky.• Realizace výstavy Vzdělání a řemeslo (nově zapojení JČU a více zaměstnavatelů), burzy škol v menších městech, online burza škol – zdroj informací pro žáky, rodiče i učitele.• Spolupráce SŠ (hlavně odborných) a zaměstnavatelů.• Aktivní přístup některých kariérových poradců při sebevzdělávání – účast na akcích pro kariérové poradce.• Zvyšující se zájem rodičů o volbu povolání/výběr SŠ svých dětí a spolupráce s kariérovým poradcem.• Spolupráce s Pedagogicko-psychologickými poradnami a s Informačními a poradenskými středisky úřadu práce ČR (funguje více u ZŠ než SŠ).• Kariéerní centrum na JČU – mohou využívat i zájemci	<ul style="list-style-type: none">• Předčasné odchody žáků ze škol/ vzdělávání.• Kariérové poradenství je zatím většinou ve školství vnímané jako poradenství při rozhodování kam po základní škole.• Nevyváženost a nesjednocenost úrovně KP a VP na školách.• Nedostatečná provázanost ZŠ a SŠ, chybějící komplexní nabídka provázaná současně na celoživotní vzdělávání.• Nedostatečný přehled o regionálním trhu práce, zaměstnavatelích a nabídce škol u rodičů a části KP, z čehož vzniká stav, kdy KP nereflektuje požadavky trhu práce – preference oborů s nízkým uplatněním po jejich absolvování.• Nedostatečné finanční prostředky pro zajištění kariérového poradenství ve škole, které jsou stále jen z dotačních zdrojů.• Nedostatečná časová dotace pro práci kariérového poradce.• Absence pozice samostatného kariérového poradce ve škole (koordinátora kariérového poradenství) – často kumulovaná funkce třídní učitel + výchovný poradce + kariérový poradce.• Nedostatečné sdílení a setkávání učitelů.• Nedostatečná nabídka kontinuálního a prohlubujícího

S – SILNÉ STRÁNKY

o studium.

W – SLABÉ STRÁNKY

vzdělávání učitelů (kariérových poradců).

- Málo časté používání portfolií v kariérovém poradenství, málo času věnovaného reflexi absolvovaných aktivit.
- Nedostatečná spolupráce se zaměstnavateli při propagaci oborů vzdělávání.
- Neochota ze strany rodičů (představení profese rodičů ve škole, řešení předčasných odchodů ze školy, předem daný výběr školy a oborů).

O – PŘÍLEŽITOSTI

- Zvyšující se zájem jednotlivce o profesní orientaci a uplatnění po studiu.
- Osvěta mezi pedagogy i veřejností.
- Aktivity na podporu KP – workshopy pro KP, networking, sdílení zkušeností, odborné platformy, motivace, jak KP realizovat v jednotlivých předmětech.
- Vybudování a podpora kapacit KP na školách, zacílení na žáky a jejich rodiče v prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání, předávání informací o možnostech budoucího vzdělávání a profesní dráze formou např. odborných přednášek, exkurzí ve firmách, volnočasových aktivit v podobě polytechnických kroužků, workshopů ve spolupracujících školách – obzvláště propojení ZŠ a SŠ, dále pomocí soutěží, výstav, tvorbou výukových a propagačních materiálů, zvyšování odbornosti pedagogů.
- Zvýšení motivace KP.
- Zvyšování odbornosti pedagogů pomocí DVPP, stáží u zaměstnavatelů.
- Jednoznačná metodika kariérového poradenství.
- Větší zapojení rodiny.
- Zvyšování prestiže KP a VP na školách, lepší finanční podmínky pro KP a VP.
- Legislativní změna posilující postavení KP na škole.
- Promyšlená a cílená orientace na zaměstnaneckou sféru od ZŠ po VŠ.
- Propojení KP, středních škol a zaměstnavatelů – zvýšení motivace žáků ke studiu odborných oborů = zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce.
- Podpora flexibility studij. programů (oborů, seminářů).
- Větší kompetence třídního učitele v oblasti KP a podpory PIK.
- Větší provázanost s trhem práce, popř. personálními agenturami.
- Podpora příhraniční spolupráce v dané oblasti.

T – HROZBY

- Nejednotná metodika pro KP ve školách různých typů a stupňů.
- Nedostatečné informace o přínosech KP s tím související nedostatečná proaktivita a motivace k jeho využívání ze strany škol.
- Vysoké nároky na KP (přehled o trhu práce, středních školách a jejich nabídkách).
- Pasivita ze strany kariérových poradců.
- Pasivita ze strany rodičů.
- Nejednotná forma vzdělávání KP ve školách.
- Chybějící legislativní ukotvení pozice KP a s tím související nezajištění dlouhodobého a udržitelného financování.
- Chybějící standard kvality KP.
- Méněcennost učebních oborů ve vnímání veřejnosti.

5.4.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Nedostatečná implementace zavádění moderního pojetí kariérového poradenství na ZŠ/SŠ.	Nízká motivace k systémovým změnám na ZŠ/SŠ v oblasti rozvoje kariérového poradenství.	Cílená metodická podpora pedagogických pracovníků, kariérových poradců, a to jak formou vzdělávání pedagogů, tak individuálním poradenstvím.
Nedostatečné povědomí o nabídce trhu práce, neznalost kompetenčních požadavků na jednotlivé profese.	Omezená možnost školních výchovných/kariérových poradců se zapojovat do spolupráce se zaměstnavateli.	Seznámení pedagogů s aktuálním vývojem na trhu práce s cílem poznat nové trendy, technologie, sdílení dobré praxe, získání nových poznatků.
Přetrvávající vysoká míra předčasného odchodu ze vzdělávání. Časté změny oborů u žáků, kteří si zvolili nevhodný obor.	Nedostatečná nabídka aktivit a nástrojů a jejich využití v oblasti kariérového poradenství na ZŠ/SŠ.	Rozvoj kompetencí žáků ZŠ/SŠ: vytvoření souboru interaktivních vzdělávacích a doprovodných aktivit pro žáky ZŠ/SŠ v oblasti volby povolání. Rozšířená nabídka kariérových dostupných nástrojů.
Nízká úroveň sdílení inspirativní praxe mezi školami i mezi regiony.	Nedostatečná podpora síťování zainteresovaných aktérů na regionální i celorepublikové úrovni.	Síťování aktérů na regionální a celorepublikové úrovni: ustanovení pracovní skupiny a následná pravidelná setkávání zástupců zainteresovaných regionálních aktérů.

5.5 PODPORA ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

Kompetence v oblasti gramotnosti je schopnost identifikovat, chápat, vyjadřovat, vytvářet a vykládat pojmy, pocity, fakta a názory v ústní i písemné podobě, pomocí vizuálních, zvukových a digitálních materiálů napříč obory a kontexty. Zahrnuje schopnost vhodným a tvůrčím způsobem efektivně komunikovat a udržovat kontakty s ostatními. Její rozvoj je základem pro další učení a další jazykové interakce. V závislosti na kontextu se tato kompetence může rozvíjet v mateřském jazyce, v jazyce vzdělávání nebo úředním jazyce dané země či oblasti. Tato kompetence rovněž znamená schopnost číst a psát a dobře rozumět písemným informacím, a vyžaduje tedy, aby jedinec znal základní slovní zásobu, funkční gramatiku a jazykové funkce. Zahrnuje též znalost hlavních typů verbálních interakcí, různých druhů literárních a neliterárních textů a hlavních rysů různých jazykových stylů a registrů. Pokud jde o dovednosti, měli by jedinci umět komunikovat v ústní a písemné formě v různých situacích, sledovat a přizpůsobovat své vlastní vyjadřování požadavkům situace. Součástí této kompetence je rovněž schopnost rozlišovat a používat různé druhy zdrojů, vyhledávat, shromažďovat a zpracovávat informace, používat pomůcky, formulovat a přesvědčivým způsobem, který odpovídá dané situaci, vyjadřovat ústně a písemně své vlastní argumenty. Zahrnuje i kritické myšlení a schopnost posuzovat informace a pracovat s nimi. Kladný postoj ke gramotnosti vyžaduje schopnost vést kritický a konstruktivní dialog, smysl pro estetické kvality a zájem o interakci s ostatními. S tím je spojena potřeba uvědomovat si vliv jazyka na ostatní a nutnost rozumět jazyku a používat jej pozitivním a společensky uvážlivým způsobem. ^{[29], [36]}

5.5.1 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY	W – SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">Existence široké nabídky vzdělávání učitelů.Existence určitého počtu učitelů již kvalifikovaných pro rozvoj ČG, sdílení dobré praxe mezi částí pedagogů.Materiální podpora a vybavenost škol, existence kvalitní a atraktivní literatury, funkční síť školních a veřejných knihoven, dostupnost elektronických knih a audioknih, školní knihovny, síť obecních knihoven.Dostatek učitelů češtiny.Vnímání čtenářské gramotnosti jako nástroje dalšího vzdělávání a rovněž jako základu pro kritické myšlení a odolnost vůči dezinformacím.Využívání čtenářství v různých soutěžích (vydávání školních časopisů apod.).Podpora rozvoje ČG na webu – např. ctedu.cz.Podpora rozvoje ČG v některých rodinách.Rozvoj jazykových dovedností a představitosti.Možnost realizovat od MŠ.Nabídka vzdělávacích akcí, jak ze strany Jihočeské univerzity, tak i NPI ČR.	<ul style="list-style-type: none">Nedostatek učitelů, kteří umí cíleně rozvíjet ČG.Časová náročnost rozvíjení ČG ve výuce oproti tlaku na množství poznatků, časové limity pedagogů pro další vzdělávání.V uvedené problematice jsou vzdělávání převážně učitelé jazyků (včetně mateřského).Převládá elektronické čtení, jednoduché, malý zájem o klasickou literaturu.Chybí zážitkové čtení, skupinové.Méně zřetelná orientace na čtenářské strategie.Prvotní nechuť číst souvislejší text – žáci jsou zvyklí na krátké texty z telefonů.Přílišná elektronizace společnosti, malá motivace, když vše se dá najít na internetu; rozvoj audiovizuální a IT techniky zaměřené na vnímání obrazu a potlačování textu.Nedostatek financí pro nepovinné předměty, kroužky, mimovýukové akce, školní soutěže, motivaci na SŠ (mimo projekty).Malá podpora rozvoje ČG v některých rodinách.Slabší propojení s odbornými předměty.Nedostatek času pro práci s nadanými žáky.
O – PŘÍLEŽITOSTI	T – HROZBY
<ul style="list-style-type: none">Zvyšující se povědomí o významu gramotností pro vzdělávání.Zájem o rozvoj ČG ze strany ČŠI.Existence řady dílčích podpůrných aktivit zaměřených na rozvoj gramotností – hledání příležitostí pro spolupráci a propojování.Vazba na aktéry, kteří připravují budoucí učitele.	<ul style="list-style-type: none">Neochota/nízká motivovanost některých učitelů vzdělávat se a nově nabyté poznatky přenášet do výuky (neexistence tlaku na zvyšování kvality výuky) .Nedostatečná systémová podpora učitelů (vyšší nároky na přípravu a zvládnutí výuky).Riziko nedostatku kvalifikovaných učitelů v případě nedostatečného tlaku na přípravu budoucích učitelů.

O – PŘÍLEŽITOSTI

- Rozvoj čtenářských strategií.
- Rozvoj pisatelských dovedností, případně mediální a informační gramotnosti.
- Rozvoj kritického myšlení.
- Již proškolení učitelé mohou motivovat ostatní k využití nabídky kurzů a školení, umožnit komunikaci mezi nimi
- Komunikace s aktéry, kteří připravují budoucí učitele, o potřebě rozvoje ČG.
- Pokračování v dlouhodobé spolupráci a vzájemném naslouchání, neustálém vysvětlování, vzdělávání učitelů, předkládání příkladů dobré praxe.
- Posilování metodické a konzultační podpory školám.
- Možnost čerpání dotační podpory na vzdělávání pedagogů v rozvoji čtenářské gramotnosti.

T – HROZBY

- Lektorská základna – nedostatek kvalitních lektorů.
- Finanční možnosti – dobří lektori pracují za zcela jiné honoráře, než umožňuje „projektová tabulka“.

5.5.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Stále nejsou v potřebné míře naplňovány požadavky strategických materiálů v oblasti vzdělávací politiky, zejména naplňování kompetenčního zaměření. Nižší úroveň čtenářské gramotnosti u některých žáků; nechuť ke čtení.	Setrvávající představy některých pedagogů o čtenářství pouze v mezích českého jazyka. Nedostatečné příležitosti pro práci s textem mimo hodiny českého jazyka. Málo příležitostí pro pedagogické pracovníky setkávat se s funkčními příklady konstruktivistické výuky napříč předměty.	Podpora odborného růstu a rozšiřování učitelských kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti čtenářské gramotnosti: na základě absolvování vzdělávacího cyklu v oblasti čtenářské gramotnosti pedagogové zařazují efektivní práci s textem do své výuky napříč vzdělávacími obory; připravují čtenářské lekce; organizují dílny čtení; otevírají své hodiny ostatním pedagogům; podílejí se na některé z forem kolegiální spolupráce.

5.6 PODPORA MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI

Matematická kompetence je schopnost rozvíjet a používat matematické myšlení a náhled k řešení různých problémů v každodenních situacích. Východiskem je spolehlivé zvládnutí základních početních úkonů a důraz je kladen na proces a činnost, jakož i na znalosti. Matematická kompetence zahrnuje, a to v různé míře, schopnost a ochotu používat matematické způsoby myšlení a vyjadřování (vzorce, modely, obrazce, grafy a diagramy).^{[29], [37]}

Znalostmi nezbytnými v matematice jsou dobrá znalost čísel, měř a struktur, základních operací a základních matematických vyjádření, pochopení matematických termínů a pojmů a povědomí o otázkách, na něž může dát matematika odpověď.^{[29], [37]}

K dovednostem jedince by mělo patřit používání základních matematických principů a postupů v každodenních situacích doma a v práci (například finanční dovednosti) a schopnost sledovat a vyhodnocovat sled argumentů. Jedinec by měl být schopen matematicky uvažovat, rozumět matematickým důkazům, komunikovat v jazyce matematiky, používat příslušné pomůcky včetně statistických údajů a grafů a chápat matematické aspekty digitalizace.^{[29], [37]}

Matematiku je ale nutno brát nejen jako nástroj technologických a technických výpočtů, ale též jako nástroj rozvíjení logického strukturovaného myšlení, analytických, syntetických a kombinatorických metod uvažování, vedoucích k rozvoji kritického myšlení.

Kladný postoj je v matematice založen na respektování pravdy a na ochotě hledat argumenty a posuzovat jejich platnost.^{[29], [37]}

5.6.1 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY

- Existence nabídky vzdělávání učitelů.
- Existence určitého počtu učitelů již kvalifikovaných pro rozvoj MG.
- Významný vliv MG na reálný život: (mimo jiné také finanční gramotnost), podporuje rozvoj logického myšlení a usnadňuje orientaci v problémech, umění správné argumentace, napomáhá kritickému myšlení.
- MG je základem pro technické myšlení a technické vzdělávání (to bez matematiky není možné), spojení s moderními technologiemi, kyberbezpečností, programováním: i nematematici uviděli využití matematiky v praxi (statistika, epidemiologie, matematické modely a předpovídání vývoje...) a jsou ochotni přijmout myšlenku, že je to potřebná věda napříč různými obory, tedy je nutno se ji učit.
- MG je nezbytná k udržení konkurenceschopnosti, při přípravě na povolání.
- Možnost realizovat od MŠ.
- Existence metodických kabinetů.

W – SLABÉ STRÁNKY

- Nedostatek učitelů, kteří umí cíleně rozvíjet MG.
- Časová náročnost rozvíjení MG ve výuce oproti tlaku na množství poznatků, případně na rychlost ve výpočtech.
- Přetrvávají obavy z těžkosti učiva matematiky, chybí zážitková výuka, chybí informace o praktickém využití matematiky v životě a provázanost matematiky do hudební výchovy, češtiny apod., využití matematiky ve firmách.
- Spojování matematické gramotnosti pouze s matematikou.
- V uvedené problematice jsou vzdělávání převážně pouze učitelé matematiky a přírodních věd
- Negativní postoj k matematické gramotnosti a matematice jako takové ve sdělovacích prostředcích.
- Slabší propojení s odbornými předměty.

O – PŘÍLEŽITOSTI

- Zvyšující se povědomí o významu gramotností pro vzdělávání.
- Zájem o rozvoj MG na školách ze strany ČŠI.
- Existence řady dílčích podpurných aktivit zaměřených na rozvoj gramotností – hledání příležitostí pro spolupráci a propojování.
- Provazba tématu na praxi (využití výstupů např. projekt MatemaTech).

T – HROZBY

- Neochota/nízká motivovanost některých učitelů vzdělávat se a nově nabyté poznatky přenášet do výuky (neexistence tlaku na zvyšování kvality výuky).
- Nedostatečná systémová podpora učitelů (vyšší nároky na přípravu a zvládnutí výuky).
- Riziko nedostatku kvalifikovaných učitelů v případě nedostatečného tlaku na přípravu budoucích učitelů.
- Velmi omezená lektorská základna pro střední školy.

O – PŘÍLEŽITOSTI

T – HROZBY

- Předávání zkušeností a již existujících materiálů pro výuku.
- Komunikace a vazba na aktéry, kteří připravují budoucí učitele.
- Pokračování v dlouhodobé spolupráci a vzájemném naslouchání, neustálém vysvětlování, vzdělávání učitelů, předkládání příkladů dobré praxe.
- Posilování metodické a konzultační podpory školám.
- Vlastní vzdělávací program rozvoj matematické gramotnosti v rámci Jihočeského kraje.
- Možnost čerpání dotační podpory na vzdělávání pedagogů v rozvoji matematické gramotnosti.

5.6.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Stále nejsou v potřebné míře naplňovány požadavky strategických materiálů v oblasti vzdělávací politiky, zejména naplňování kompetenčního zaměření. Nižší úroveň matematické gramotnosti u některých žáků.	Nízká podpora pedagogických pracovníků v inovativních postupech matematické gramotnosti. Málo příležitostí pro pedagogické pracovníky setkávat se s funkčními příklady konstruktivistické výuky napříč předměty.	Podpora odborného růstu a rozšiřování učitelských kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti matematické gramotnosti: na základě absolvování vzdělávacího cyklu pro pedagogické pracovníky v oboru matematické gramotnosti pedagogové ve svých hodinách propojují matematiku s okolním světem, vedou smysluplnou výuku, která žáky aktivizuje, rozvíjí jejich kreativní myšlení namísto vzbuzování obav.

5.7 ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE/ŽÁKA/STUDENTA/ÚČASTNÍKA NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací politika České republiky směřuje k inkluzivnímu vzdělávání, cílem tohoto směru je nastavení rovného přístupu ke vzdělávání všech dětí, žáků a studentů (dále jen žáků). Pozitivní podmínky pro vzdělávání žáků je třeba nastavit tak, aby bylo možné vzdělávání uskutečňovat přednostně v hlavním vzdělávacím proudu. V průběhu let se začala používat nová terminologie, která nově vymezuje žáka se speciálními vzdělávacími potřebami jako žáka, který k naplnění vzdělávacích možností potřebuje podpůrná opatření. Ta mohou být v podobě nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným podmínkám žáka. Školský zákon deklaruje právo žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.^[4]

Z dat výzkumného projektu MŠMT realizovaného TAČR je zřejmé, že z pohledu komplexního rozvoje žáků se valně většině SŠ (81 %) daří posilovat mezilidské vztahy, podporovat vzájemnou komunikaci a respektování vzájemných odlišností (sociální výchova), dále posilovat vztah ke škole (72 %) a rozvíjet potenciál každého dítěte (tzn. individuální přístup ke vzdělávání, rozvoji a výchově dítěte, 60 % SŠ). SŠ by naopak uvítaly podporu v oblasti rozvoje podnikavosti (35 %), kritického myšlení a vnímání souvislostí (33 %) a osvojení si principů růstového myšlení, výchovy lídrů (31 %). V komplexním rozvoji žáků SŠ cítí největší limity ve vlivu rodiny a dalších osob v blízkém okolí (63 %), nízké motivaci samotných žáků (59 %) a v nedostatečné kapacitě školních psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pedagogů a dalších pozic (58 %).^[43]

V Jihočeském kraji probíhá vzdělávání především ve školách hlavního vzdělávacího proudu s uplatněním podpůrných opatření. Ve školním roce 2021/2022 bylo integrováno ve všech druzích škol hlavního vzdělávacího proudu celkem 5 185 dětí a žáků s různým znevýhodněním – s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, s vadami řeči, vývojovými poruchami učení, vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem.^{[4], [2], [37]}

Stejným směrem by se měla ubírat podpora žáků nadaných, talentovaných a mimořádně nadaných. Z výsledků šetření ČŠI však vyplývá, že na rozdíl od podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami není podpora žáků nadaných a mimořádně nadaných zajištěna dostatečně a jen zřídka se popisovaná podpora ve školách systematicky aplikuje. Obecně je pro školy náročné vyhledávat a identifikovat nadané a mimořádně nadané žáky. Dokládá to také počet identifikovaných nadaných a mimořádně nadaných dětí a žáků, kdy ve školním roce 2021/2022 bylo v Jihočeském kraji 134 těchto žáků.^{[38], [37]}

Jak ukazují analytické dokumenty, které se tímto tématem zabývají, je potřeba i do budoucna problematiku rovných příležitostí sledovat a činit další kroky ke snížení nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů.

5.7.1 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY

- Složení pedagogického sboru podporující postoj ke všem žákům bez rozdílu, společné sdílení vize školy jako školy, která pracuje s každým žákem; individuální přístup.
- Účast v projektech, pořádání akcí, které rozvíjí potenciál žáků.
- Komunikace s rodiči.
- Využívání různých organizačních forem výuky (např. tandemové výuky) a nových směrů ve vzdělávání.
- Propojení formálního a neformálního vzdělávání – adaptační pobyty, třídnické hodiny, zájmové kroužky a mimoškolní aktivity pro děti a žáky včetně těch se SVP a žáků ohrožených školním neúspěchem.
- Ochota škol vytvářet podmínky pro zapojení všech žáků do školních akcí a aktivit, zkvalitňují se i materiální podmínky pro žáky se SVP i žáky nadané

W – SLABÉ STRÁNKY

- Poznatky z dalšího vzdělávání se vždy nepromítají bezprostředně do výuky; do výuky nejsou zařazovány průběžně v dostatečné míře vzdělávací postupy posilující vzájemné poznávání, upevňování sociálních a personálních dovedností, vyrovnávání se s jinakostí.
- Školám se vždy nedaří nastavovat a využívat účinnou strategii předcházení školní neúspěšnosti pro jednotlivé žáky, kteří jsou touto školní neúspěšností ohroženi (plány pedagogické podpory, doučování, spolupráce se zákonnými zástupci).
- Extrémní vnější diferenciaci na úrovni ZŠ, rozdíly mezi jednotlivými školami se ještě více zvětšují i díky odchodu velkého množství žáků na víceletá gymnázia.
- Nedostatečné formativní hodnocení, které žákům

S – SILNÉ STRÁNKY

- a mimořádně nadané.
- Získané finanční prostředky, které jsou využitelné pro vytváření rovných příležitostí pro všechny žáky i spolupráci se zákonnými zástupci, spolupráci pedagogů i další vzdělávání pedagogů v této oblasti.
 - Vytvoření pozice konzultanta v rámci neformálního vzdělávání s cílem rozvoje kompetencí a dovedností studentů na trhu práce (podpora ohrožených rodičů a žáků při výběru SŠ/SOŠ/OU).
 - Pestrá nabídka volnočasových aktivit ve velkých městech.
 - Prevence ze strany policie, psychologů apod. – smysluplné využití volného času.
 - Podpora pro pedagogy v podobě sítě sociálních služeb (např. nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, komunitní centra).
 - Fungující zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků s kvalitní odbornou základnou, velkou mírou zkušeností a znalostí školního prostředí, propojení s praxí; finanční stabilita (možnost plánovat delší časový úsek díky projektu). Ve školách je vytvořena stabilní síť poradenských pracovišť, která dobře funguje.
 - Existence PPP a její pevné začlenění do systému školství; odbornost jejích pracovníků, materiálně technické zázemí, poskytování odborných služeb pro klienty zdarma, spolupráce s vedením škol a školských poradenských pracovišť; pomoc školám a školským zařízení při začleňování žáků se specifickými poruchami učení a chování.
 - Fungování multidisciplinárního přístupu PPP ke klientům z pozice speciálního pedagoga, psychologa či metodika prevence při specifických poruchách učení či chování; spolupráce PPP s návaznými odborníky a specialisty v regionu (SPC, SVP, pediatr, dětský psychiatr, klinický psycholog, logoped apod.).

W – SLABÉ STRÁNKY

- poskytuje efektivní zpětnou vazbu a příležitost k dalšímu pokroku.
- Chybí metodické vedení (příklady dobré praxe) ke kooperaci učitelů a asistentů pedagoga ve výuce, vyjasnění kompetencí; nedostačující metodické materiály a metodické vedení k výuce žáků s OJM.
 - Chybí poradenství rodičům v rámci neformálního vzdělávání. (Poradna pro rodiče a žáky s rozvojem potenciálu v oblasti neformálního vzdělávání).
 - Rozdíl mezi jednotlivými regiony na území JČK v přístupu k neformálnímu vzdělání.
 - Možnost ohrožení dětí a mládeže sociálně patologickými jevy.
 - Nedostatečná pregraduální příprava budoucích učitelů v tematice nadání; nedostatečné zvládnutí identifikace nadaného pedagogy – rozšířené mýty o nadaných.
 - Je vytvářen malý prostor pro vyhledávání a rozvoj potenciálu žáků nadaných či mimořádně nadaných; počet diagnostikovaných nadaných neodpovídá skutečnému počtu v populaci.
 - Podpora nadání se často zužuje na zabezpečení rozšířeného učiva – obsahové stránky výuky, méně pozornosti se dostává osobnosti nadaného ze sociálně-emočního hlediska.
 - Nepřípravenost některých pedagogických pracovníků ve školách na inkluzivní vzdělávání.
 - Rostoucí počet sociálně a ekonomicky znevýhodněných dětí a žáků.
 - Nedostatek psychologů, speciálních pedagogů na trhu práce.
 - Nízká kapacita dětských psychiatrů a klinických psychologů v regionu, včetně dětských neurologů a logopedů.
 - Přehlcení odborných pracovníků PPP a návazných odborníků klienty a z toho vyplývající dlouhé čekací doby a náprava/terapie klientů. U dětských psychiatrů je často omezena na medikaci s nízkou realizací terapie.

O – PŘÍLEŽITOSTI

- Hledání a zajištění dalších možností finanční podpory, která je využitelná pro vytváření rovných příležitostí pro všechny žáky (operační programy, dotační programy, programy přeshraniční spolupráce apod.).
- Podpora vzdělávání cizinců.
- Téma podpora rozvoje nadaných se začíná objevovat v nabídce vzdělávacích akcí zařízení, která se zabývají dalším vzděláváním pedagogů.
- Podpora žáků talentovaných včetně žáků se SVP ŠPP;

T – HROZBY

- Odchod velkého množství žáků na víceletá gymnázia, čímž se ještě více zvětšují rozdíly mezi ZŠ – extrémní vnější diferenciaci na úrovni ZŠ.
- Větší počty žáků ve třídách neposkytují dostatečný prostor pro individuální práci se žáky, pro rozvíjení jejich talentu nebo naopak pro kompenzaci handicapu.
- Nezájem některých rodičů o vzdělávání svých dětí a aktivity na území školy, nedostatečná komunikace

O – PŘÍLEŽITOSTI

T – HROZBY

žákům je na školách prezentována nabídka soutěží a olympiád, a pokud mají zájem účastnit se, jsou podporováni.

- Vytváření dostatečných příležitostí a podmínek pro vzdělávání pedagogických pracovníků (semináře, webináře, literatura pro samostudium).
Využívání dotačních příležitostí na personální zajištění školních speciálních pedagogů, psychologů, asistentů, sociálních pedagogů, asistentů pedagoga.
- Zefektivňování spolupráce škol s poradenskými zařízeními PPP, SPC zejména s cílem podpory žáků se SVP; školy se snaží identifikovat individuální potřeby žáků a spolupracovat s těmito odbornými pracovišti.

se školou.

- Nedostatečná podpora škol s nadprůměrným zastoupením sociálně znevýhodněných žáků.
- Nedostatečná podpora učitelů běžné ZŠ nebo SŠ při práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami či s žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí.
- Nedostatečná podpora sociálně a ekonomicky znevýhodněných dětí a žáků (dostupnost stravování, zájmového vzdělávání ad.).
- Neexistence supervize jako procesu zpětné vazby pro pedagogy v oblasti neformálního vzdělávání.
- Nerovnoměrné rozložení finančních prostředků v porovnání – nadaný žák a žák se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Nedostatečné kompetence učitelů, žáků i rodičů v oblasti mediální gramotnosti.
- Časová vyčerpání organizací zajišťujících DVPP.
- Zastavení financování asistentů pedagoga ze „šablon“ pro školy - nejasné návazné financování asistentů pedagoga.
- Nestabilita ve financování pro potřebný rozvoj služeb poskytovaných PPP, financování PPP na základě počtu klientů, nikoli činností.
- Dlouhodobá přetíženost poradenských pracovníků v ŠPZ.
- Prudký a masivní nárůst úzkostí, depresí a suicidálního jednání u dětí a mládeže, včetně ADHD apod.

5.7.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
<p>Extrémní nárůst forem rizikového chování, agrese a intolerance. Nedostatečná podpora pedagogů při zjištění rizikového chování ve třídách.</p> <p>Nedostatečná práce v řešení zjištěného rizikového chování u žáků a třídních kolektivů.</p>	<p>Nízká socializace dětí a mládeže (karanténní opatření-Covid, sociální sítě, vzájemná izolace, extremismus a intolerance apod.), nefunkční a nepodnětné rodinné prostředí.</p> <p>Nárůst diagnostikovaných psychiatrických a psychických poruch. Nízká úroveň pedagogů pro řešení rizikového chování ve třídách vyplývající z pregraduálního a postgraduálního vzdělávání.</p> <p>Nízká vybavenost pedagogů dovednostmi k diagnostice a zvládnutí identifikovaného rizikového chování.</p>	<p>Začlenění dětí a mládeže do společnosti při výchovných potížích a zajištění zdravého plnohodnotného rozvoje osobnosti prostřednictvím zvýšení dostupnosti a realizace programů řešící socializaci dětí a mládeže, zajištěním odborných/intervenčních programů pro kolektivy, jež vykazují formy rizikového chování, vyplývající z nedostatečné socializace a tolerance a vzděláváním, metodickým vedením a podporou pedagogů v prevenci agrese, intolerance a šikane mezi žáky.</p>
<p>Nedostatečné naplňování požadavků MŠMT v oblasti podpory nadání.</p>	<p>Nedostatečná orientace některých pedagogů v problematice podpory nadání.</p>	<p>Zvýšení kompetencí pedagogů ve vzdělávání nadaných a podpora rozvoje nadaných žáků: pedagogové absolvující vzdělávací akce v oblasti podpory nadání se orientují v problematice podpory nadání a volí správné</p>

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
<p>Nedostatečná podpora učitelů běžné ZŠ nebo SŠ při práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami či s žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí.</p> <p>Nedostatečná podpora sociálně a ekonomicky znevýhodněných dětí a žáků (dostupnost stravování, zájmového vzdělávání ad.).</p>	<p>Nevyhovující podmínky k podpoře rozvoje kompetencí pedagogických pracovníků základních a středních škol v oblasti společného vzdělávání, rozšířená metodická podpora, chybí motivace pedagogických pracovníků.</p> <p>Zhoršující se sociálně ekonomické podmínky rodin.</p>	<p>didaktické postupy práce s nadanými.</p> <p>Podpora rovných příležitostí ve vzdělávání prostřednictvím posílení odborné kapacity a kompetencí pro práci s různorodými skupinami dětí a žáků a podpory pedagogických pracovníků při budování zdravého klimatu školy či konkrétní třídy; dále prostřednictvím podpory sociálně a ekonomicky znevýhodněných dětí a žáků.</p>

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
<p>Narušené či nezdravé vztahy v pedagogickém sboru (mezi pedagogy navzájem, s vedením, sboru jako celku), které se přenáší do jednotlivých tříd.</p> <p>Nezavedený, neznámý a nepoužívaný nástroj supervize ve školství (oproti sociálnímu a zdravotnickému sektoru).</p>	<p>Minimální práce se vztahy na pracovišti (vedení škol tomu nevěnuje pozornost). Feminizace školství (nedostatek polarity).</p>	<p>Zajištění supervize jako nástroje zpětné vazby ve školách</p>
<p>Školy nevěnují dostatečnou pozornost začlenění mediální gramotnosti do výuky. Nedostatečné kompetence učitelů k výuce mediální gramotnosti.</p>	<p>Mediální gramotnost není samostatnou vzdělávací oblastí, je součástí jiných vzdělávací oblastí nebo je tato oblast v RVP a ŠVP často velice formální. Učitelé nejsou aprobovaní pro výuku mediální gramotnosti, vyučují mediální gramotnost jako součást jednotlivých předmětů. Výuka je nesystematická.</p>	<p>Nástroj pro ověřování pravdivosti informací a odhalování dezinformací v kyberprostoru: zpracování metodiky výuky mediální gramotnosti na každé škole, kvalitní semináře, aktivizující metody.</p>

5.8 PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTICKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ

Řízení kvality vzdělávání je klíčovou oblastí, která ovlivňuje jeho výsledky. Nejdůležitějším faktorem pro zvyšování kvality vzdělávání žáků jsou kvalifikovaní, aprobovaní a motivovaní pedagogičtí pracovníci.^[39]

Školy potřebují ředitele lídry a dobře připravené a motivované učitele, kteří jsou v profesi spokojeni a dovedou vytvářet kvalitní a spravedlivé učební prostředí pro své žáky. Nezbytná je i podpora dalších pedagogických i nepedagogických pracovníků zajišťujících optimální a efektivní fungování školy.^[39]

Profesní rozvoj pedagogických pracovníků vychází z platné legislativy, která ukládá povinnosti řediteli školy i samotným pedagogům v oblasti dalšího vzdělávání. Ředitel volí metody rozvoje jak na pracovišti, tak i mimo ně a jejich vhodnou kombinací napomáhá pedagogickým pracovníkům v co největším posunu v jejich znalostech, dovednostech a odborných kompetencích.^[39]

Z šetření TAČR/MŠMT vyplývá, že více než polovina SŠ (58 %) vytváří pro všechny pedagogické pracovníky vzdělávací plány nebo plány osobního rozvoje, na 18 % škol jen pro některé pracovníky a 24 % SŠ je nevytváří vůbec. Tyto plány jsou aktualizovány každý rok (73 % SŠ) či jednou za 2–3 roky (22 % SŠ). Zároveň se ukazuje, že nejčastější překážkou pro vzdělávání pedagogů jsou omezené možnosti, jak zajistit suplování (63 % SŠ), nedostatečná časová kapacita pedagogů (53 % SŠ) a nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích např. v zahraničí (44 % SŠ).^[43]

Kromě odborných kompetencí je však třeba posilovat osobnostní rozvoj pedagogů, každý učitel je zároveň lídrem a manažerem ve třídě při své hodině.

Pedagogické pracovníky můžeme podporovat při vytváření inovativních postupů, zapojování do výzkumu a vhodném využívání nových technologií, včetně technologií digitálních, v rámci přístupů založených na rozvoji kompetencí a uplatňovaných ve výuce a učení, přičemž přístup do odborných středisek, k vhodným nástrojům a materiálům může zkvalitnit metody a praxi výuky a učení.^[29]

Je také žádoucí, aby se kromě pedagogů ve školách, vzdělávali i ostatní pracovníci ve vzdělávání, znali aktuální cíle vzdělávání, změny, které ve vzdělávání aktuálně probíhají. Ze svých pracovních pozic pak tyto cíle pomáhali naplňovat a změny podporovat.^[39]

Zároveň nesmíme zapomínat, že vstup do pedagogické profese je klíčovým a náročným obdobím pro každého začínajícího učitele, kdy dochází k jeho sebepotvrzení v roli učitele. Odchody začínajících učitelů a stárnutí učitelských sborů jsou výzvou pro vzdělávací systém, a proto je podpora začínajících učitelů v adaptačním období jedním z cílů Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+.^[42]

Významnou roli v období adaptace začínajícího učitele hrají uvádějící učitel a člen vedení školy. Díky adaptačnímu období bude mít začínající učitel podporu při seznamování s novými kolegy, s provozem školy i při poznávání specifik výchovné práce učitele a dalších oblastí. Uvádějící učitel a vedení školy pomohou při přípravě, realizaci a vyhodnocování výuky, ale také na cestě profesního rozvoje začínajícího učitele. Při nastavených pravidlech uvádějí ve škole mohou s novým členem učitelského sboru efektivně spolupracovat a rychle a lépe ho zapojit do života školy.^[42]

V tomto směru data TAČR ukazují pozitivní trendy, kdy je rozvoj začínajících učitelů podporován systematicky na úrovni školy (64 % SŠ), u 28 % SŠ se jedná o aktivitu několika zaměstnanců. Pouze 1 % SŠ se rozvoji začínajících učitelů nevěnuje.^[43]

5.8.1 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY

- Široká nabídka vzdělávání: existence mnoha podkladů, metodických materiálů, zpracovaných odkazů, webových portálů apod. k získávání pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí – možnost využívat informace, metody, podpůrné nástroje.
- Existence různých organizací poskytujících školení v dané oblasti (např. NPI, ZVaS, NNO a další).

W – SLABÉ STRÁNKY

- Určitá nepřehlednost, překrývání nabídek, chaotické využívání.
- Velká nevyrovnanost v kvalitě školitelů i kurzů.
- Časová vytíženost až zahlcenost vedení škol i pedagogů, personální problémy ve školách – chybějící pedagogové některých aprobací (M, Fy, IT), stárnoucí pedagogický sbor, nedostatek mladých

S – SILNÉ STRÁNKY

- Kvalitní spolupráce se zřizovatelem.
- Zájem vedení některých škol na vzdělávání PP (i dalších pracovníků).
- Zájem a ochota části pedagogů o vzdělávání a zvyšování znalostí, stejně tak o spolupráci, sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe.
- Možnost seznámení s novými trendy a výsledky výzkumu, novými metodikami, technikou a technologiemi.
- Zázemí regionální univerzity, která má řadu fakult zabývajících se vzděláváním učitelů.
- Působení řady řídicích pracovníků škol v regionu jako reprezentantů školských asociací i orgánů MŠMT.
- Situace, kdy se školství a vzdělávání dostalo do popředí zájmu v důsledku protiepidemických opatření covid-19.

W – SLABÉ STRÁNKY

- učitelů.
- Chybí systematická podpora pro pedagogy z hlediska psychické pohody, ohrožení vyhořením, chybí mentoring, koučink.
- Chybí systematické vzdělávání vedení škol zaměřených na manažerské dovednosti.
- Nechuť části PP učit se novým dovednostem.
- Nedostatečné jazykové kompetence.
- Finančně nedostupné odborné vzdělání, absence možnosti „dražších“ školení, nejen v rámci KAP, ze zahraničí.
- Nedostatek podpůrných pozic ve školách, hlavně ve středních školách.
- Lokálně omezená dostupnost (do ČB z mnoha míst špatné spojení, daleko, ...).
- Nevěnování pozornosti nepedagogickým pracovníkům.

O – PŘÍLEŽITOSTI

- Připojování pedagogických pracovníků ke Strategii 2030.
- Rozvoj dalšího vzdělávání PP – soustředit se zejména na posílení didaktických strategií pro rozvíjení klíčových kompetencí.
- Příležitosti pro individuální podporu (ev. posílení dovedností pro kolegiální podporu).
- Využití veškeré příležitosti ke vzdělávání učitelů jak v kurzech, tak samostudiem (včetně využití e-learningu, sociálních sítí a kanálů apod.).
- Pokračování v dlouhodobé spolupráci a vzájemném naslouchání, neustálém vysvětlování, vzdělávání učitelů, předkládání příkladů dobré praxe.
- Možnost čerpání dotační podpory na vzdělávání pedagogů (i ostatních pracovníků ve školství).

T – HROZBY

- Neucelená nabídka pro odborné (průmyslové) školy – odborné vzdělávání, odborná příprava na moderní technologie
- Nedostatečná podpora nepedagogických pracovníků, nejsou řešeny jejich problémy, nemožnost sdílení zkušeností
- S ohledem na administrativní náročnost řízení školy nezbývá příliš času na další vzdělávání, tím dochází k útlumu pedagogických a didaktických kompetencí.
- Lektorská základna – nedostatek kvalitních lektorů.
- Finanční možnosti – dobří lektori pracují za zcela jiné honoráře, než umožňuje „projektová tabulka“, také odborná školení jsou finančně nedostupná.
- Za současné situace palčivějších témat a očekávaných finančních problémů bude oblast školství a konkrétně podpora pracovníků ve vzdělávání odsunuta na vedlejší kolej.

5.8.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Stále nejsou v potřebné míře naplňovány požadavky strategických materiálů v oblasti vzdělávací politiky, zejména naplňování kompetenčního zaměření.	Málo příležitostí pro pedagogické pracovníky setkávat se s funkčními příklady konstruktivistické výuky napříč předměty. Málo příležitostí pro sdílení příkladů dobré praxe v profesních skupinách.	Podpora pedagogických a didaktických kompetencí pracovníků ve vzdělávání
Nesnadná orientace vedoucích pedagogických pracovníků v množství řešené školské problematiky; zahlcení.	Chybějící průprava zejména nových vedoucích pracovníků v oblasti strategického plánování.	Odborná podpora pro vedení škol, včetně zaměření na mentorské dovednosti a strategické plánování: dostupná individuální podpora ze strany odborníků, kvalitní vzdělávací cykly zahrnující komplex kompetencí vedoucího pracovníka.
Nedostatečná podpora nepedagogických pracovníků. Nevyhovující podmínky k podpoře rozvoje kompetencí nepedagogických pracovníků, nové předpisy a vyhlášky.	Většina vzdělávacích aktivit je směřována na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení. Nedostatky v předávání informací a aktuálních výstupů zákonodárství a řešení konkrétních problémů pro práci nepedagogických pracovníků.	Posílení kompetencí nepedagogických pracovníků v oblasti školství prostřednictvím zajištění konzultací, setkání s výměnou zkušeností a poradenství k posílení kompetencí nepedagogických pracovníků v oblasti školství.

5.9 DALŠÍ TÉMATA KAP

5.9.1 DIGITÁLNÍ KOMPETENCE

Digitální kompetencí se rozumí sebejisté, kritické a odpovědné používání digitálních technologií a interakce s nimi při výuce, v práci a při účasti na dění ve společnosti. Zahrnuje informační a datovou gramotnost, komunikaci a spolupráci, mediální gramotnost, tvorbu digitálního obsahu (včetně programování), bezpečnost (včetně schopnosti snadno se pohybovat v digitálním prostředí a kompetencí souvisejících s kybernetickou bezpečností), otázky související s duševním vlastnictvím, řešení problémů a kritické myšlení.^[29]

Jedinci by měli chápat, jak mohou digitální technologie podporovat komunikaci, kreativitu a inovace, a měli by si být vědomi svých příležitostí, omezení, dopadů a rizik. Měli by chápat obecné zásady, mechanismy a logiku, na kterých jsou vyvíjeny se digitální technologie založeny, a znát základní funkce a používání různých zařízení, softwarů a sítí. Měli by přistupovat kriticky k platnosti, spolehlivosti a dopadu informací a údajů zpřístupněných digitálně a být si vědomi právních a etických zásad platných pro interakci s digitálními technologiemi.^[29]

Jedinci by měli být schopni využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, spolupráce s ostatními a kreativity v zájmu naplnění osobních, společenských nebo obchodních cílů. Dovednosti zahrnují schopnost používat, konzultovat, filtrovat, hodnotit, vytvářet, programovat a sdílet digitální obsah. Jedinci by měli být schopni spravovat a chránit informace, obsah, data a digitální identity, jakož i rozpoznávat softwary, zařízení, umělou inteligenci či roboty a efektivně s nimi pracovat.^[29]

Práce s digitálními technologiemi a obsahem vyžaduje reflexivní a kritický, zároveň však zvědavý, otevřený a progresivní postoj k jejich vývoji. Nezbytný je také etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání těchto nástrojů.^[29]

5.9.1.1 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY

- Možnost využití ICT jako nástroje potřebného pro další oblasti.
- Kvalitní způsob rozvoje žáků v oblasti digitálních kompetencí je a bude považován za přednost školy.
- Znalost a orientace v oblasti ICT přináší dobrou možnost využití v praxi a rozhoduje o uplatnitelnosti na trhu práce, ve fázi správného používání ICT usnadní mnoho práce.
- Nutnost přípravy na distanční fungování v různých oblastech života, zlepšující se přístup i starších pedagogů k této oblasti.
- Situace, kdy se školství a vzdělávání dostalo do popředí zájmu v důsledku protiepidemických opatření covid-19.
- Existence metodických kabinetů.
- Dostupné vzdělávání v oblasti digitálních kompetencí (zde je nutné ověřit, zda se jedná o dostupnost z pohledu nového RVP IT).

W – SLABÉ STRÁNKY

- Absence „moderní“ vize školy.
- Náročné na znalosti, které je potřeba využívat a správně předávat – nedostatečné digitální kompetence pedagogů, náročné na sebedůvěru a zahnání obav z nového či z neúspěchu.
- Může být finančně náročné: samotné IT vybavení, správa a údržba, potřeba pravidelné obnovy zařízení; kvalitní a dobře finančně ohodnoceny zaměstnanec (IT správce).
- Velké rozdíly v technickém vybavení i přístupu.
- Málo dobrých materiálů ke studiu.
- Velká část pedagogů neumí aplikovat základní znalosti práce s počítačem a internetem ve výuce.
- Nedostatek prostoru pro umístění technologického vybavení.
- Nedostatečné a nevhodné materiální vybavení na základních školách, i na některých středních školách, nedostatečná konektivita škol.

O – PŘÍLEŽITOSTI

- Zájem pedagogů o výměnu informací a zkušeností napříč vzděláváním (hodně komunit aktivních učitelů, kde si předávají zkušenosti).
- Příležitost ke zviditelnění školy tím, že bude nabízet něco zajímavého ve svém vzdělávání.
- Využití DVPP a vzdělávání mezi pedagogy.

T – HROZBY

- Nedostatečný počet ICT metodiků a kvalifikovaných informatiků, kteří mají dostačující dovednosti.
- Neochota dalšího vzdělávání, nízká motivace.
- Nedostatečný časový prostor pro vzdělávání a nízká motivace především u pedagogů v jiných oborech než ICT.

O – PŘÍLEŽITOSTI

- Zdůrazňování důležitosti využití ICT a zvýšení kompetencí v této oblasti.
- Existence ICT metodika/pedagogů silně kompetentních v oblasti ICT umožní lepší rozhodování v oblasti výběru a realizace ICT řešení a snazší používání ve výuce.
- Postupné zvyšování počtu zařízení mezi žáky (chytré mobily), vybavení škol (finanční z MŠMT, NPO), zvládnutí výuky na dálku v době covidu (urychlení všeho v této oblasti).
- Propojení s odborností školy, rozvojem nových technologií.
- Schopnost absolventa pružněji reagovat na změny trhu práce a na nástup nových technologií (Průmysl 4.0, digitalizace).
- Podpora konektivity škol BCO (= projekt pod MPO ČR k dosažení dostupného vysokorychlostního internetu) – zlepšení, propojení.
- Připravit program ve shodě s upraveným RVP.
- Rozvoj informatického myšlení v ostatních oborech.
- Vznikající aktivity a výstupy projektů napříč celou ČR (nutné zajistit koordinaci).
- Tlak na digitalizaci státní správy a činností podniků může zvýšit zájem veřejnosti o tuto problematiku.
- Nové programové období a možnost finanční podpory na pořízení vybavení a další aktivity do škol.

T – HROZBY

- Nedostatečná nebo nevhodná nabídka DVPP.
- Omezené technické možnosti.
- Minimální lektorská základna s přesahem do zkušeností práce s dětmi, resp. rozvoj informatického myšlení v oborech – omezené inspirační možnosti.
- Zvyšování využívání technologie zvyšuje kybernetické ohrožení.
- Zvyšování tlaku a napětí na trhu práce z důvodu nedostatku IT specialistů v různých úrovních, zvyšování tlaku na digitální kompetence i v běžných profesích.

5.9.1.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Nízká úroveň vhodného zapojení digitálních technologií do výuky. Nízká úroveň digitálních dovedností učitelů.	Pomalá reakce vzdělávací soustavy na rozvoj digitálních technologií ve společnosti.	Cílená metodická podpora pedagogických pracovníků , a to jak formou metodických materiálů, vzděláváním pedagogů, individuálním poradenstvím.
Nízká úroveň digitálních dovedností žáků.	Nízká dostupnost aktivit, které rozvíjejí digitální kompetence u žáků ZŠ/SŠ.	Vytvoření souboru interaktivních vzdělávacích a doprovodných aktivit pro žáky ZŠ/SŠ v oblasti rozvoje kompetencí pro digitální dovednosti.
Nízká úroveň sdílení inspirativní praxe mezi školami i mezi regiony.	Nedostatečná podpora síťování zainteresovaných aktérů na regionální i celorepublikové úrovni.	Síťování aktérů zainteresovaných do oblasti digitalizace: ustanovení pracovní skupiny a následná pravidelná setkávání zástupců zainteresovaných regionálních aktérů.

5.9.2 CELOŽIVOTNÍ UČENÍ

Koncept celoživotního učení byl poprvé vyjádřen v Memorandu o celoživotním učení (Evropská komise, 2001), kdy se pojmem celoživotní učení rozumí „veškeré účelné formalizované i neformální činnosti související s učením, které se průběžně realizují s cílem dosáhnout zdokonalení znalostí, dovedností a odborných předpokladů“. Celoživotní učení v tomto kontextu obsahuje rovněž veškeré vzdělávací aktivity jedince, které mají za cíl rozvoj kompetencí, které umožňují jak jeho osobnostní rozvoj a růst, tak i jeho profesní, občanské a zájmové uplatnění.^[40]

Ačkoliv většina absolventů získá kvalifikaci uznávanou na trhu práce, stát se snaží podpořit jejich uplatnitelnost prostřednictvím dalších opatření. Od roku 2020 mají kupříkladu žáci čtyřletých programů ve vybraných oborech vzdělání možnost získat dvě odborné kvalifikace na různých úrovních evropského rámce kvalifikací (úrovně 3 a 4). Opatření má zabránit odchodu žáků ze vzdělávání bez jakékoliv kvalifikace. Dva typy certifikátů jsou také atraktivní pro zaměstnavatele.^[30]

Pomoc dospělým s uplatněním na pracovním trhu zajišťuje Národní soustava kvalifikací, která umožňuje uznávat odborné dovednosti bez ohledu na to, jakým způsobem byly získány. Národní soustava kvalifikací nabízí více než 1 440 kvalifikací na úrovních 2 až 7 evropského rámce kvalifikací.^[30]

Učení na pracovišti představuje důležitou součást celkové snahy vybavit Evropany dovednostmi, které budou v nadcházejících letech potřebovat. Formální učení má, a vždy mít bude, naprosto zásadní význam. Ale je třeba dohlédnout za ně a věnovat patřičnou pozornost také jiným formám učení.^[41]

V rámci činnosti pracovního týmu bylo toto téma pojímáno nejen z hlediska rozvoje škol jako center CŽU, ale i z pohledu spolupráce s kulturními a dalšími organizacemi, které se zabývají vzděláváním.

V rychle se měnícím a úzce propojeném světě bude každý člověk potřebovat širokou škálu dovedností a kompetencí a bude je muset rozvíjet nepřetržitě po celý život.

Nedílnou součástí celoživotního učení se stane občanské vzdělávání, vzdělávání pro udržitelný rozvoj a rozvoj digitálních kompetencí v souladu s Evropským rámcem klíčových kompetencí pro celoživotní učení, a to ve spolupráci s různými poskytovateli (např. školami, univerzitami, knihovnami, neziskovými organizacemi).^[40] Zájem o spolupráci s dalšími subjekty dokládají i data TAČR, z nichž je patrné že 80 % ZŠ i MŠ a 68 % SŠ by mělo zájem o spolupráci s paměťovými institucemi jako muzea, knihovny apod., dále ZUŠ (68 % MŠ, 61 % ZŠ, 22 % SŠ) a středisky volného času (44 % MŠ, 52 % ZŠ a 33 % SŠ).^[43]

Význam a důležitost neformálního a informálního učení jsou zjevné s ohledem na zkušenosti získané prostřednictvím kultury, práce s mládeží, dobrovolné činnosti, jakož i sportu na místní úrovni. Neformální a informální učení hraje významnou úlohu při podpoře rozvoje základních mezilidských, komunikačních a kognitivních dovedností, jako je například kritické myšlení, analytické dovednosti, kreativita, řešení problémů a odolnost, které mladým lidem usnadňují přechod do dospělosti, k aktivnímu občanství a do pracovního života. Zlepšení spolupráce mezi různými vzdělávacími strukturami napomůže podpořit různé přístupy k učení a různé kontexty učení.^[29]

Součástí takto získaných dovedností je dále schopnost rozpoznávat a využívat příležitostí majících osobní, společenskou či obchodní hodnotu pomocí umění a jiných kulturních forem, jakož i schopnost zapojit se do kreativních procesů, a to jak individuálně, tak i kolektivně. Je zapotřebí přistupovat s otevřeností a respektem k různorodosti kulturního projevu a současně uplatňovat etický a odpovědný přístup k intelektuálnímu a kulturnímu vlastnictví. Pozitivní postoj zahrnuje také zájem o svět, otevřenost myšlenkám o nových možnostech a ochotu podílet se na kulturních prožitcích.^[29]

5.9.2.1 SWOT ANALÝZA

S – SILNÉ STRÁNKY	W – SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • NSK a NSP jako skvělý nástroj pro kariérové poradenství a prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání. • NSK jako rozšiřující nabídka oborů pro žáky (řada SŠ je autorizovanými osobami proto, aby měli žáci možnost získat osvědčení o zkoušce z profesní kvalifikace v oborech, které přirozeně doplňují obory vzdělání školy. Možnost získat ŽL, zajímavější pracovní 	<ul style="list-style-type: none"> • Všeobecně malé povědomí o NSK a možnostech dalšího vzdělávání mezi občany, zaměstnavateli, ale i některými institucemi. Z toho plyne menší zájem osob o vzdělání. • Další vzdělávání nemá celospolečensky vysokou hodnotu. • Nedostatečná nabídka distančních vzdělávacích možností.

S – SILNÉ STRÁNKY

- uplatnění, brigádu apod.).
- Při využití NSK (např. jako autorizovaná osoba) možnost škol navázat bohatší spolupráci se zaměstnavateli, ÚP, veřejností (nabízí-li škola i další vzdělávání, může např. probíhat reciproční spolupráce s firmami. Žáci navštěvují firmy při praxích, školy mohou firmám vzdělávat zaměstnance či zájemce o práci apod.).
- Prestiž a dobré jméno školy spojená s nabídkou dalšího vzdělávání.
- NSK jako nástroj pro DVPP – díky NSK si mohou pedagogové rozšířit vzdělání při nedostatku odborných pracovníků na škole.
- Nabídka kurzů/školení ze strany kulturních organizací.

W – SLABÉ STRÁNKY

- SŠ v pozici vzájemné konkurence se stejnými obory.
- Malý rozvoj kurzů celoživotního vzdělávání (v budoucnu možno více rozšířit z VŠ i na odborné SŠ).
- Neodpovídající prostorové a technické vybavení organizací z oblasti kultury pro vzdělávací aktivity.
- Nedostatečná informovanost veřejnosti o nabídce vzdělávání ze strany kulturních zařízení.
- Nedostatečné využití odborných kapacit organizací z oblasti kultury v systému vzdělávání.
- Organizační překážky při spolupráci mezi zřizovanými organizacemi a školami.
- Kurzy/školení ze strany kulturních organizací pro školy nejsou uznány jako součást výuky.

O – PŘÍLEŽITOSTI

- NSK jako inspirativní nástroj při tvorbě ŠVP, který reflektuje propojení s praxí.
- Rozvíjení profesních kompetencí PP.
- Větší poznávání potřeb a požadavků světa práce.
- Možnost financování účasti na akreditovaných kurzech úřadem práce formou rekvalifikace.
- Spolupráce škol a kulturních organizací na vzdělávacích aktivitách.
- Realizování projektů hrazených z EU zaměřených na CŽU.
- Přínos pro kraje, obce a jednotlivce (dostupnost).
- Zlepšení, zpřehlednění informací o vzdělávacích příležitostech.

T – HROZBY

- Administrativní zátěž.
- Nedostatečné personální kapacity.
- Finanční náročnost pro účastníky DV.
- Nedostatečné finanční krytí pro navrhované aktivity.
- Špatná dopravní dostupnost.

5.9.2.2 ROZVOJOVÉ PRIORITY

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Malé povědomí o NSK a možnostech dalšího vzdělávání mezi občany, zaměstnavateli, ale i některými institucemi.	Malá propagace NSK.	Rozšíření informací o NSK do škol i směrem k široké veřejnosti.
Nedostatečné využití odborných kapacit organizací v oblasti kultury v systému vzdělávání.	Organizační překážky při spolupráci mezi kulturními organizacemi a školami.	Zapojení organizací z oblasti kultury do systému celoživotního vzdělávání.
Edukační programy ze strany kulturních organizací pro školy nejsou součástí výuky ve všech školách.	Nedostatečná informovanost ředitelů škol o nabídce edukačních programů nabízených kulturními organizacemi. Finanční a organizační náročnost zajištění návštěv kulturních organizací.	Využívání nabídek edukačních programů nabízených kulturními organizacemi.

6 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ad.	a další
ADHD	attention deficit hyperactivity disorder (hyperkinetická porucha = porucha pozornosti s hyperaktivitou)
aj.	a jiné
apod.	a podobně
APZ	aktivní politika zaměstnanosti
a. s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
AV ČR	Akademie věd České republiky
BCO	Broadband Competence Office (uskupení centrály a územních koordinátorů, zřízené Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR za cílem dlouhodobě podporovat rozvoj vysokorychlostních sítí s velmi vysokou kapacitou na území naší republiky)
CZ-NACE	klasifikace ekonomických činností
CŽU	celoživotní učení
CŽV	celoživotní vzdělávání
ČB	České Budějovice
ČG	čtenářská gramotnost
ČJ	český jazyk
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DDM	dům dětí a mládeže
DOD	den otevřených dveří
DV	další vzdělávání
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
DZ ČR	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky
ekonom.	ekonomický
ETE	Jaderná elektrárna Temelín
EU	Evropská unie
fin.	finanční
Fy	fyzika
HK	Hospodářská komora
HW	hardware
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program
ICT	Information and Communication Technology (informační a komunikační technologie)
IKAP	projekt Implementace Krajského akčního plánu
IT	Information Technology (informační technologie)
Jč.	jihočeský

JČK	Jihočeský kraj
JČU	Jihočeská univerzita
JHK	Jihočeská hospodářská komora
JSRLZ	Jihočeská společnost pro rozvoj lidských zdrojů
JŠ	jazyková škola
KAP	Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
Kč	Koruna česká
KKOV	Kmenová klasifikace oborů vzdělávání
KP	kariérové poradenství
k. s.	komanditní společnost
KÚ	krajský úřad
M	Matematika
MAP	Místní akční plán rozvoje vzdělávání
MAS	Místní akční skupina
MG	matematická gramotnost
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ	maturitní zkouška
např.	například
NH	národní hospodářství
NNO	nestátní nezisková organizace
n. p.	národní podnik
NPI	Národní pedagogický institut
NPO	Národní plán obnovy
NSK	národní soustava kvalifikací
OJM	odlišný mateřský jazyk
OP	odborné předměty
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program zaměstnanost
OP ŽP	Operační program životní prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dětí
OŠMT	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy, Krajský úřad jihočeského kraje
OU	odborné učiliště
OV	odborný výcvik

PA	plán aktivit
P-AP	projekt Metodická podpora akčního plánování
p. b.	procentní bod
PedF	Pedagogická fakulta
PIK	podpora podnikavosti, iniciativy a kreativity
P-KAP	projekt Podpora krajského akčního plánování
PP	pedagogický pracovník
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PR	public relations (vztahy s veřejností)
PrŠ	praktická škola
PřF	Přírodovědecká fakulta
PTV	polytechnické vzdělávání
RT	realizační tým
RVP	rámcový vzdělávací program
RVP IT	rámcový vzdělávací program pro oblast Informatika
Sb.	Sbírka
SJZ	státní jazyková zkouška
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SPC	Speciálně pedagogické centrum
spol.	společnost
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SŠ	střední škola
SVP	speciální vzdělávací potřeby
SW	software
SWOT	zkratka pro vnitřní silné a slabé stránky organizace a příležitosti a hrozby z vnějšího prostředí organizace
ŠAP	Školní akční plán
ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠPP	školní poradenská pracoviště
ŠPZ	školské poradenské zařízení
ŠVP	školní vzdělávací program
TAČR	Technologická agentura České republiky
tis.	tisíc
tj.	tj.
TP	technické pracoviště
TV	technická výchova
ÚP	Úřad práce

vč.	včetně
VOŠ	vyšší odborná škola
VP	výchovný poradce
VŘ	výběrové řízení
VŠ	vysoká škola
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
v. v. i.	vědecká výzkumná instituce
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola
ZVaS	Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a Středisko služeb školám, České Budějovice, Nemanická 7
ŽL	živnostenský list

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- [1] Statistická ročenka Jihočeského kraje 2021. (ČSÚ, 2022), Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-jihoceskeho-kraje-2021> (staženo dne 9. 6. 2022)
- [2] Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji za školní rok 2020/2021. (OŠMT KÚ JČK, 2021)
- [3] OŠMT, (2022). Odbor školství mládeže a tělovýchovy, Krajský úřad JČK
- [4] Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Jihočeském kraji. (OŠMT KÚ JČK, 2020)
- [5] Přehled vysokých škol – Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/>
- [6] Rejstřík škol a školských zařízení – Dostupné z: <https://rejstriky.msmt.cz/rejskol/>
- [7] Věkové složení obyvatel podle jednotek věku – celkem (stav k 31. 12.). (ČSÚ) Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?&page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=DEMD010-C&skupId=3969&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_U%7E301_null_&katalog=33156&c=v3%7E3_RP2020&u=v480_VUZEMI_100_3034&str=v480&kodjaz=203 (staženo dne 24. 5. 2022)
- [8] Projekce obyvatelstva v krajích ČR - do roku 2070. Jihočeský kraj (ČSÚ, 2019) Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/hlavni-mesto-praha-b6xw2em115> (staženo dne 13. 4. 2022)
- [9] Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků základních škol na území Jihočeského kraje. (Trexima, spol. s r. o., 2022)
- [10] Šetření profesní orientace žáků posledních ročníků středních škol na území Jihočeského kraje. (Trexima, spol. s r. o., 2022)
- [11] Organizační statistika v Jihočeském kraji k 31. 12. 2021 (ČSÚ, 2022) Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/organizacni-statistika-v-jihoceskem-kraji-k-31-12-2021> (staženo dne 24. 6. 2022)
- [12] Regionální profil – shrnutí podmínek a faktorů ovlivňujících trh práce v kraji – Jihočeský kraj. (JSRLZ, 2020), Dostupné z: <https://www.impulsprokarieru.cz/download/60215e2b949c8999747807.pdf> (staženo dne 30. 3. 2022)
- [13] Statistická ročenka Jihočeského kraje 2019. (ČSÚ, 2019), Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-jihoceskeho-kraje-2019> (staženo dne 14. 6. 2022)
- [14] Mapování spolupráce škol a firem na odborném vzdělávání v Jihočeském kraji 2022 (Jihočeská hospodářská komora, 2022)
- [15] Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry – 2020, (ČSÚ, 2021) Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsps-rocni-prumery-2020> (staženo dne 10. 6. 2022)
- [16] Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – roční průměry – 2021, (ČSÚ, 2022) Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsps-rocni-prumery-2021> (staženo dne 2.8. 2022)
- [17] Statistika & my, časopis Českého statistického úřadu (2020). ročník 10, číslo 09/2020, Ubývalo nezaměstnaných, přibývalo volných míst, str. 26, Dostupné z: https://www.statistikaamy.cz/wp-content/uploads/2020/09/09_2020_Statistika-a-My_web_archiv.pdf (zobrazeno dne 8. 6. 2022)
- [18] Zpráva o situaci na trhu práce v Jihočeském kraji, o realizaci APZ v roce 2021 a Strategie APZ pro rok 2022. (ÚP České Budějovice, 2022), Dostupné z: https://www.uradprace.cz/documents/37855/904397/Rocni_JCK_2021.pdf/b1f769f7-680d-b402-a9ba-c09efd75c760 (staženo dne 1. 6. 2022)
- [19] Zpráva o situaci na trhu práce v Jihočeském kraji, o realizaci APZ v roce 2019 a Strategie APZ pro rok 2020. (ÚP České Budějovice, 2020), Dostupné z: https://www.uradprace.cz/documents/37855/904397/Rocni_JCK_2019.pdf/77871dc4-73b5-def6-9215-dac1135c2067 (staženo dne 8. 6. 2022)
- [20] Prezentace Situace na trhu práce v Jihočeském kraji (Výkonná rada Jihočeského paktu zaměstnanosti, konaná dne 27. 6. 2022)
- [21] Schlüsseldaten über Europa, Ausgabe 2021, (2021, Eurostat) Dostupné z [www: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/13576303/KS-EI-21-001-DE-N.pdf/9550ec62-f5f4-4a35-2947-9ba124fe3406](https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/13576303/KS-EI-21-001-DE-N.pdf/9550ec62-f5f4-4a35-2947-9ba124fe3406) (staženo dne 8. 6. 2022)

- [22] Nezaměstnanost absolventů středních a vyšších odborných škol v Jihočeském kraji. (NPI, 2021), Dostupné z: https://www.infoabsolvent.cz/Temata/Download?Soubor=V-2.0.63_Nezamestnanost_absolventu_skol_JCK_2021.pdf (staženo dne 8. 6. 2022)
- [23] Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2021 (NPI, 2021) Dostupné z: <https://infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-178&NazevSeo=Nezamestnanost-absolventu-skol-se-strednim-a-> (staženo dne 14. 3. 2022)
- [24] Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a budoucí výzvy a transformace trhu práce 2021/2022. (NPI, 2022) Dostupné z: https://www.infoabsolvent.cz/Temata/Download?Soubor=F-9.0.180_Vyvoj_vzdelanostni_a_oborove_struktury_zaku_a_studentu_ve_strednim_a_vyssim_odbornem_vzdel.pdf (staženo dne 14. 6. 2022)
- [25] Operační program Jan Amos Komenský – Dostupné z: <https://opjak.cz/>
- [26] Podnikavost a její podpora ve vzdělávání. Podkladový dokument pro kulatý stůl Národního konventu o EU. HK ČR, 2015, Dostupné z: https://narodnikonvent.cz/wp-content/uploads/sites/5/2021/12/Podkladovy-material_podnikavost.pdf (staženo dne 10. 11. 2022)
- [27] Pojetí tematické oblasti v projektu P-KAP. Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativě, NPI, 2021
- [28] Pojetí tematické oblasti v projektu P-KAP. Podpora polytechnického vzdělávání. NPI, 2021
- [29] Doporučení rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení, In: Úřední věstník Evropské unie, 4. 6. 2018, Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)), (staženo dne 20. 6. 2022)
- [30] České odborné vzdělávání přehledně ze dne 6. 10. 2022, Dostupné z: <https://www.npi.cz/aktuality/9119-ceske-odborne-vzdelavani-prehledne>, (náhled dne 10. 10. 2022)
- [31] Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, MŠMT 2020
- [32] Pojetí tematické oblasti v projektu P_KAP. Odborné vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli, NPI, 2021
- [33] Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji, NPI v rámci P-KAP, 2021
- [34] Pojetí tematické oblasti v projektu P_KAP. Rozvoj kariérového poradenství včetně prevence předčasných odchodů ze vzdělávání, NPI, 2021
- [35] Důkazy k celoživotnímu poradenství. Přehled nejdůležitějších zjištění pro účinnou politiku a praxi, Centrum Euroguidance, Dům zahraniční spolupráce, 2015, Dostupné z: <http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/czech/dukazy-k-celozivotnimu-poradenstvi-prehled-nejdulezitejsich-zjisteni-pro-ucinnou-politiku-a-praxi>, (staženo dne 25. 11. 2022)
- [36] Pojetí tematické oblasti v projektu P-KAP. Čtenářská a matematická gramotnost, NPI, 2021
- [37] Statistická ročenka školství - výkonové ukazatele školního roku 2021/2022, Dostupné z: <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp>, (náhled dne: 12. 9. 2022)
- [38] Podpora vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků v ZŠ a SŠ, ČŠI, 2022, Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Podpora-vzdelavani-nadanych-a-m>, (staženo dne: 12. 9. 2022)
- [39] Podpora pedagogických, didaktických a manažerských kompetencí pracovníků ve vzdělávání, metodický materiál P-AP
- [40] Pojetí tematické oblasti v projektu P-KAP. Rozvoj škol jako center celoživotního učení. NPI, 2021
- [41] Náš pohled na učení se mění, NPI, Dostupné z: https://www.npi.cz/images/refernet_pohled_na_uceni.pdf, (staženo dne 17. 10. 2022)
- [41] Odbor statistiky, analýz a rozvoje eEducation, MŠMT, Dostupné z: https://dsia.msmt.cz/vystupy/vu_vs_f2.html, (náhled dne 20. 12. 2022)
- [42] Věnovat čas začínajícímu učiteli se vyplatí, Dostupné z: <https://www.edu.cz/venovat-cas-zacinajicimu-uciteli-se-vyplati/> (náhled dne 20. 12. 2022)

^[43] Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství, Technologická agentura ČR, realizace 7/2022- 3/2023, Výstupy dostupné z: <https://www.edu.cz/kraje-od-msmt-dostaly-datove-sety-pro-pripravu-krajskych-akcnich-planu/#dalsi-aktivita> (náhled dne 02. 05. 2023)

Další zdroje:

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2020 (MPSV, 2021) Dostupné z:

https://www.mpsv.cz/documents/20142/2419647/Anal%C3%BDza_text_2020.pdf/3052205e-07fb-99a3-fbac-e43d3138c7e1 (staženo dne 1. 6. 2022)

Struktura zaměstnanosti Jihočeský kraj. (NPI, 2021) Dostupné z:

https://www.infoabsolvent.cz/Temata/Download?Soubor=V-2.0.46_Struktura_zamestnanosti_JCK_2020.pdf (staženo dne 14. 6. 2022)

8.1 SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI POLYTECHNICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Nedostatek technicky a řemeslně vzdělaných absolventů.	Nedostatečná motivace žáků k polytechnickému vzdělávání. Nevhodně zvolená náborová strategie středních škol, nedostatečná komunikace s rodiči, neznalost obsahové náplně ze strany školních poradců ZŠ.	Zvýšit povědomí veřejnosti o perspektivě oborů s polytechnickým zaměřením. Realizace volnočasových aktivit s prvky polytechnické výuky, určené pro širokou veřejnost (žáci, učitelé, rodiče).
Předčasné odchody žáků z oborů polytechnického zaměření.	Ztráta motivace žáků setrvat v oboru, zapříčiněná mnoha různými faktory, jako např. nízká kvalita poskytovaného vzdělávání, chybějící nabídka dalších volnočasových aktivit v daném oboru, zastaralé vybavení i postupů, nefunkční pedagogicko-poradenská síť. Nevhodně zvolený obor při přechodu ze ZŠ.	Vytvoření nabídky polytechnických workshopů pro žáky ZŠ/SŠ s větší mírou zapojení odborníků z praxe, podpora sdílené odpovědnosti za budoucnost žáka na straně základních i středních škol, cílená účast školních výchovných a kariérových poradců na těchto aktivitách.
Rostoucí náklady na materiální a personální zabezpečení polytechnického volnočasového vzdělávání, spojená s nízkou úrovní spolupráce ZŠ/SŠ/DDM, zaměstnavatelů a dalších regionálních aktérů.	Součástí výuky polytechnického vzdělávání jsou především laboratorní pokusy, cvičení, exkurze a rovněž zapojení žáků do soutěží a olympiád a spolupráce SŠ se ZŠ se zaměstnavateli. S tím souvisí potřeba moderního vybavení, případně i možnost využití a prezentace strojů a zařízení žáky ZŠ/SŠ. Tyto aktivity jsou však velmi nákladné a pro některé školy se jejich provoz může stát nevhodným, resp. pro rodiče se mohou tyto aktivity stát nedostupnými. Nedochozí k cílenému sdílení zdrojů a zkušeností, např. formou sdílených laboratoří apod.	Díky navrhovanému opatření dojde k lepší dostupnosti moderního vybavení pro širší skupiny žáků. Polytechnické soutěže a polytechnické příměstské tábory mohou motivovat relativně velkou skupinu žáků, kteří by se jinak pro studium oboru s polytechnickým zaměřením vůbec nerozhodli.
Nedostatek technicky a řemeslně vzdělaných a připravených absolventů s ambicí pracovat v oboru.	Klesající zájem o perspektivní technické a řemeslné obory.	Zvýšení motivace žáků pro technické obory na MŠ, ZŠ a SŠ a vyhledávání vysoce motivovaných a nadaných žáků o techniku.
		Zvýšení zájmu formou mimoškolní odborné činnosti.
	Nedostatečný konkretizovaný (dovednosti, kompetence absolventů)	Systematická a koncepční spolupráce s MŠ, ZŠ a DDM formou odborných kroužků, projektových dnů, v SŠ nebo přímo ZŠ.
		Spolupráce ZŠ a zaměstnavatelů na platformě setkávání VP ZŠ, SŠ a personalistů firem formou metodických workshopů a konferencí.
		Podpora ze strany hospodářské komory a odborných skupin pro

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
	zájem zaměstnavatelů pro novou digitální gramotnost.	průmysl 4.0 a virtuální realitu.
	Nedostatečný přehled žáků, jejich rodičů a pedagogů ZŠ v problematice využívání digitálních dovedností v praxi (aplikace digitální gramotnosti nejen v průmyslu).	Prostřednictvím znalostí a dovedností pedagogů SŠ a odborných profesních skupin (exkurze, workshopy, konference...) zvýšit přehled a orientaci v dané problematice.
	Nedostatečná motivace žáků k zaměstnání ve firmách plynoucí z neznalosti prostředí.	Již v průběhu studia aktivovat motivace žáků k uplatnění ve firmách (forma praxí, exkurzí, brigád); finanční motivace.
	Systematická informovanost (rodiče, žáci, zaměstnavatelé, pedagogická veřejnost) o obsahu moderního technického vzdělávání a polytechnického vzdělávání na středních školách.	Zlepšení povědomí o technickém vzdělávání a možnostech uplatnění absolventů u veřejnosti – soutěže, výstavy, dny otevřených dveří, projektové dny. Spolupráce se zaměstnavateli při propagaci technických oborů vzdělávání.
	Udržení a neustálá kontinuální modernizace materiálního a personálního zabezpečení výuky na středních školách.	Pravidelná modernizace nových technologií a technického vybavení do SŠ v souladu s vývojem nové digitální a environmentální budoucnosti
Mylné názory, nedostatečné znalosti rodičů o technických oborech, a hlavně o budoucím uplatnění absolventů.	Nedostatečná spolupráce s rodiči na všech úrovních a jejich nezájem.	Propagace technických učebních oborů s výučním listem a s maturitou ze strany škol, zaměstnavatelů, hospodářské komory.
		Zvýšit informovanost rodičů žáků ZŠ – průběžně s nimi pracovat od 6. ročníku.
Nedostatečná společenská prestiž technického vzdělání v očích veřejnosti.	Nedostatečná nenucená celospolečenská propagace technických profesí a průmyslu.	Zvýšit obecné propagační úsilí ze strany špičkových firem, hospodářské komory, ale i kulturních a společenských institucí.
Nedostatek technicky vzdělaných pedagogů v moderních technologiích.	Motivace k novým trendům a k nejmodernějším digitálním technologiím	Vzájemná spolupráce mezi školami podobného typu a institucemi (VŠ, výzkumné projekty, firmy využívající nejmodernější digitální procesy) stáže pedagogů. Cílená odborná školení pedagogů.
	Stárnutí PP, nedostatek vyučujících odborných předmětů.	Výchova a motivace vhodných absolventů SŠ směrem k profesní dráze učitele OV a OP.

8.2 SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI PODPORA ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Stále nejsou v potřebné míře naplňovány požadavky strategických materiálů v oblasti vzdělávací politiky, zejména naplňování kompetenčního zaměření.	Málo příležitostí pro pedagogické pracovníky setkávat se s funkčními příklady konstruktivistické výuky napříč předměty.	Pedagogičtí pracovníci na základě vlastního prožitku vyhodnocují přínosy konstruktivistického způsobu zprostředkování poznání; ve své výuce častěji volí tuto cestu, která zabezpečuje i rozvoj klíčových kompetencí po boku získávání odborných znalostí.
	Málo příležitostí pro sdílení příkladů dobré praxe v profesních skupinách.	Nabídka otevřených hodin zkušených učitelů napříč vzdělávacími obory.
Málo příležitostí pro aktivní činnost žáků v hodinách.	Učitelé často ve výuce dominují, resp. řídí poznávací proces.	Učitelé postupně předávají žákům zodpovědnost za jejich vlastní učení; více než zprostředkovateli poznání se stávají průvodci svým žákům na cestě k poznání; volí principy odpovědného učení.
Převažující sumativní hodnocení.	Málo zkušeností učitelů s příklady dobré praxe v oblasti efektivního poskytování zpětné vazby, resp. celá oblast formativního přístupu.	Trénink pedagogických pracovníků v oblasti mentorských dovedností; následné využívání otevřených otázek a formativního přístupu ve školní praxi.
Nižší úroveň čtenářské gramotnosti u některých žáků; nechutí ke čtení.	Setrvávající představy některých pedagogů o čtenářství pouze v mezích českého jazyka. Nedostatečné příležitosti pro práci s textem mimo hodiny českého jazyka.	Na základě absolvování vzdělávacího cyklu v oblasti čtenářské gramotnosti pedagogové zařazují efektivní práci s textem do své výuky napříč vzdělávacími obory; připravují čtenářské lekce; organizují dílny čtení; otevírají své hodiny ostatním pedagogům; podílejí se na některé z forem kolegiální spolupráce.

8.3 SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI PODPORA MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Stále nejsou v potřebné míře naplňovány požadavky strategických materiálů v oblasti vzdělávací politiky, zejména naplňování kompetenčního zaměření.	Málo příležitostí pro pedagogické pracovníky setkávat se s funkčními příklady konstruktivistické výuky napříč předměty.	Pedagogičtí pracovníci na základě vlastního prožitku vyhodnocují přínosy konstruktivistického způsobu zprostředkování poznání; ve své výuce častěji volí tuto cestu, která zabezpečuje i rozvoj klíčových kompetencí po boku získávání odborných znalostí.
	Málo příležitostí pro sdílení příkladů dobré praxe v profesních skupinách.	Nabídka otevřených hodin zkušených učitelů napříč vzdělávacími obory
Málo příležitostí pro aktivní činnost žáků v hodinách.	Učitelé často ve výuce dominují, resp. řídí poznávací proces.	Učitelé postupně předávají žákům zodpovědnost za jejich vlastní učení; více než zprostředkovateli poznání se stávají průvodci svým žákům na cestě k poznání; volí principy odpovědného učení.
Převažující sumativní hodnocení.	Málo zkušeností učitelů s příklady dobré praxe v oblasti efektivního poskytování zpětné vazby, resp. celá oblast formativního přístupu.	Trénink pedagogických pracovníků v oblasti mentorských dovedností; následné využívání otevřených otázek a formativního přístupu ve školní praxi.
Nižší úroveň matematické gramotnosti u některých žáků.	Nízká podpora pedagogických pracovníků v inovativních postupech matematické gramotnosti.	Na základě absolvování vzdělávacího cyklu pro pedagogické pracovníky v oboru matematické gramotnosti pedagogové ve svých hodinách propojují matematiku s okolním světem, vedou smysluplnou výuku, která žáky aktivizuje, rozvíjí jejich kreativní myšlení namísto vbuzování obav.

8.4 SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI ROZVOJ POTENCIÁLU KAŽDÉHO DÍTĚTE/ŽÁKA/STUDENTA/ÚČASTNÍKA NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Extrémní nárůst forem rizikového chování, agrese a intolerance.	Nízká socializace dětí a mládeže (karanténní opatření-Covid, sociální síť, vzájemná izolace, extremismus a intolerance apod.). Atomizace, nefunkční a nepodnětné rodinné prostředí. Nárůst diagnostikovaných psychiatrických a psychických poruch.	Zvýšení dostupnosti a realizace programů řešící socializaci dětí a mládeže. Zajištění odborných/intervenčních programů pro kolektivy, jež vykazují formy rizikového chování, vyplývající z nedostatečné socializace a tolerance. Vzdělávání, metodické vedení a podpora pedagogů v prevenci agrese, intolerance a šikaně mezi žáky.
Nedostatečná podpora pedagogů při zjištění rizikového chování ve třídách.	Nízká úroveň pedagogů pro řešení rizikového chování ve třídách vyplývající z pregraduálního a postgraduálního vzdělávání.	Vedení pedagogů k efektivnímu řešení vzniklého rizikového chování a minimalizace dopadů na školní kolektiv a jednotlivce.
Nedostatečná práce v řešení zjištěného rizikového chování u žáků a třídních kolektivů.	Nízká vybavenost dovednostmi pedagogů dovednostmi k diagnostice a zvládnutí identifikovaného rizikového chování.	Zajištění dostatečných kompetencí a dovedností pedagogů prostřednictvím vzdělávání pedagogů v oblasti řešení rizikového chování ve školách. Metodické vedení pedagogů a jejich podpora při řešení rizikového chování ve školách či zvládnutí traumatu. Vlastní zapojení pracovníků „Centra prevence“ při poskytování specifických služeb (např. intervence ve třídách) třídním kolektivům, pedagogům a pedagogickým sborům, včetně vedení škol.
	Roztříštěnost a nejednotnost preventivního či intervenčního působení všech zúčastněných složek (žák, rodič, pedagog, vedení školy a případných dalších zúčastněných subjektů např. OSPOD apod.).	Jednotný postup všech složek při řešení rizikového chování a sjednocenému konceptu působení poskytované „Centrem prevence“ u všech zúčastněných složek a subjektů. Nastavení konkrétních programů a opatření, vedoucích k odstranění či minimalizaci dopadů vyplývajících z rizikového chování.
	Nízká angažovanost, nesouhlas či konflikt zúčastněných složek (žák, rodič, pedagogický sbor, vedení škol a případných dalších zúčastněných subjektů např. OSPOD apod.) při řešení vzniklého rizikového chování.	Motivace a případná mediace jednotlivých složek vedoucí k požadované změně zajišťovanou odbornými pracovníky „Centra prevence“.
	Není organizace či systémové opatření, které by poskytovalo podporu a sjednocené/koncepční působení při řešení rizikového chování u všech zúčastněných stran (žák, zákonný zástupce, pedagog, vedení školy a případných dalších	Poskytování odborných preventivních/intervenčních služeb jednotlivcům (žák, zákonný zástupce, pedagog, vedení škol apod.) či kolektivům (třídní kolektiv, pedagogický sbor apod.) nebo organizacím (konzultace s pracovníky OSPOD; NNO

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
	zúčastněných subjektů např. OSPOD apod.).	apod.).
Nedostatečná včasná identifikace rizikového chování včetně správného vyhodnocení závažnosti.	Neadekvátně nízká vybavenost škol diagnostickými nástroji a odbornými dovednostmi vyplývající z nízké erudovanosti pedagogů pro řešení rizikového chování. Možné ovlivňování či předjímání výsledků šetření/diagnostiky rizikového chování vyplývající z vnitřních a vnějších vlivů na školu, pedagoga apod. V regionu není dostatečná kapacita nezávislých odborných pracovníků působících mimo školu pro objektivní posouzení/diagnostiku výskytu a závažnosti rizikového chování.	Posílení a vzdělávání pedagogických pracovníků škol odbornými znalostmi a diagnostickými nástroji identifikující výskyt a závažnost rizikového chování. Zajištění diagnostiky včetně možné návazné preventivní nebo intervenční činnosti nezávislým subjektem na škole mající odpovídající vzdělání, znalosti, nástroje a kompetence k identifikaci a závažnosti rizikového chování.
Nedostatečná kapacita pro dlouhodobé odborné vedení/intervence pro klienty, zákonné zástupce či pedagogy.	Nedostatečná kapacita k tomu určených zařízení v důsledku nárůstu rizikového chování v populaci.	Poskytování odborného vedení/intervence prostřednictvím pracovníků prevence skupinovou či individuální formou.
Žádná či velmi nízká podpora zúčastněných stran při řešení vzniklého rizikového chování.	Absence subjektu, který by koordinoval činnosti a realizoval jednotné působení pro všechny zúčastněné složky v individuální či skupinové činnosti.	Zajištění a vznik koordinační/ realizační složky vedené nezávislým subjektem prostřednictvím erudovaných odborných pracovníků „centra prevence“.
Nízká či minimální úroveň poskytování návazné péče po řešení rizikového chování, včetně dlouhodobého udržení požadované změny.	V současné době jsou řešeny pouze akutní/aktuální problémy identifikované jako rizikové chování, avšak absentuje návazná péče k dlouhodobému udržení žádoucího stavu.	Dlouhodobá podpora a udržení žádoucí změny prostřednictvím návazných programů v individuální či skupinové činnosti zajišťované pracovníky „Centrem prevence“ Metodické vedení pedagogů, zákonných zástupců a případně individuální či skupinová činnost se žáky zapojených do rizikového chování apod..
V regionu absentuje subjekt, který by poskytoval nezávislé posouzení včetně identifikace a následného řešení při podezření či výskytu rizikového chování s možností odborného a metodického vedení.	V regionu absentuje zařízení, které by bylo mezičlánkem mezi školou a ČŠI, které by mohlo vykonat službu nezávislého „arbitra“.	Nezávislé posouzení výskytu a závažnosti rizikového chování ve třídách/školách při podání podnětu školou, zákonným zástupcem, žákem či dalším subjektem.
Absence subjektu poskytující okamžitou krizovou intervenci pro školy a třídní kolektivy.	Individuální krizovou intervenci poskytují zdravotnická zařízení, avšak absentuje organizace poskytující krizové/intervenční služby v případě mimořádné události v kolektivu/škole (úmrtí, závažná agrese, sebevraždě jednání apod.)	Poskytování krizové intervence erudovanými odborníky „Centra prevence“ směřované ke kolektivům či jednotlivcům. Ošetřování post traumatu u jednotlivců či kolektivů.
Absence práce se skupinami vykazující zapojení do rizikového chování.	Zařízení působící v regionu v současné době fungují mimo školský systém.	Vznik a vedení „vrstevnických“ skupin pro děti a mládež vykazující specifické formy rizikového chování.
Nedostatečná kapacita odborných pracovníků (psycholog, speciální či sociální pedagog, metodik, sociální pracovník či mediátor a lektor) pro	Stávající kapacity organizací poskytující odborné služby nepostačují svou kapacitou potřebám regionu. Poskytované služby nejsou	Navýšení kapacit a tím i dostupnost potřebných odborných služeb v Jč. regionu. Vedení a koordinování odborné činnosti

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
pokrytí výše uvedených služeb.	koordinovány a vedeny „pod jednou střešou“ a nejsou specializovány pro oblast školství. V regionu není dostatečná podpora (dotace apod.) pro vznik organizací poskytující odborné služby. Nízká dostupnost odborných služeb v některých regionech Jihočeského kraje.	(individuální a skupinové) jednou organizací se specializací pro oblast školství. Iniciace dotačního titulu pro vznik organizací poskytující odborné služby a zajištění dlouhodobého financování stávajících organizací. Dostupnost služeb v regionu prostřednictvím pracovišť PPP, kde v každém regionu působí metodik prevence a návazně pracovníci centra prevence při PPP budou mít působnost v rámci celého JČ. regionu.
Nedostatečné naplňování požadavků MŠMT v oblasti podpory nadání.	Nedostatečná orientace některých pedagogů v problematice podpory nadání.	Pedagogové absolvující vzdělávací akce v oblasti podpory nadání se orientují v problematice podpory nadání a volí správné didaktické postupy práce s nadanými.
Vedení některých škol nemá nastavenou strategii ve vzdělávání nadaných žáků.	Málo zkušeností některých vedoucích pracovníků škol při stanovení vhodné strategie školy ve vzdělávání nadaných.	Vedení školy spolu s pedagogy nastavuje vyhovující strategii školy ve vzdělávání nadaných žáků.
Některé školy neví, jak postupovat při organizaci výuky nadaných, jaká podpůrná opatření využít.	Malý počet nabídek individuální podpory školám v oblasti podpory nadání.	Individuální podpora školám, ve kterých byl identifikován nadaný žák.
Pocit izolovanosti nadaných dětí, nepochopení těchto dětí kolektivem.	Nedostatek příležitosti k setkávání nadaných dětí.	Možnost pro nadané děti stejných zájmů potkávat se.
Nedostatečná podpora učitelů běžné ZŠ nebo SŠ při práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami či s žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí. Nedostatečná podpora sociálně a ekonomicky znevýhodněných dětí a žáků (dostupnost stravování, zájmového vzdělávání ad.).	Nevyhovující podmínky k podpoře rozvoje kompetencí pedagogických pracovníků základních a středních škol v oblasti společného vzdělávání, rozdílná metodická podpora, chybí motivace pedagogických pracovníků. Zhoršující se sociálně ekonomické podmínky rodin.	Podpora rovných příležitostí ve vzdělávání prostřednictvím posílení odborné kapacity a kompetencí pro práci s různorodými skupinami dětí a žáků a podpory pedagogických pracovníků při budování zdravého klimatu školy či konkrétní třídy; dále prostřednictvím podpory sociálně a ekonomicky znevýhodněných dětí a žáků.
Narušené či nezdravé vztahy v pedagogickém sboru (mezi pedagogy navzájem, s vedením, sboru jako celku), které se přenáší do jednotlivých tříd.	Minimální práce se vztahy na pracovišti (vedení škol tomu nevěnuje pozornost). Feminizace školství (nedostatek polarit, mužského pohledu na věc).	Velmi užitečným přínosem supervize je chápání problémů jako interpersonálních (ne intrapsychických). Jsou to vztahy, ostatní lidé v systému, kteří formují náš pohled na svět i na nás samé. Konverzace v chráněném prostoru supervize nám pomáhá pěstovat vztahy na pracovišti, uvědomit si dopad názorů ostatních na mě a i mých názorů na okolí.
Relativně malá schopnost sebereflexe práce pedagoga.	Uspěchaná, hektická doba, ve které (nejen) pedagogové žijí, která jim prakticky nedovoluje zastavit se a reflektovat svou práci.	Často zde hraje ústřední roli čas. Così stále kvapem činíme a to nám nedovolí se na chvíli zastavit, přestat činit a o našem činnosti přemýšlet. Supervize nám tento prostor pomáhá vytvořit a čas pro tuto specifickou činnost přemýšlení o činnosti definuje jako cenný (mimo jiné také tím, že je to

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
		služba relativně drahá).
Nezavedený, neznámý a nepoužívaný nástroj supervize ve školství (oproti sociálnímu a zdravotnickému sektoru).	Vysoká cena a relativní nedostatek supervizorů specializovaných na školskou oblast.	Oslovení nových supervizorů zaměřených na pedagogickou oblast, finanční podpora cílenými projekty.
Individualismus pedagogů, malá efektivita v oblasti spolupráce, nepochopení a nedocnění práce druhého. Nízká motivace všech zainteresovaných (ředitel, pedagogové, výchovní poradci atd.).	Pedagog je na svou školskou éru připravován na fakultách systémem „téměř dokonalé bytosti“, která nesmí ukazovat své slabiny. Strach ukázat kolegovi, že mi něco nejde – nefunguje ve třídě.	Supervizí zprůhledňujeme své postoje, názory a myšlenky. Do hlav si navzájem nevidíme, zato máme obdivuhodný talent vytvářet si domněnky o tom, co se komu v hlavě děje a vytvářet si divoké interpretace toho, proč co kdo udělal (zpravidla v těchto fantaziích hrajeme zrovna my hlavní roli, ač jsme tomu druhému v drtivé většině případů naprosto ukradení). Když zpřístupníme, ozřejmíme naše myšlenky, naše chování, naše pocity ... věci se rozuzlovávají, rozjitřené emoce se utišují...
Nárůst výskytu rizikového chování včetně záškoláctví, šikany a kyberšikany, rasismu...	Nedostatečné zavedení inkluze jako myšlenkového proudu ve školství – nepřijetí ze strany pedagogů.	Zavedení supervizního prostoru a času, kde se dá o problému otevřeně hovořit ve smyslu podpory jednotlivců, kteří přicházejí s dobrou praxí – ukazovat, že „to jde“.
	Malá spolupráce mezi asistenty a pedagogy. Nízká kvalifikační úroveň asistentů.	Zavedení supervizního prostoru a času, kde lze vedení přinášet skupinové podněty ke změně (oproti jednotlivým stížnostem).
Školy nevěnují dostatečnou pozornost začlenění mediální gramotnosti do výuky.	Mediální gramotnost není samostatnou vzdělávací oblastí, je součástí jiných vzdělávací oblastí nebo je tato oblast v RVP a ŠVP často velice formální.	Zpracování metodiky výuky mediální gramotnosti na každé škole.
Nedostatečné kompetence učitelů k výuce mediální gramotnosti.	Učitelé nejsou aprobovaní pro výuku mediální gramotnosti, vyučují mediální gramotnost jako součást jednotlivých předmětů. Výuka je nesystematická.	Nabídnou kvalitní semináře z oblasti mediální gramotnosti s odkazy na aktuálně dostupné zdroje.
	Pedagogické fakulty začaly vzdělávat studenty v oblasti mediální gramotnosti až v současné době. Učitelé působící na školách nemají dostatečné vzdělání v oblasti mediální gramotnosti.	Zvýšení znalostí učitelů v oblasti mediální gramotnosti s externími lektory a systémem workshopů pro učitele.
	Chybějící didaktika mediální gramotnosti.	Zavedení nových aktivizujících metod do výuky mediální gramotnosti založených na kreativitě žáků s využitím projektové výuky a IT technologií.
Nedostatečné znalosti žáků v oblasti mediální gramotnosti.	Nedostatečná pozornost věnovaná ze strany škol výuce mediální gramotnosti.	Stanovení cílů pro jednotlivé ročníky včetně využití mezipředmětových vazeb, které povedou ke zvýšení znalostí žáků v oblasti mediální gramotnosti a nabídka cílených programů s externími lektory.
Nedostatečná podpora veřejnosti a zejména rodičů k výchově	Veřejnost vnímá mediální gramotnost jen zkratkovitě (influencing, fake	Nabídka cílených programů s externími lektory rodičům formou interaktivních

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
k mediální gramotnosti.	news), mediální gramotnost není chápána v celé její šíři.	webinářů.

8.5 SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI PODPORA PEDAGOGICKÝCH, DIDAKTICKÝCH A MANAŽERSKÝCH KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Nedostatečná podpora vzdělávání pedagogických pracovníků.	Technologický růst, návaznost na Strategii 2030+. Rostoucí míra požadavků pracovníků škol na specifická odborná školení.	Podpora specifických školení pedagogických pracovníků.
Nedostatečná podpora vzdělávání nepedagogických pracovníků.	Neustálé novinky v oblasti ekonomiky školy.	Podpora specifických školení nepedagogických pracovníků.
	Většina vzdělávacích aktivit je směřována na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení.	Zajištění konzultací, setkání a poradenství k posílení kompetencí nepedagogických pracovníků v oblasti školství.
Nevyhovující podmínky k podpoře rozvoje kompetencí nepedagogických pracovníků, nové předpisy a vyhlášky.	Nedostatky v předávání informací a aktuálních výstupů zákonodárství a řešení konkrétních problémů pro práci nepedagogických pracovníků.	Odborná setkání a workshopy jednotlivých skupin nepedagogických pracovníků se zaměřením na aktuální znění zákonů a vyhlášek.
	Nedostatek času na sdílení zkušeností v dané problematice.	Sdílení zkušeností jednotlivých skupin nepedagogických pracovníků a příkladů dobré praxe.
Nárůst počtu úkolů, hledání individuálních cest řešení místo vzájemného sdílení .	Individuální řešení problémů v jednotlivých školách a školských zařízeních.	Možnost nalézt společné řešení na stejné problémy.
Chybí společná sdílená platforma.	Dosud se společné problémy škol a školských zařízení na úrovni nepedagogických pracovníků neřešily.	Vytvoření on-line prostředí pro sdílení výstupů se setkávání.
Stále nejsou v potřebné míře naplňovány požadavky strategických materiálů v oblasti vzdělávací politiky, zejména naplňování kompetenčního zaměření.	Málo příležitostí pro pedagogické pracovníky setkávat se s funkčními příklady konstruktivistické výuky napříč předměty.	Pedagogičtí pracovníci na základě vlastního prožitku vyhodnocují přínosy konstruktivistického způsobu zprostředkování poznání; ve své výuce častěji volí tuto cestu, která zabezpečuje i rozvoj klíčových kompetencí po boku získávání odborných znalostí.
	Málo příležitostí pro sdílení příkladů dobré praxe v profesních skupinách.	Nabídka otevřených hodin zkušených učitelů napříč vzdělávacími obory.
Málo příležitostí pro aktivní činnost žáků v hodinách.	Učitelé často ve výuce dominují, resp. řídí poznávací proces.	Učitelé postupně předávají žákům zodpovědnost za jejich vlastní učení; více než zprostředkovateli poznání se stávají průvodci svým žákům na cestě k poznání; volí principy odpovědného učení.
Převažující sumativní hodnocení.	Málo zkušeností učitelů s příklady dobré praxe v oblasti efektivního poskytování zpětné vazby, resp. celá oblast formativního přístupu.	Trénink pedagogických pracovníků v oblasti mentorských dovedností; následné využívání otevřených otázek a formativního přístupu ve školní praxi.
Nižší úroveň čtenářské gramotnosti u některých žáků; nechutí ke čtení.	Setrávající představy některých pedagogů o čtenářství pouze v mezích českého jazyka. Nedostatečné příležitosti pro práci s textem mimo hodiny českého jazyka.	Na základě absolvování vzdělávacího cyklu v oblasti čtenářské gramotnosti pedagogové zařazují efektivní práci s textem do své výuky napříč vzdělávacími obory; připravují

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
		čtenářské lekce; organizují dílny čtení; otevírají své hodiny ostatním pedagogům; podílejí se na některé z forem kolegiální spolupráce.
Některé školy nedisponují kvalitním strategickým plánem.	Chybějící průprava zejména nových vedoucích pracovníků v oblasti strategického plánování.	Komplexní podpora ve strategickém plánování vč. individuální přístupu.
Nesnadná orientace vedoucích pedagogických pracovníků v množství řešené školské problematiky; zahlcení.	Malé nabídky (případně cenově nákladné) individuální podpory v celé šíři řešené problematiky vedoucího pracovníka: školství, ekonomika, právo, management, pedagogika aj.	Dostupná individuální podpora ze strany odborníků. Kvalitní vzdělávací cykly zahrnující komplex kompetencí vedoucího pracovníka.

8.6 SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI DIGITÁLNÍ KOMPETENCE

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Nízká úroveň vhodného zapojení digitálních technologií do výuky. Nízká úroveň digitálních dovedností žáků a učitelů.	Pomalá reakce vzdělávací soustavy na rozvoj digitálních technologií ve společnosti.	Cílená metodická podpora pedagogických pracovníků, a to jak formou metodických materiálů, vzděláváním pedagogů, individuálním poradenstvím.
		Seznámení pedagogů s využitím digitálních kompetencí v praxi (poznání nových trendů, technologií, sdílení dobré praxe, získání nových poznatků).
Nízká úroveň digitálních dovedností žáků.	Nízká dostupnost aktivit, které rozvíjejí digitální kompetence u žáků ZŠ/SŠ.	Vytvoření souboru interaktivních vzdělávacích a doprovodných aktivit pro žáky ZŠ/SŠ v oblasti rozvoje kompetencí pro digitální dovednosti.
Nízká úroveň sdílení inspirativní praxe mezi školami i mezi regiony.	Nedostatečná podpora síťování zainteresovaných aktérů na regionální i celorepublikové úrovni.	Ustanovení pracovní skupiny a následná pravidelná setkávání zástupců zainteresovaných regionálních aktérů.

8.7 SCHÉMATA KLÍČOVÉ OBLASTI CELOŽIVOTNÍ UČENÍ

PROBLÉM	PŘÍČINA/Y	ŽÁDOUCÍ ZMĚNA/CÍL
Nezájem o akreditaci autorizované osoby.	Vysoká administrativní zátěž.	Vyšší počet autorizovaných osob.
Malé povědomí o NSK a možnostech dalšího vzdělávání mezi občany, zaměstnavateli, ale i některými institucemi.	Malá propagace NSK.	Rozšíření informací o NSK k široké veřejnosti.
Nedostatečné využití odborných kapacit organizací v oblasti kultury v systému vzdělávání.	Organizační překážky při spolupráci mezi kulturními organizacemi a školami.	Zapojení organizací z oblasti kultury do systému celoživotního vzdělávání.
	Neodpovídající prostorové a technické zázemí.	Vybudování vhodných prostor, pořízení vybavení a vytvoření nabídky relevantních vzdělávacích aktivit.
Edukační programy ze strany kulturních organizací pro školy nejsou součástí výuky ve všech školách.	Nedostatečná informovanost ředitelů škol o nabídce edukačních programů nabízených kulturními organizacemi. Finanční a organizační náročnost zajištění návštěv kulturních organizací.	Využívání nabídek edukačních programů nabízených kulturními organizacemi.
Nedostatečná informovanost veřejnosti o nabídce vzdělávání ze strany kulturních zařízení	Přehlcenost a nepřehlednost nabídky vzdělávání.	Propojení a prezentace nabídek vzdělávání ve spolupráci s JHK, NPI ČR aj.